

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK VE STRATEJİLERİ VE YÖNETİMİ
ANA BİLİM DALI

**DİNİ İSTİSMAR FAALİYETLERİNİN İDEOLOJİK
TEMELLERİ: RADİKAL KİMLİK İNŞASINDA CİHAT
KAVRAMININ İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLYAS TUNÇ

GAZİANTEP
NİSAN 2014

T.C.
GAZIANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK VE STRATEJİLERİ VE YÖNETİMİ
ANA BİLİM DALI

**DİNİ İSTİSMAR FAALİYETLERİNİN İDEOLOJİK
TEMELLERİ: RADİKAL KİMLİK İNŞASINDA CİHAT
KAVRAMININ İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLYAS TUNÇ

Tez Danışmanı: Doç.Dr. Servet DEMİR

GAZIANTEP
NİSAN 2014

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK VE STRATEJİLERİ VE YÖNETİMİ
ANA BİLİM DALI

**DİNİ İSTİSMAR FAALİYETLERİNİN İDEOLOJİK TEMELLERİ:
RADİKAL KİMLİK İNŞASINDA CİHAT KAVRAMININ İNCELENMESİ**

İLYAS TUNÇ

Tez Savunma Tarihi: 04.04.2014

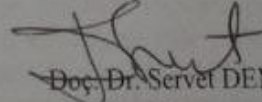
Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Hilmi AYRAKTAR
SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığımı onaylarım.

Yrd. Doç. Dr. Bilge KÖKSEL
Enstitü ABD Başkanı

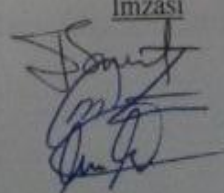
Bu tez tarafımda (tarafımızca) okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Servet DEMİR
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Doç. Dr. Servet DEMİR
Doç. Dr. Murat CERİTOĞLU
Yrd. Doç. Dr. Ö. Faruk VURAL

İmzası

ÖZET

DİNİ İSTİSMAR EDEN TERÖR ÖRGÜTLERİNİN İDEOLOJİK TEMELLERİ: RADİKAL KİMLİK İNŞASINDA CİHAD KAVRAMININ İNCELENMESİ

TUNÇ, İlyas

Yüksek Lisans Tezi, Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi ABD

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Servet DEMİR

Nisan 2014, 96sayfa

Din insanlık tarihi boyunca insanı etkileyen en önemli unsurlardan biridir. Dini duyguların etkisiyle savaşlar yapılmış, düzenler değişmiş, insanların hayatı birçok kez değişmiştir. Günümüz itibariyle din insanları her alanda etkilemeye devam etmektedir. Dinin insanlar üzerindeki etkisinin çok olması kişi, grup ve örgütlerce kullanılarak istismar edilmesini de beraberinde getirmiştir. Bazı terör örgütleri insanların din duygularını istismar ederek şiddet eylemlerine dayanak yapması kamuoyu tarafından bilinen gerçeklerdendir.

Hangisinin olduğu önemsizsiz bütün dinlerde istismar olabilmektedir. İslam dininde de bazı kavramların istismar edilebildiği bilinmektedir. Bu noktada dini istismar eden terör örgütlerince bilinçli ya da bilinçsiz olarak yanlış yorumlanarak şiddet eylemlerinde kullanılmasının incelenmesi, ortaya koyulması, bu eylemlerin önlenmesi, ideolojik olarak mücadele edilmesi ve dünya kamuoyu nezdinde yapılan ve yapılabilecek olan toptan olumsuz yargılamaları engellemede önem arz etmektedir.

Yapılan çalışmada ‘cihat’ kavramının Dini İstismar Eden Terör Örgütlerince istismar edildiği incelemeler sonucunda anlaşılmıştır. İnceleme kapsamında literatür taraması yapılmış, ilgili grupların kaynakları analiz edilmiş ve elde edilen bilgiler konuya hakim uzman diyanet ve güvenlik personeli ile yapılan mülakatlarda elde edilen veriler ile birlikte değerlendirilerek sonuçlar ortaya koyulmuştur. Sonuç olarak ‘cihat’ kavramı özelinde dini argümanların terör örgütlerince asıl anlam ve amacından uzaklaştırılarak terör faaliyetlerine dayanak yapmak suretiyle istismar edildiği anlaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Dini İstismar Eden Terör Örgütleri, Cihat, Darül harp

ABSTRACT

IDEOLOGICAL BASIC OF RELIGIONAL ABUSED TERROR ORGANIZATIONS: ANALYZING of THE TERM ‘JIHAD’ IN BUILDING OF RADICAL IDENTITY

TUNÇ, İlyas

M. A. Thesis, Department of Security Strategies and Management,
Institute of Social Sciences, Gaziantep University
Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Servet DEMİR
April 2014, 96 pages

Religion has been one of the most important factors that affects mankind throughout the history. Wars broke out, orders altered and people's life changed many times due to religious senses. Still it goes on getting people under the influence in every field. The influence of religion on human brought with its exploitation too. That some terror organizations formed a basis on violence acts by exploiting religious senses has been one of the facts known by public opinion.

Whatever religion it is, religious exploitation might be seen in every religion. It is known that some concepts are also misused in Islam. Herein; the analysis of the usage of religion in violence acts by terror groups which exploit religion misinterpreting some religious terms deliberately or indeliberately, the manifestation of this analysis, the prevention of this kind of acts and ideological campaign are important for preventing all negative judgements which're made and might be made in the future in world public opinion.

In this work, it is noticed that the term 'jihad' is abused by Religious Abused Terror Organizations as a result of analyses. In the extent of analysis, literature survey has been done, the sources of related groups've been analysed and the acquired information's been evaluated with the data acquired from the interviews with specialist religion personel and security personel and deductions've been put forward in this way. Consequently, it's realized that religious arguments, the term jihad in specific have been alienated from real meaning and aim by terror groups and these terms've been abused by basing terror affairs on these terms.

Keywords: Religious Abused Terror Organizations, Jihad, Darül Harp

ÖN SÖZ

Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Yüksek Lisans Programının açılmasında katkı sağlayan büyüklerimize, vermiş oldukları derslerle bizlere ufuk açan kıymetli hocalarımıza, araştırma sürecinde kaynak temini ve verilerin incelemesi aşamalarında sağlamış oldukları kolaylıktan dolayı Emniyet Genel Müdürlüğü, Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kuruluna bu çalışmanın gerçekleşmesinde her aşamada bana yol gösteren ve desteklerini esirgemeyen tez danışmanım Doç. Dr. Servet DEMİR'e teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖN SÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
EKLER LİSTESİ	vii
KISALTMALAR	viii

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GİRİŞ	1
1.1. GİRİŞ.....	1
1.2. ARAŞTIRMANIN SORUSU.....	2
1.2.1 Araştırmanın Alt Soruları.....	2
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	3
1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	3
1.5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	3
1.6. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI.....	4

İKİNCİ BÖLÜM

2.ÇALIŞMANIN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	5
2.1. TERÖR, TERÖRİZM VE KÜRESEL TERÖRİZM NEDİR.....	5
2.2. DİN NEDİR?.....	9
2.3. İDEOLOJİ NEDİR?.....	11
2.4. DİNİ İSTİSMAR EDEN TERÖR NEDİR?.....	12
2.5. İSLAMCILIK NEDİR?.....	14
2.6. ŞERİAT NEDİR?	15

2.7. CİHAT NEDİR?.....	16
2.8. DARÜL İSLAM, DARÜL HARP VE DARÜL SULH NEDİR?.....	20

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.YÖNTEM.....	22
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	22
3.2. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ.....	22
3.3. VERİLERİN TOPLANMASI.....	23
3.4. VERİLERİN ANALİZİ.....	23

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE TARTIŞMA.....	23
4.1. DİNİ İSTİSMAR EDEN TERÖR ÖRGÜTLERİNDE RADİKAL KİMLİK İNŞA SÜRECİ.....	23
4.1.1. Eleman Temini	25
4.1.2. İnceleme Süreci	27
4.1.3. İdeolojik Eğitim Ve Koşullandırma Süreci.....	28
4.1.4. İdeolojik Eğitimin Tarihi Süreci.....	28
4.1.5. Radikalleşme Sürecinde Caminin Fonksiyonu	29
4.1.6. Eğitim Kamplarının Rolü.....	31
4.1.7. İdeolojik Tek Yönlü Besleme.....	31
4.2. CİHAT KAVRAMININ TERÖR ÖRGÜTLERİNCE İSTİSMARI.....	34
4.2.1. Cihadın Genel Tanımı.....	36
4.2.2. Tarihi Gelişim Süreci.....	37
4.2.2.1. Ortaya çıkışı ve İlk Dönemler.....	37
4.2.2.2. Fetih Dönemi.....	37
4.2.3. Radikal Yaklaşımlar.....	38
4.2.3.1. Radikal Tanımlamalar.....	39
4.2.3.1.1. İbni Teymiyenin Görüşü.....	39
4.2.3.1.2. Muhammed İbn Abdulvehhâb'ın Görüşü.....	40
4.2.3.1.3. Hasan el-Benna'nın Görüşü.....	40

4.2.3.1.4. Mevdudi'nin Görüşü.....	40
4.2.3.1.5. Seyyit Kutup'un Görüşü.....	42
4.2.3.1.6. Usame Bin Ladin ve El Kaide'nin Görüşü.....	45
4.2.3.1.7. Diğer Görüşler.....	47
4.2.3.2. Amaç	47
4.2.3.2.1. Topraklarını Kafirlerden Korumak.....	48
4.2.3.2.2. İslama Çağrı.....	48
4.2.3.2.3. Silahlı Mücadele.....	48
4.2.3.2.4. İslam Halifeliğini Kurmak.....	49
4.2.3.3. Hedefler.....	50
4.2.3.4. Harakete Geçirmeye Yönelik Söylemler.....	54
4.2.3.5. Eylem Meşrulaştırması.....	59
4.2.3.6. İstismar Edilen Yaygın Dini Kaynaklar.....	62
4.2.4. Normal Yaklaşımlar.....	63
4.2.4.1. Diyanetin Görüşü.....	63
4.2.4.2. Kabul Görmüş Dini Otoritelerin Görüşü.....	66
4.2.5. Radikal Yaklaşımlara Cevap Olarak Dini Kaynaklar.....	71
4.3.MÜLAKAT ANALİZİ VERİLERİ.....	77
4.4.1. Uzman Diyanet Personeli Mülakatı Analizi Verileri	77
4.4.2. Uzman Güvenlik Personeli Mülakatı Analizi Verileri	79

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	83
KAYNAKLAR.....	88
EKLER.....	92
ÖZGEÇMİŞ.....	93

EKLER LİSTESİ

EK 1. Konu ile ilgili Uzmanlarla yapılan Mülakat Döküm Formları

KISALTMALAR

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

DİB: Diyanet İşleri Başkanlığı

DİTÖ: Dini İstismar Eden Terör Örgütleri

EGM: Emniyet Genel Müdürlüğü

UDP: Uzman Diyanet Personeli

UGP: Uzman Güvenlik Personeli

İB : İçişleri Bakanlığı

kg: Kilogram

UTSAM: Uluslararası Terörizm ve Sınırşan Suçlar Araştırma Merkezi

EKTÖ: El Kaide Terör Örgütü

HTÖ: Hizbullah Terör Örgütü

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1.GİRİŞ

Din olgusu insan hayatının başlaması ile ortaya çıkmış ve insanı etkileyen en önemli unsurlardan biri olagelmıştır. Bu olgunun istismar edilerek şiddet eylemlerine dayanak yapılması tarihte ilk olarak Sicariler denilen grup tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu terörist grup ‘Sica’ adı verilen küçük kılıçları vasıtasıyla bugünkü Filistin bölgesinde cinayetler işlemişlerdir. Hedefleri dini daha ılımlı yorumlayan Yahudiler olan bu sapkın grup gündüz vakitlerinde kalabalık içinde hedefine yaklaşarak eylemlerini gerçekleştirmişlerdir. Daha sonraki yıllarda Batı literatüründe Assassinler olarak geçen bizim ise Haşhaşiler olarak bildiğimiz grup birçok terör eyleminde bulunmuşlardır. Liderliğini Batını mezhebini benimsemiş Hasan Sabbah’ın yaptığı ve konuşlandıkları Alamut Kalesi’nin getirdiği stratejik avantajdan da yararlanarak yalancı cennetlerle kandırılmış fedaileri vasıtasıyla birçok cinayet işleyen bu grup terörist örgütlenme adına önemli bir örnek teşkil etmektedir. Bu örgütün hedefleri arasında birçok devlet başkanı, krallar, padişahlar, vezirler yer almıştır. Ünlü Selçuklu veziriazamı Nizamülmülk örgütün katlettiği kişiler arasındadır (Aydınalp,2012:26-32).Örgüt dinin istismar edilerek teröre kaynak oluşturan düşüncecin tarihteki örneklerindedir.

Dini terimlerin cımbızlanarak istismar edilmesinin İslam dinindeki ilk örneği olan Hariciler’dir. Hariciler kelime anlamı olarak çıkmak anlamına gelen Arapça ‘haraca’ kökünden gelmektedir. Sıffin savaşı sırasında Hz.Ali’nin tarafında olan Hariciler Hz.Ali’nin uzun bir savaşı bitirmek için hakemliği kabul ederek Allah’ın isteğini uzlaşma konusu yapma suçunu işlediğine inandıkları için ondan ayrılmışlardır. Hz. Ali’nin savaş sırasında hakeme danışmasının dine aykırı olduğunu iddia ederek, onu ve onun taraftarlarını tekfir etmişler ve birçok insanı öldürmüşlerdir.(Akyol,2000:69-72) Hz. Ali ile yollarını ayırdıktan sonra Hariciler,

peygamberin hicret modelini ve radikal, militan bir sözde Cihat biçimini benimsemişlerdir. İlk olarak kendi toplulukları içine kapanmışlar ve daha sonra kendi kamplarından düşmanlarına karşı Allah adına savaştıklarına inanarak sürmüşlerdir. Kötülük güçlerine karşı sözde Cihat yaparak Allah'ın ordusu olduklarına inanan Hariciler, amacın aracı haklılaştırdığını düşünmekteydiler. Kendi düşünce yapılarına göre şiddet, gerilla savaşı ve devrim yalnızca meşru değil, aynı zamanda Allah'ın isteğini ve egemenliğini göz ardı eden günahkârlara karşı savaşta bir yükümlülüktü. Hariciler kendi ödünsüz dünya görüşlerini kabul etmeyen diğer Müslümanları kâfirler ve putperestler, bu nedenle de Allah'ın düşmanı olarak görüyordu. Bu zihniyetin izlerini günümüzde gayri-İslami Müslüman yöneticileri yıkma ve Batı'ya karşı Cihat çağrısı yapan İslami Cihat, Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat'a suikast yapanlar, Usame bin Ladin ve diğer aşırılık yanlılarının yaptığı terör eylemlerinde görülmektedir. Bu düşünce içeriğinde dünyanın küçük bir bölümü haricinde geriye kalan yerleri 'darul harp' (savaş bölgesi) olarak ilan edilmekte ve bu bölgelerde terör eylemleri düzenlenebilmektedir.

Yapılacak çalışmada Dini İstismar Eden Terör Örgütlerince (DİTÖ) yanlış yorumlanarak en çok istismar edilen kavramlardan olan 'Cihat' kavramının terör örgütleri ve radikal gruplarca nasıl istismar edildiği ifade edilecek, somut olarak hangi faaliyetlere yönelttiği örneklerle belirtilecek ve kavramın batı literatüründe nasıl algılandığı ve ortaya konan değerlendirmelerin ülkemiz literatürüne göre ne gibi farklılıklar arz ettiği incelenecektir. Bununla birlikte öncelikle Terör, Terörizm, Din, Dini İstismar Eden Terör kavramlarına doyurucu bir açıklama getirilecektir.

1.2. ARAŞTIRMANIN SORUSU

Dini istismar etmek suretiyle Terör Faaliyetlerine girişen örgütlerde 'cihat' kavramı nasıl yorumlanmaktadır?

1.2.1 Araştırmanın Alt Soruları

1. Dini İstismar Eden Terör Örgütleri faaliyetlerinde hangi argümanları kullanmaktadır?
2. Örgütlerin bünyelerine katmak istedikleri insanları nasıl radikalleştirmektedir?
3. 'Cihat' kavramı örgütler tarafından nasıl yorumlanmaktadır?

4. ‘Cihat’ kavramının farklı yorumlanmasında dini kaynak olarak hangileri kullanılmaktadır?
5. İslam Tarihinde ‘Cihat’ kavramı nasıl yorumlanmıştır?
6. Günümüzde devlete bağlı ya da özel otoritelerce ‘Cihat’ kavramı nasıl yorumlanmaktadır?

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Dini kavramların terör örgütleri tarafından kullanılması dünya kamuoyunda ilgili dinlere karşı toptancı bir değerlendirilmeye tabi tutularak önyargılı bir bakış açısına sebep olabilmektedir. ‘İslamofobia’ tarzı belli olgular ortaya çıkabilmekte, terör ile bir araya gelemeyecek değerler teröre sebep olarak gösterilebilmekte ve sayıları milyarları bulan dini oluşumlar zan altında bırakılabilmektedir. Batılı kamuoyunda İslam dinine karşı toptancı bir bakış açısıyla dinle ilgili kavramlara ve değerlere karşı olumsuz bir bakış açısının olduğu bir gerçektir. Yapılan çalışma ile ‘cihat’ kavramı özelinde dine ait kavramların terör örgütlerince yorumlanış biçimi ile normal toplum ve dini otoriteler tarafından yorumlanma biçimi arasındaki farkların net olarak ortaya dökülerek farkın ne kadar büyük olduğu belirlenmesi önemine sahiptir.

Konu ile ilgili ülkemiz akademik camiasında güvenlikçi yaklaşımla salt teör örgütlerine yönelik örgüt tarihi, faaliyetleri vb. tarzı çalışmalarla, diyanet kökenli akademisyenlerce mezhepler tarihi, liderleri vb. tarzı çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışma ile bu iki yaklaşım birlikte ele alınarak konunun etraflıca incelenmesi ve somut ve soyut bulguların birlikte ortaya dökülmesinin amaçlanması çalışmayı farklı kılmaktadır.

Ayrıca terör örgütleri örgüte eleman temininde dini hassasiyetleri yüksek olan insanları dini argümanları farklı yorumlayarak bünyesine katmaya çalışabilmektedir. Bu sebeplerle Dini İstismar Eden Terör Örgütlerince farklı yorumlanarak istismar edildiği değerlendirilen ‘cihat’ kavramının din içerisindeki yerinin, otorite olarak kabul edilen resmi ve hususi makam ve kişilerce nasıl değerlendirildiğinin bilinmesi ve örgütlerin bu kavramı nasıl istismar ederek kullanıldığının incelenmesi önem arz etmektedir.

1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, Dini İstismar Eden Terör Örgütlerinin eleman temini, temin edilen elemanların ideolojik olarak beslenerek radikalleştirilmesi ve şiddet eylemlerinde kullanılması süreçlerinde dini kavramları nasıl ve ne şekilde yorumlayarak kullandıklarının incelemesini yaparak, özelde ‘cihat’ kavramına yoğunlaşarak kavramların genel kabul görmüş anlamlarından farklı bir çizgiye evrimleştirilip evrimleştirilmediğinin tespiti yapmak ve tüm yönleriyle ortaya koymak amaçlanmıştır.

1.5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu araştırma, konu ile ilgili örgütler tarafında kendi mensuplarını eğitim süreçlerinde kullandıkları kaynakların incelenmesi, bu konuda yapılan akademik çalışma ve raporların literatür taraması çerçevesinde araştırılması ve konu üzerinde muvazzaf olarak çalışan uzman diyanet personeli ile uzman güvenlik personeliyle yapılan mülakatları içermektedir.

1. Araştırmaya esas yapılan mülakatlar 2013 yılında muvazzaf olarak görev yapmış kişilerle yapılarak gerçekleştirilmiştir.
2. Terör örgütleri tarafından kullanılan kaynak taraması örgütlerin varlığında olan gizlilikten dolayı sınırlı kalmıştır.
3. Konunun hassasiyeti öne sürülerek bazı uzman diyanet personeliyle yapılmak istenen mülakat talepleri kabul edilmemiş bu yüzden mülakat için ulaşılan uzman diyanet personelinin sayısı ve etkin konumda bulunma durumu sınırlı kalmıştır.

1.6. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI

1. Yapılan mülakatlar ilgili uzmanlarla ayrı ayrı günlerde ve ortamlarda yapıldığı için birbiriyle etkileşimleri olmamıştır.
2. Bazı uzman diyanet yetkilileriyle yapılan mülakatlarda her ne kadar akademisyen kimliği ön planda tutulsa da mülakatı yapanın Emniyet Teşkilatı personeli olması az da olsa çekingenlik yaratmış, düşüncelerin açıklıkla söylenememesine sebep oluşturma ihtimali içermektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

ÇALIŞMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Çalışmaya esas olan konunun siyasi, dinsel, sosyal ve felsefi yönleri bulunmaktadır. Bu sebeple kavramların doyurucu bir şekilde incelenerek ortaya koyulması gerekmektedir. Bu bölümde genelden özele inmek suretiyle kavramların tanımlamaları yapılacaktır. Terör, Terörizm, Küresel Terörizm, Din, İdeoloji, Dini İstismar Eden Terör, İslamcılık, Şariat, Cihat, Darül İslam, Darül Harp, Darül Sulh kavramları bu çerçevede farklı yönleriyle tanımlanacaktır.

2.1.Terör, Terörizm ve Küresel Terörizm nedir?

Terör kavramı birçok dilde kullanılmasına rağmen günümüzde çok farklı anlamlar da kullanılmakta ve aşağıda da bahsedeceğimiz üzere tam anlamıyla anlamı üzerinde mutabakat sağlanamamaktadır. Terör kelimesi aslen Latince olup ‘terrere’ yani ‘korku’ kökünden gelmekte ise de bugünkü anlamıyla modern çağın savaşım stratejisi olarak 1975 yılında Fransızlar tarafından kullanılmış ve bu kelimenin içeriği 19. yüzyılda Heinzen, Bakunin ve Naçayev gibi terör düşünürleri tarafından doldurulmuştur. Terör, etimolojik açıdan Latince bir kökenden gelmesine rağmen benzer kelimeler diğer dillerde de yer almaktadır. Meselâ, Sanskritçede tras: korkmak, korkudan titremek; Yunancada tren: kaçıp gitmek, korkutucu; Rusçada triastı : titremek, sarsılmak v.b. gibi kelimelerle ifade edilmiştir. Bunlar korku, korkutucu, dehşet içinde kalma, dehşet, şaşkınlık, tehlike işareti gibi durumları ifade eder.(Türkoğlu,2006:11)

Terör, yıldırma, korkutma ve tedhiş kavramlarıyla izah edilirken; terörizm, tedhişçilik olarak tarif edilmektedir. Türkçede tedhiş olarak kullanılan kavram yerine, uluslararası platformda ve yine Türkiye’de de artık "terör" kavramı yerleşmiştir.(Alkan,2002:26)

Bugünkü anlamıyla terör literatüre 1792-1794 yıllarında Fransız ihtilali ile birlikte girmiştir. İhtilal terörün egemenliği olarak 5 Eylül 1793 yılında formüle edilmiş ve terör günün emri, düzeni olarak ilan edilmiştir. İhtilalin düşmanları bu gruba dâhil edilmiş ve 300.000 kişi tutuklanmış ve yaklaşık 17, 000 kişi idam edilmiştir. (Türkoğlu,2006:9) Ancak Fransızların kullandığı bu terim, herkes tarafından kabul edilen bir kavram olmamıştır.

Terör örgütlerinin amacı mevcut iktidarı yıkıp yerine kendi ideolojilerinde bir devlet kurmaktır. Bu amaca ulaşmak için halk ile devlet arasındaki bağları koparmak ve toplumun devlete olan güven duygusunun yitirilmesini sağlamak yöntemine gidilir. (Türkoğlu,2006:10) Bir başka ifadeyle terör, siyasi eğilimleri normal olmayan yollardan değiştirmek amacıyla düzenlenen ve içerisinde şiddet bulunan veya şiddeti farklı şekillerde kullanarak yapılan eylemler olarak da tanımlanabilir.

Terör eyleminin bilinçli bir şekilde ve akılcı bir savaşım stratejisinin ürünü olarak aşağıdaki özellikleri içermektedir.

- Eylemin vahşi olması,
- Kural tanımaması,
- Masumların hedefler alınması,
- Devlet otoritesine meydan okuması,
- Ölenle öldüren arasında belirli bir husumet aranmaması.(Bal,2006:4-6)

Terör, büyük çaplı korku veren ve bireylerde yılgınlık yaratan bir eylem durumunu ifade ederken; terörizm, siyasal amaçlar için mevcut durumu yasadışı yollardan değiştirmek amacıyla örgütlü, sistemli ve sürekli terör eylemlerini kullanmayı bir yöntem olarak benimsemiş durumudur. Örneğin; herhangi bir linç olayında ya da trafik kazasında terör bulunmakla beraber terörizm yoktur. Terörizmden söz edebilmek için aynı siyasi amaca yönelmiş bir dizi terör olayının varlığı gereklidir. Birbiriyle bağlantılı olmayan terör hareketlerinin de toplumdaki dehşet ve korkuyu arttıracacağı şüphesizdir, Ancak bu, terörizmden söz etmek için yeterli değildir (Yurtseven,2006:6). Yani, genel olarak terör korku ve dehşet durumunu ifade etmek için kullanılırken, terörizm bu terör durumunun ortaya çıkarılmasında kullanılan strateji ve yöntemi ifade etmektedir.

Terörizm, ise siyasal, dinsel ve ekonomik hedeflere ulaşmak amacıyla sivillere; resmî, yerel ve genel yönetimlere yönelik baskı, yıldırma ve her türlü şiddet içeren yolun kullanımınıdır. Terör uygulayan organize gruplara terör örgütü; terör uygulayan şahıslara ise terörist denir. (Wikipedia, 2012)

Terör ve terörizm kavramlarını kavrayabilmek ve onun karmaşık, anlaşılması güç yapısını doğru analiz edebilmemiz için, ampirik alanda karşılaşılan farklılıkları doğru bir şekilde ortaya koymamız gerekir. Terör ve terörizm, sadece devletler arasında ideolojik siyasal bakış açılarının farklılığından kaynaklanan bir çeşitliliğe sahip değildir. Bu kavramlar aynı zamanda hedefleri, amaçları, eylem tarzları yönünden diğer şiddet eylemleri ile karıştırılabilir. Bu açıdan terörist ve gerilla savaşçısı ayrımını ortaya koymak, birbirleriyle benzeşen, ayrışan yönlerini irdelemek, kavramsal berraklık açısından yarar sağlayıp, belirli bir eylem tipolojisi oluşturmayı mümkün kılacaktır. Gerilla savaşçısı politik bir hedefe ulaşmak amacıyla belirli bir bölgenin bağımsızlığını isteyen ya da belirli bir bölgede haklar elde etmek isteyen bir grubun hâkim, resmi bir otoriteye karşı giriştiği bir mücadele olarak tanımlanabilir (Aytaç, 2002:99). Gerilla savaşı meşruiyet, haklı varoluş gerekçeleri ve devlet otoritesine meydan okumayı içerir. Bu sebeple devlet otoritesine meydan okuma kaçınılmaz olarak devlet erkine de meydan okumayı ve devletin yasal, politik iradesini uygulama yeteneğine de bir meydan okumayı içerir. Buna karşın terörizmin ise meşru olmayan ve illegal kuvvet kullanımını veya gerilla savaşına göre sınırlı, politik amaçlı kuvvet kullanımını içerir.(George ve Daniel,1991:8) Terörizm ile gerilla savaşının en önemli ayrımlarından biri gerilla savaşı belirli bir ayırmda bulunarak belirli hedefler saptayarak, şiddet uygulama özelliği taşır ancak, terörizmde şiddetin uygulanacağı kişi veya kurumlarda böyle bir ayırım söz konusu değildir.

Terörizmde belirli bir hedefe yönelik şiddet eylemini toplumun geri kalanında panik, korku duygusu yaratmak amacıyla gerçekleştirdiğinden sembolik bir hedef seçimi önemlidir. Bu amaçla gerçekleştirilen eylemlerin çok ses getirmesi, sansasyon yaratması için terörizm, sivil hedefleri vurmaktan kaçınmaz. Gerilla savaşında ise amaçlanan siyasal hedeflere ulaşmak için genellikle otoriteye karşı eylemlerde bulunulur. Gerilla savaşları bu amaca ulaşmak için sivil hedeflere yönelmeyi bir tehlike olarak görebilir. Zira bu eylem türünde halkın meşruiyetini en azından belirli bir hak talep edilen bölgedeki halkın meşruiyetini, onayını almak, amaçlanan siyasal

hedeflere ulaşmak açısından oldukça önemlidir. Gerilla savaşı genelde resmi kurumlara, askeri birliklere karşı gerçekleştirilen bir eylem tarzıdır(Gökkulu,2003:48). Bu bağlamda, gerilla savaşında tartışma konusu olan bölge içerisinde veya belirli bir bölgede çatışma alanının varlığından bahsedilebilir. Oysaki terörizm oldukça geniş bir eylem alanına sahiptir ve bir savaş bölgesinden ziyade genellikle barışın hüküm sürdüğü bölgelerde gerçekleşir.

Devletlerarası oluşturulacak bir mutabakat bu sorun için yeni bir dönemin ifade etmektedir. Çünkü terörizm oksijen kaynağı olan finansman konusunda yaptırımlar alınabilecek örgütlerin dış devletlerden aldığı direk ve dolaylı yardımlar olan finans kaynakları engellenecektir.

Ancak bu konu sanıldığı kadar kolay değildir. Son yirminci yüzyılda küresel aktörler tarafında yapay sınırlarla oluşturulan devletler ve bunların içerisindeki azınlıkta olmayan azınlıklar kendi yönetim yani self determinasyon hakkını istemekte ancak bu siyasal olarak çözümlenemeyecek bir konu olması konuyu aydınlatılması zor karanlık bir hale getirmektedir.

Diğer bir konu 18. ve 19. yüzyıllarda parçalanmış büyük imparatorluklar sonrası yenedünya düzeni ile birlikte birçok bölge de ulus devlet anlayışına geçilmiştir. Ancak bu geçiş kolay olmamıştır ve halen birçok bölgede bu sancı devam etmektedir. Örneğin Kafkaslarda Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra birçok ulus Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğinde ayrılarak bağımsızlığını elde etmesine rağmen bugün Çeçenistan hala tam bağımsızlığını elde edememiştir. Rusya bu konuyu içişleri kabul edip birleşmiş milletler ve devlet hukukunu öne sürmekte bu soruna müdahaleyi içişlerine müdahale olarak saymaktadır. Büyük bir küresel aktör olan Rusya da medyada çıkan Çeçenistan'daki insanlık trajedilerine tüm dünya tanık olmak ile beraber dünya devletleri engel olamamakta olmamaktadır. Bunun yanı sıra self determinasyon hakkı isteyen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Gürcistan'dan ayrılarak bağımsızlığını ilan eden Abhazya ve Güney Osetya birçok ülke tarafından tanınmamaktadır.

Terörizmin herkes tarafından kabul görmüş genel bir tanımı henüz bulunmadığını yukarıda ifade edilmişti. Fakat 11 Eylül 2001 tarihinde ABD'ye yapılan terörist saldırıların ardından terörizm ile ilgili bütün kavramlar ve yaklaşımlar değişime uğramıştır. 11 Eylül'den sonra, daha önce tanımlanmamış

“küresel terörizm” kavramı ortaya çıkmıştır. Çoğu bilim adamına göre küreselleşme, Amerikan ve Batı değerlerinin diğer uygarlıklar üzerinde egemenlik kurmasını ifade etmektedir. Küresel terörizm ise, bu değerlerin egemenliğini sorgulayan bir olgu olarak ortaya çıkmaktadır. Başeren’e göre, küreselleşme-terörizm ilişkisinin başka bir yönü daha vardır. *‘Küreselleşme, Batı değerlerinin dünya ölçeğinde yaygınlaşmasıdır ve siyasal ufalanmayı da beraberinde getirmektedir.’* Belki ekonomik anlamda aynı modelin içinde bir bütünleşmenin yerleştiği söylenebilir. Ancak siyasal bağlamda, en azından eski yapılar bakımından küreselleşme, dağılmayı ve parçalanmayı önermektedir. Bu siyasal ufalanma, beraberinde terörizmi de getirebilir (Rüstemova,2005:12). Çağdaş dünyada sık karşılaştığımız kriz süreçlerinin ve bunlara bağlı uluslararası, siyasi krizlerin ve çatışmaların bir sonucu olan terörizm, bütün bunların daha çok şiddetlenmesine ve gerginliğin artmasına neden olmaktadır. Terörizme karşı mücadele yöntemlerinin anlaşılması için öncelikle terörizmin ortaya çıkmasının ve şiddetlenmesinin nedenleri ayrıntılı bir şekilde incelenmelidir.

1990 sonrası dönem bir yandan her alanda küreselleşmenin yaşandığı, diğer yandan da küreselleşme tarifinde ifadesini bulan Batı’yı “en fazla temsil eden” ABD’nin savunduğu ekonomik ve siyasal modellerle bunların sosyal uzantılarının tüm dünyada etkili olmaya başladığı topyekûn bir geçiş dönemi olmuştur. Bu yıllarda ABD, başta Irak, Bosna ve Kosova’da olmak üzere, dünyanın çeşitli bölgelerinde meydana gelen gerginlik ve çatışmalara bazen tek başına, bazen liderliğini yaptığı koalisyon güçleriyle müdahalede bulunmuştur. (Çağrı,2000:38). 11 Eylül 2001’de meydana gelen terörist saldırıları takiben başlatılan terörle mücadele kampanyası çerçevesinde 2001 Ekiminde Afganistan’a müdahale ederek Taliban rejimini deviren ABD, bu harekâtı başarıyla tamamlanmasına müteakip, bu kez Irak’a yönelik bir saldırının hazırlıklarına başlamıştır. ABD ve İngiltere’nin 2003’te gerçekleştirdikleri Irak harekâtı ise, 1979’dan beri ülkeyi yöneten Saddam Hüseyin’in iktidardan uzaklaştırılması sonucunu vermiştir.

Terörizm İtalya, Almanya, Peru, Japonya, Yunanistan, İsrail, Filistin, Mısır, Yemen Irak, İran, Türkiye gibi birbirinden farklı ülkeleri etkileyen dünya çapında bir tehlike olmuştur. Teröristler genellikle milliyetçi gruplar ya da yönetimler adına yerel nüfusu hedef almışlardır. Son yıllarda radikal gruplar milliyetçiliği etnisiteyi ve aşiretçiliği din ile birleştirmişler ve hedeflerine ulaşmak için terör ve şiddeti

kullanmışlardır. Bosna’da Sırp, Hindistan’da Hindu milliyetçiler, Sri Lanka’da Tamil ve Sinhaliler, İsrail’de Yahudi kökten dinciler, Birleşik Amerika’da aşırılık yanlısı Hıristiyanlar, bu ortak özellikte birleşmişlerdir. Ancak dini istismar eden terörizmin en yaygın örnekleri İslam inancının ağırlıklı olarak hâkim olduğu Orta Doğu’da görülmektedir.

2.2.Din Nedir?

Din birçok farklı disipline mensup bilim adamı tarafından incelenmiş, bunun sonucunda dinin birçok tanımı ortaya konmuştur. Dinin farklı disiplinler tarafından ortaya konan tanımlarından teolojik, ahlaki, felsefi, psikolojik ve sosyolojik tanımları ele alınacaktır.

Dinin teolojik tanımı; bir şeyin din olabilmesinde, genel olarak bir Yüce Varlık şeklinde kişiselleştirilen ancak zaman güçlü manevi varlıklar vasıtasıyla yayılan bir varlık olarak tasavvur edilen ya da gayri şahsi, gizemli, tabiatüstü bir güç olduğu kabul edilen bir güce inancı merkezi ölçü haline getirmesidir. (Cox,2003:162-163) Dinin ahlaki tanımı on sekizinci yüzyıl felsefecisi İmmanuel Kant tarafından “din bütün görevlerimizi ilahi emirler olarak kabul etmektir.” şeklinde tarif edilmiştir. Bu tanımdan dinin itaat edilmesi gereken Allah’ın emirleri olduğudur.

Felsefi açıdan din; inananın kozmik düzen ya da beşeri var oluşla ilişkili olarak nihai ya da son olarak yorumladığı bir ideayı ya da kavramı bir şeyin din sayılabilmesinin merkezi kriteri haline getirmesidir. Psikolojik açıdan ele alındığında Sigmund Freud dini “*din evrensel, takıntısız bir nevrozdur.*” Sözüyle tanımlamıştır. Son olarak sosyolojik açıdan din; bir insan cemaatinin varlığını dinin merkezi kriteri haline getirir. Bu insan cemaati, bu cemaatin kendisinden daha büyük kuvvetler ya da güçlere olan inançlarıyla özdeşleştirilir ve toplum bu inançlar tarafından bir arada tutulur ve varlığı devam ettirilir.(Cox,2003)

Tüm bu tanımların yanında TDK’da din “*tanrıya, doğüstü güçlere, çeşitli kutsal varlıklara inanmayı ve tapınmayı sistemleştiren toplumsal bir kurum, diyanet ve bu nitelikteki inançları kurallar, kurumlar, töreler ve semboller biçiminde toplayan sağlayan düzen*” şeklinde tanımlanmıştır.(Türk Dil Kurumu [TDK], 2012)

Din olgusu günümüzde hem direniş ve kurtuluş hareketleri hem de terörist hareketler tarafından davalarını meşrulaştırmak ve izleyicilerini harekete geçirmek

üzere kullanılmaktadır. Bugün Afganistan’da, Taliban ve Kuzey İttifakı, Afganistan’daki yabancı güçlere ve birbirlerine karşı sözde Cihat yapmaktadırlar. Keşmir, Çeçenistan, Dağıstan, Güney Filipinler, Bosna ve Kosova’daki Müslümanlar mücadelelerini Cihat adı altında yürütmüşlerdir. Filistin’deki Hizbullah, Hamas ve İslami Cihat İsrail ile savaşı Cihat olarak tanımlamışlardır, Cezayir’deki Silahlı İslami Grup, hükümete karşı terör eylemlerini sözde Cihat olarak sürdürmekte ve ABD güçlerince yapılan operasyonda öldürülene kadar Usame bin Ladin, Müslüman ülke hükümetlerine ve Batı’ya Cihat açmaktadır.(Exposito, 2002:43)

Din belki de insanlık tarihinin başlangıcından beri hem şiddet ve terörün ilacı olarak hem de şiddet terörün meşruiyet aracı olarak kabul görmüştür. Her dinde var olan “şehitlik, Cihat’ gibi insanın kendini feda etmesi olarak yorumlanabilecek birtakım öğeler, dinin şiddetle birlikte anılmasına sebebiyet vermiştir. Her dinde ve her ideolojide şiddete ve teröre açık bir boyut bulmak mümkündür. Ancak bu, o dinin şiddete ve teröre yönelttiği sonucunu vermemektedir. Amerikan devletinin saldırgan tavrının arkasında evanjelist bir bakış açısının yattığı bilinen bir husustur. İsrail’in kuruluşunun iki terör örgütü tarafından desteklendiği bir gerçektir. Ancak bunlar Yahudiliğin ve Hıristiyanlığın birer terör dini olduğunu göstermemektedir.(Rudolph, 1996:6) Huntington bu olguyu ifade ederken dinlerin farklı yorumlanabileceğini vurgulamış ve bütün dinlerde istismar suretiyle şiddete kapı aranılabileceğini belirtmiştir.

“İslam herhangi bir büyük din gibi çeşitli biçimlerde yorumlanabilir. Bin Ladin gibi kimseler Kurandaki şeylere, gidip kafirleri öldürmek için emir almış gibi saplanıp kalmışlar. Ama Papa da haçlı savaşlarını başlattığında aynı şeyi yaptı”. (Huntington, 2001)

Dini tek başına şiddetin temel sebebi olarak ifade etmek doğru değildir. Dini oluşturan fenomenler ve bunlarla ilgili yorumlar din mensuplarının sosyal, siyasal, ekonomik, psikolojik, hatta konumlarına göre birer çatışma sebebi olabilir. (Rudolph, 1996:6-7) Ortadoğu örneğinde gördüğümüz gibi sosyal, siyasal, ekonomik sorunlar din maskesi altında tezahür etmiş ve çatışma ortamı ortaya çıkmıştır.

2.3.İdeoloji nedir?

Dinin tanımlarından sonra ideoloji kavramı üzerine durulursa, ideoloji ilk olarak Fransız filozof Destutt de Tracy tarafından kullanılmıştır. Destutt de Tracy ideolojiyi bir bilim olarak fikirleri ve düşünceleri incelediğini söylemiştir. İdeolojinin tanımı daha sonraları değişmiş bugün günümüzde “*Siyasal veya toplumsal bir öğreti oluşturan, bir hükümetin, bir partinin, bir grubun davranışlarına yön veren politik, hukuki, bilimsel, felsefi, dinî, moral, estetik düşünceler bütünü.*” (TDK, 2012) anlamıyla kullanılmaktadır. İdeoloji birçok bilim adamı tarafından değişik şekillerde tanımlanmıştır.

Karl Marks’a göre ideoloji; *görünüşte mantıklı olan, fakat gerçekte bir toplumdaki egemen sınıfın çıkarlarını haklılaştırmaya yarayan fikirler sistemidir.* Karl Mannheim’a göre ise ideoloji; *tarihin belirli bir anında bir sosyal sınıfın çıkarlarının az çok aldatıcı olarak evrenselleştirmesidir.* Althusser için ideoloji; kendine göre bir mantığı olan, belli bir toplum içerisinde tarihi bir varlığı ve tarihi bir görevi bulunan bir tasavvurlar (imajlar, mitler, fikir ve kavramlar) bütünüdür. Althusser “İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları” adlı eserinde ideolojik aygıtları bir üretim tarzının tutarlılığını korumak üzere var olan araçlar olarak görür. C. Levi Strauss’ göre ise, ideoloji, bize toplumun haritasını verir, toplum içinde hareket etmemizi kolaylaştırır.(Çukurova Üniversitesi, 2012)

Bütün bu din ve ideoloji tanımlarından sonra acaba din bir ideoloji midir sorusu akla gelmektedir. Din, her şeyden önce, insan beyninin ürünü bir sistem değildir. Totemizm, Fetişizm, Budizm, Brahmanizm gibi beşer ürünü dinler, aslında birer felsefi doktrindir, öğretilerdir. Gerçek anlamda din, vahiy ve peygamberlik temeline dayalı, inanç ve davranış biçimlerini içine alan kurallar manzumesidir. Bu çerçevede din, ilahîdir, semavîdir ve tevhit karakterlidir. (Sarıkçıoğlu, 1999) Günümüzde dini istismar eden, dini her türlü çıkarları için kullanan, örgüte eleman sağlama ve yapılacak eylem gibi konularda ayet, hadis ve dini terimleri kullanan birçok örgüt vardır. Örgütler dinin tabii özellikleri itibariyle büyük bir güç ve toplumları harekete geçirecek büyük bir motivasyon kaynağı olmasını kullanmakta, dini bir amaç olarak değil kendilerini meşrulaştıran bir araç olarak kullanmaktadır.

Günümüzde dini istismar eden terör örgütleri ve şiddet yanlısı olmayan diğer dini akımlara baktığımızda dini bir ideoloji olarak kullandıklarını ve bu ideolojilerini

iki unsur üzerine kurgulandıklarını görürüz. Bu iki unsurdan ilki İslamcılık; dine dayalı bir dünya düzeni kurmak, ikinci unsur olan anti-emperyalizm ise batı tarafından siyasi, ekonomik ve sosyal vb. açılardan sömürülmeye bir tepki şeklinde açıklanmaktadır.

2.4.Dini istismar eden terör nedir?

İdeolojisi din temelli olan teröre dini istismar eden terör diyebiliriz. Bu terör dinin radikal dini akımlarla, kişilerin dini radikal bir şekilde yorumlaması ile veya toplumlardaki oluşan sosyal sorunlar ya da sosyal patlama sonrasında dinin kişisel olarak yorumlanması sonucunda çıkabilmektedir.

İslam dinindeki günümüz radikal hareketlerinin temelinde 1920’lerde Mısır’da kurulan İhvan-ı Müslim’in ve Arabistan’da 19. yüzyılda yayılan Vahhabi – Selefilik anlayışı, Orta Doğuda kurulan birçok örgüte ilham kaynağı olmuştur.

Ülkemize de bu radikal hareketlerin birçoğu Orta Doğu’dan ithal edilmiş ve bu fikirler 1970’lerde ve 80’lerde birçok taraftar ve sempatizan toplamıştır. Mevcut düzeni yıkarak yerine şer’i esaslara dayalı bir devlet kurmaya amaçlayan ve bu doğrultuda şiddete başvuran bu örgütlerin başlıcalarını, 1990 yıllardan sonra gerçekleştirdiği eylemlerle gündeme gelen Hizbullah, İBDA /C ve faaliyet alanını tüm dünya olarak belirleyen ve Türkiye’de de terör saldırılarında bulunmuş El Kaide terör örgütleri oluşturmaktadır.

Din, insanların temel ruhsal gereksinimlerini karşılamaya yönelik bir yapıda olmasına rağmen, bazı dinlerin sosyal hayatı ilgilendiren boyutu, dini bireysellikten çıkarmaktadır. Bu da, mensuplarının içtimai yapıyla bağlantılı olan dini anlayışı ön plana çıkarmasına neden olmuştur. Oysaki dinin ana hedefi bu değildir. Zira din öncelikle bireyi ilgilendirmektedir. Böyle bir ikilem ise, dinin sosyal hayatta uygulanmasına yönelik bir tür zorunlu anlayışın kabulünü ortaya çıkarmaktadır. Bu ise, dini bir tür şiddet yanlısı yapıya büründürmektedir. Bu anlayışa sahip olan kimseler, “dini vecibe” olarak nitelendirdiği görevi üstlenmekte ve hayatı pahasına uygulamasına geçmektedir. Böyle bir anlayış ve eylem ise, çoğu zaman terörist bir yapıya bürünmektedir (Türkoğlu.2006:31)

Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi'nin düzenlediği Küresel terörizm ve uluslararası işbirliği konferansın da dini istismar eden terör örgütleri ve

örgüte bağlı olan militanların profilleri masaya yatırılmıştır. Prof.Dr Fang FINJING(2007), *Dinci Terörizmin Evriminde* sunumunda ideolojisi İslam temelli olan dini istismar eden terör örgütlerinin mensuplarına ait profillerini çıkarmıştır. Buna göre terör örgütü mensupları şu karakteristik özelliklere sahiptir:

1. İslami radikalizmin radikal olarak farklı değer sistemleri meşrulaştırma ve gerekçelendirme mekanizmaları, ahlak kavramları ve dünya görüşü vardır. Dinci terörist için şiddet, bazı teolojik istek ya da zorunluluklara karşı ilk ve önemli kutsal eylem ve ilahi görevdir. Terörizm böylece insanüstü bir boyut kazanır ve failleri de politik, ahlaki yâda pratik kısıtlamalardan yılmazlar.
2. Dinci teröristler tarafından yapılan terör kendi içinde bir son değildir. Daha çok daha büyük amaç için ancak bir araçtır.
3. Dinci yapıya veya motivasyona sahip teröristler kendilerini sadece Tanrı ya veya Tanrı ile ilgili kendi fikirlerine karşı sorumlu görürler. Nihai unsur Allah'tır
4. Dini eylemler terör eylemlerini Tanrı ya memnun etmenin en iyi yolu olarak sonsuz ve evrensel bir mücadelede kutsal bir görev olarak göstermektedir.
5. İki yönlü düşünme. Bu davranış birçok terörist grup arasında mevcuttur. Dinci terörist gruplar, artan bir biçimde doğruya inananlar ve dünyanın geri kalanı arasında bir çizgi çizerek “ biz ve onlar” yaklaşımı vurgulanan bir kimliğe sahip olarak görülmektedir.
6. Dinci teröristler bir kararlı bir ruhla savaşıma eğilimindedirler. Amaçlarına ısrarla bağlıdırlar.
7. İnananlar arasındaki dini birliğe olan bağlılık şartları vatandaşı olduğu ülkeye olan bağlılık şartlarından daha önemli olduğunu düşünen dinci terörizm tek bir bölgeye dayanmayan bağlılığı teşvik etmektedir.
8. Kolluk kuvvetlerinin gözetimi dışında karanlık bir ağ mevcuttur. Bu ağ gayri resmi ve insanlar arası ilişkiler ağıdır. Bir şok durumda, hedef şahsı üye olarak kazandıran grup içindeki bir arkadaşı ya da tanığıdır.
9. Dinci teröristler değerlerini özümsemişlerdir. Onlar sözde kendi kişiliklerini grup amaçları için ikinci plana atan gerçek müminlerdir. Örgütün karizmatik yıkıcı liderin yönetimini sorgusuz kabul ederler ve liderin ahlaklı diye ilan ettiği şeyler onlar için ahlaklıdır ve söyledikleri kutsal birer yükümlülüktür.

10. Birçok terörist, Batı'daki teknoloji üniversitelerinde lisans eğitimi alarak yüksek öğrenim görmüşlerdir. Çoğu mali açıdan sıkıntısız orta sınıf ailelerden gelirler. Örneğin El Kaidenin dörtte üçü üst veya orta sınıf ailelerden gelmektedir ve % 63 üniversiteye gitmiştir.
11. Dinci terörizm isteklerinin üstün gelmesi için tehdit ile ideolojik ve fiziksel terörü silah olarak kullanırlar.
12. Dinci teröristler hiçbir zaman bir savaş kazanmak zorunda değildirler. Bunun yerine, kamuoyunda yenilgilerinin gerekli kıldığı şerefli şehitlikten yararlanırlar. Savaşın aslında uydu TV de yapıldığını bilmektedirler ve bunu kullanmayı çok iyi bilirler.
13. Dinci terörist grupların birincil hedefi gençliktir. Çünkü böyle korunmasız samimi, hevesli, eyleme açlık ve kendini bir dava uğruna yaşamaya yâda ölmeye adayacak kişiler ancak gençler arasında bulunabilir.
14. Dini gelişmiş teknoloji ile birleştirirler. Örneğin El Kaide ideolojisini dünyanın dört bir yanına ulaştırabilmesine imkân tanıyan İnternet ve televizyonu etkili bir şekilde kullanabilmektedir.

2.5.İslamcılık nedir?

İslamcılık, İslamiyet'in Müslümanlar için teolojik ve siyasi bir mecburiyet olduğu ve yeryüzünde Allah'ın emirlerine göre bir dünya düzeni kurmaktır. Allah'ın emirleri derhal hayata geçirilmelidir ve bunun için tüm Müslümanlar cihata katılmak zorundadır.

Radikal grupların düşüncelerini referans aldığı Hasan El Benna göre İslam şu şekilde tanımlanmıştır: *'Misyonumuz her ne kadar bu kelime genelde insanlar tarafından anlaşılmış dar tanımdan daha geniş bir anlama sahipse de İslami terimiyle en kapsamlı olarak tasvir edilen misyondur. Biz İslam'ın hayatın tüm yönlerini düzenleyen ona bağlı tüm meseleleri hükme bağlayan onun için katı sert bir düzen emreden her şeyi kuşatan bir kavram olduğuna inanıyoruz'.*

İslamcılık düşüncesinin kökünde yatan nedenlerin başında İslam dünyasının bir çöküş içinde olduğunun, Müslümanların doğru yoldan saptıklarının, Allah'ın emirlerini uymamalarının çöküşe sebep olduğu vardır. Yeniden canlanmanın tek koşulu ise İslam'a dönmek kuran ve sünnete göre bir hayat yaşamak yani hem kişisel

hem de kamusal hayatın Allah'ın emirlerine göre tanzim edilmesidir. Bu ideolojik görüş çerçevesinde ideolojik köşe taşları şunlardır;

1)Çözüm: İslam

2)Yöntem: Kuran ve sünnete dönüş

3)Hedef: Allah'ın vahyettiği hukukla şeriatla yönetilen bir topluluk

4)Gayri Müslim ya da Müslüman bunlara direnen herkes Allah'ın düşmandır.
(Esposito,2002:62-68)

İslamcılık hareketinin anlaşılması için bazı İslami terimlerin anlaşılması gerekir. Bu terimlerin başında şeriat, cihat, darül harp, darül İslam ve darül sulh gelmektedir.

1.6.Şeriat nedir?

Şeriat kelimesi, Arapça "ş-r-`a" kökünden gelmekte olup türevleriyle birlikte Kur'an'ın dört ayrı yerinde geçmektedir. Sözlükte "suyolu, bir ırmak veya herhangi bir su kaynağından su içmek ve almak için gidilen yol, doğru yol, Hak din yolu, büyük ve geniş cadde, aydınlık ve ışık" gibi manalara gelmektedir. Toplular için amelî hükümler, emir ve yasaklar anlamına gelen şeriat, bütün ilâhî dinlerde peygamberlerin aracılığıyla gönderilen ortak bir unsurdur: "*Sonra da seni din konusunda bir şeriat sahibi kıldık. Sen ona uy; bilmeyenlerin isteklerine uyma.*" (Câsiye, 45/18), "*(Ey ümmetler) Her birinize bir şeriat ve bir yol verdik. Allah dileseydi, sizi tek bir ümmet yapardı...*" (Mâide, 5/48) (Diyanet İşleri Başkanlığı,2012). Bu ayetlere getirilen yorumlarda din usul ve prensipler, şeriat ise usule göre ortaya konmuş ameli eylem ve davranışların adı olmuştur.

1.7.Cihat nedir?

İslam dininin en fazla istismar edilen konularından biri Cihat konusudur. Cihat kavramı Arapça *c-h-d* kökünden gelmekte gayret *etmek*, *didinmek* anlamlarına gelmektedir. Cihat ayet ve hadislerde sadece savaş anlamına gelmemektedir. Cihat aynı zamanda Allah'ın rızasına göre hareket etmeyi, O'nun emir ve yasaklarına uymak anlamına gelmektedir. Kuran savaş manasında sadece cihadı kullanmamış kital çarpışma sözcüğünü de kullanmıştır.

"Cihat" kavramı; Mekke döneminde İslâm'ın tebliğ edilmesi ve dinin emir ve yasaklarının yerine getirilmesi anlamında kullanılmış; Medine döneminde ise fiili savaşların yapılmaya başlanması ile "kıtal/savaş" anlamını da içermeye başlamıştır. Bunu hem Kur'an'da hem de hadislerde görmekteyiz (Diyaret İşleri Başkanlığı,2012). Cihat Kur'an'da otuz bir yerde geçmekte bunun on yedisinde savaş/kıtal manasında kullanılmakta geriye kalan on dört yerde ise dini emirleri uygulamak ve dini dil ile yaymayı ifade etmektedir.

İslam dünyasında küçük cihadı başlatacak ve konu üzerinde yetki sahibi meşruiyeti bulunan bir kurum yoktur. Bundan dolayı cihat belirli şahıslar için çekim kuvveti olmuş ve bazı grup ve örgütler için de ideolojilerinin en önemli parçası haline gelmiştir. Özellikle Mısır'da 1960'lı yıllarda bir İslam ideologu olan Seyyid Kuttub ile beraber, küçük cihatın büyük cihattan daha önemli olduğu savunulmaya başlanmış ve bu düşünce büyük taraftar kitlesi toplamıştır. Usame Bin Ladin Amerika ve Müttefiklerine karşı açık bir cihat çağrısı yaparak uluslararası terörizmde daha görülür ve daha sesli bir liderlik rolü üstlenmiştir. 1996 yılında yapılan cihat çağrısında hedef Amerikan askerlerini Arabistan Yarımadasından kovmak, Suudi yönetimini yıkmak, İslam'ın kutsal şehirleri olan Mekke ve Medine'yi kurtarmak ve ayrıca dünyadaki devrimci gruplara destek amacı ortaya konulmuştur.

Mevdudi cihatın Batılılar tarafından yanlış anlaşıldığını “ *Frenkler cihat kavramını kendi dillerinde çevirmek istediklerinde daima kutsal savaş (holy war) şeklinde çevirmeyi gelenek haline getirmişlerdir*”(Mevdudi ve Kutub,2004) sözleriyle anlatmaktadır. Mevdudi'ye göre bu tanım cihati gerçek anlamından çıkarmakta, oldukça kötü göstermektedir. Avrupalıların cihati vahşilik, kan dökücülük ve barbarlık olarak gördüklerini belirtmektedir.

Mevdudi cihadın vazgeçilmez koşulunun Allah yolunda olması gerektiğini belirtmiştir. İslam'a göre genelin faydası toplumun mutluluğu için geçici dünyalık arzusunda bulunmadan yapılan her hareket Allah yolundadır. *Kuranı kerim de “inanlar Allah yolunda dövüşürler, küfredenler ise tağut yolunda dövüşürler.”(Nisa suresi 76) ayetiyle cihadın ana koşulunu belirtmiştir. Burada hem cihadın vazgeçilmez unsuru olarak Allah yolunda olması vurgulanmış hem de cihadı sadece Allah yolunda olması maksadıyla sınırlandırmıştır.*

Mevdudi cihadın ana gayesi olarak İslam prensiplerine uymayan batıl sistemleri yıkıp yerine İslam düzenini getirmek olduğunu ve bu yüce idealin evrensel bir inkılâp olduğunu söylemiştir. Kendilerine kitap verilenlerden Allah’a ve ahiret gününe iman etmeyen, Allah’ın ve Resulünün haram kıldığını haram saymayan ve hak din İslâm’ı din edinmeyen kimselerle cizyeyi verinceye kadar savaşın.(Tövbe, 9/29) Seyyid Kutup hiç kimsenin kendinden uydurduğu sistemlerle Allah'ın kullarına hükmedemeyeceğini ve bu ayetin insanları insanlara köle yapan sistemleri açıkça yıkmayı emrettiğini söylemektedir. Ona göre İslam da cihat düşmanları yenmek sınırları, genişletmek, ganimet elde etmek için yapılmaz. Cihat Allah’ın ulûhiyetini yeryüzüne açıkça ilan etmek insanları kulla kulluktan kurtarmak için yapılır.

Radikal dini terör örgütlerinin dilinde cihat, “*kâfirlere karşı kutsal bir savaştır*”. Daha doğrusu “cihat” kelimesi güçleri birleştirip yasal olarak Hıristiyanların elinden topraklarını almak ve Müslümanların sınırlarını genişletmek demektir(Rüstemova,2005:77). Başka bir ifade ile cihadın amacı İslam dinini yaygınlaştırmaktan öte Müslümanların egemenlik alanını genişletmektir (din bayrağının ardından gitmektir). Yani cihadın temelinde saldırganlık yatmaktadır; baş hedefi ise dünyada Müslümanların egemenliğini sağlamaktır.

Cihadın hedefinin ne olduğunu El Kaide örgütünün ikinci lideri Al-Cihat Ayman al-Zevahiri sözlerinden anlaşılmaktadır: “*Cihadın en önemli amacı bütün İslam topraklarında şeriati uygulattırmak, İslam halifeliğini kurmak ve İslam’a eski saygınlığını geri kazandırmaktır.*”(Rüstemova,2005:66).

Müslüman Kardeşler örgütü göre cihadı, o zamanki tanımlamalardan farklı bir şekilde yorumlayarak, ideolojilerinde temel noktalardan birini teşkil etmiştir. Cemiyetin sözlüğünde Cihat, *teslimiyetçiliği kökünden kazıma, siyasi sessizliği terk ederek adalet talep etmek üzere zalim yöneticileri korkusuzca ayıplama ve onları düzeltme için ciddi çaba*, olarak tanımlanmıştır(Yurtseven,2006:160).

Cihat yaygın olarak İslam diniyle ilgili bir kavram olarak bilinmesine rağmen diğer dinlerde de aynı anlamı ifade eden kavramlar mevcuttur. Objektif olarak bakıldığında her dinde yeri geldiğinde insanoğlunun karşılaşılabileceği şiddet ve terör hareketlerine referans olabilecek hususlara rastlanabilir. Bu açıdan bakıldığında Yahudilikte şiddet unsurlarına rastlanır. Benzer şekilde Hıristiyanlık dini incelendiğinde de geçmişten günümüze çok farklı şekillerde şiddet ve terör olayına

rastlanılmaktadır. Aynı şekilde İslamiyet incelendiğinde de bazı şiddet unsurları görülecektir. Ancak şunu da unutmamak gerekir ki, Hıristiyanlık kaynaklı şiddet olaylarını tek bir gerekçeyle tanımlamak güç olduğu gibi, İslam toplumu içinde dinsel teröre yol açmakla suçlanan bütün anlayışları sadece siyasal nedenlere bağlamak doğru değildir. Ancak batının zihnine iyice yer eden dinsel terör korkusu, bazı güçler tarafından siyasal ve ekonomik kazanımlar doğrultusunda kolayca manipüle edilebilmektedir. Hâlbuki dinsel terör tanımlamasının yapılabilmesi için bir dine mensup olan insanın şiddet eylemi ile bir dinin gereği olarak sergilenen şiddet eyleminin farkını ayırt edilmesi zorunludur. Bazı örneklerini verdiğimiz Hıristiyanların şiddet eylemlerinin, genellikle Hıristiyan teolojinin yorumuna dayalı teolojik gerekçeli şiddet eylemleri olduğu söylenebilir. Ancak İslam ile ilişkilendirilen terör eylemlerini, bazı Hıristiyan grupları gibi bütünüyle teolojik gerekçelere dayandırıp diğer etkenleri görmezden gelmek, şiddet eylemlerini daha da artırmakla sonuçlanacaktır.

“Yeryüzüne selamet getirmeye geldim sanmayın, ben selamet değil, fakat kılıçgetirmeye geldim” (Matta:10-34). Yahudilerin kutsal kitabında da birçok yerde Kenan halkına yönelik son derece şiddete dayalı politikalar buyrulmaktadır. Örneğin Musa'nın Beşinci Kitabı 20.16-17'de şöyle denilmektedir: *“Ancak Tanrının miras olarak sana vermekte olduğu bu kavimlerin şehirlerinden nefes alan kimseyi sağ bırakmayacaksın. Fakat onları, Hititleri ve Amorileri ve Perizzileri ve Hibuleri ve Yebusileri Tanrının sana emrettiği gibi tamamen yok edeceksin.” (Bal,2003:54)*

Kutsal kitaplardaki bu bölümler hiçbir zaman terör faaliyetleriyle birlikte düşünülmemiştir. Buna karşılık yaygın biçimde kutsal savaş diye çevrilen Cihat kavramı, yüzyıllar boyunca Avrupa'da İslam'ın fanatik bir din olduğuna, öğretisinin kılıçla yayıldığına ve hala bugün de başkalarına şiddet yoluyla kabul ettirildiğine çok açık bir delil gibi görülmüş, gösterilmiştir (Yurtseven,2006:33). Ancak durumun sosyal, ekonomik ve siyasi yönleri göz ardı edilmektedir. Asıl üzerinde durulması gereken konu terör örgütü mensuplarının neden aslında barış dini olan İslam dininin kutsal kitabının içinden cımbızlayarak tek başına değerlendirildiğinde şiddet ideolojisinin altyapısını oluşturabilecek bölümleri çıkarma ihtiyacı hissetmeleridir. Benzer şartların Yahudi ve Hıristiyan toplumlarında yaşanması durumunda bu cımbızlama yönteminin bu dinlere mensup kişiler tarafından da kullanılacağı muhakkaktır.

İslam'ın diğer dinlere göre daha fazla şiddet içerdiği düşüncesi dayanaksız bir düşüncedir. Kaldı ki Hıristiyanlar yüzyıllar boyunca Müslümanlardan daha fazla insan öldürmüştür. İslam'ın kılıçla yayıldığından dem vurarak şiddete teşvik ettiğini düşünmek sakat bir düşüncedir. İslam diğer büyük dinler gibi farklı biçimlerde yorumlanabilir. Bin Ladin gibi insanlar Kur'an'ı 'kâfir' öldürme gerekçesi yapabilir. Fakat haclı seferleri başladığında Papa da aynı şeyi yapmış tüm Hıristiyan halklara 'cihat' çağrısı yapmıştır (Hungtington,2001:330).

Şii inancıya göre; *“İlahi iradeyi uygulamak amacıyla şiddet yöntemlerine başvurmak İslam'ın tarihsel ve Kur'anî gerçekleri arasındadır. Kuran: “Kâfirler yanlışı, Müslümanlar gerçeği izler. Savaşırken kâfirlerle karşılaştığınız zaman boyunlarınızı vurun. Onlara galip geldiğinizde onları esir alın” demektedir. Bu İlahi direktiflerin uygulanmasından her Müslüman sorumludur. Peygamberimizi hatırlayın, 13 yıl savaş planları yaptı, 10 yıl da bizzat savaştı. Ama politikayla ne işimiz vardı demedi”* anlayışı hâkimdi (Tanör, 2003:160).

Mevdudi'ye göre tehdit altında olan Müslümanlar için tek mümkün himaye İslam devletidir. Ama bu kültürel kopma sloganı toplumsal devrimi teşvik etmez. Devlet kurumlarına katılımı salık verir. İslamcı öncünün toplumdan ayrılmasının hizipleşmeler, gerilla, ayaklanma ve dağa çıkmayla kendini göstermediğini söyler. Aksine Seyyid Kutup; Mevdudi'nin İslam Devleti kavramını tekrar ele alarak çok daha radikal bir eylem programı çıkarır. Öncelik; kâfir devleti yıkmaktır. Ondan derhal kopmalı, kendisinden hiçbir şey beklenmeyen bir siyasi sisteme taviz verilmemelidir (Kepel,2006:40-46). Kutup, Mevdudi'de bulunmayan, iktidarın ele geçirilmesi için devrimci bir anlayışın temellerini atar ve radikalleşmiş gençlik içinde bu görüşe pek çok yandaş bulur. 1960'lı yıllarda, Seyyid Kutup'un Mısır'da hapse atıldıktan sonra asıldığı sırada, İran İslamcılığının doğuşu iki kutup etrafında gerçekleşir. Şii doktrini, Marksizm'den ve Üçüncü Dünyaçılıktan esinlenen genç militanlar tarafından devrimcilerinde keşfettiği ülkeleri Şii külliyatına sokacaktır

Radikal Şii düşüncesine göre İlahi iradeyi uygulamak amacıyla şiddet yöntemlerine başvurmak İslam'ın tarihsel ve Kuran'ın gerçekleri arasındadır. *‘Kur'an kâfirler yanlışı, Müslümanlar gerçeği izler. Savaşırken kâfirle karşılaştığınız zaman boyunlarınızı vurun. Onlara galip geldiğinizde onları esir alın demektedir. Bu*

ilahi direktiflerin uygulanmasından her Müslüman sorumludur.’ denilmek suretiyle şiddetin dini altyapısı hazırlanmaktadır(Atay, 1999:125-147).

Mısırlı Seyyid Kutub: *“Müslüman toplumlar her ne kadar Allah’a ibadet etmekteyseler de benimsedikleri hayat tarzlarıyla Allah’ın çizdiği yoldan ayrılmışlardır. Bazıları laiklik ilkesini bütünüyle benimsemiş, dinin önemini güçlerinin yetebildiği ölçülerde azaltmaya çalışmışlardır. Bir kısmının dindarlığı, sadece lafta kalmakta, eyleme dökülememektedir. Yaşadıkları hayatla telaffuz ettikleri birbirine uymamaktadır. Bu sebeple yapılması gereken; mevcut cahiliye sistemini bütünüyle yok edip, Allah’ın hükmünün egemen olacağı bir toplum kurmaktır. Cahiliye sistemine karşı verilen mücadele iki ayrı seviyede sürdürülmelidir: bireyler kendi kişiliklerinden cahiliye toplumunun tüm özelliklerini uzaklaştırmalıdır. Toplum temelinde verilecek mücadele ise; cihat yoluyla gerçekleştirilmelidir. Şeriatla yönetilen İslami devletler kurulmalı, Dar-ül İslamın vücut bulması sağlanmalıdır. Dünyanın geri kalan kısmı dar-ül harptir.”(Atay, 1999:147)*

Cihat konusu ile ilgili ileride ayrı bir bölüm içerisinde daha detaylı olarak anlatılacaktır. Farklı bakış açıları ve farklı yönleri incelenecektir.

1.8.Darül İslam, Darül harp ve Darül sulh nedir?

Cihat mevzuunda üzerine durulacak terimler arasında darül İslam, darül harp ve darül sulh kavramları vardır. Dar Arapça ev, mahalle, bir kavmin konakladığı ve yerleştiği yer anlamlarına gelmektedir. Darül İslam fıkıh kitaplarında inananların hâkimiyeti altındaki yer veya Müslümanların imamının hâkim olduğu ve yönettiği ülke şeklinde tarif edilmiştir. Darül harp ise küfür yönetiminin hâkim olduğu ülke olarak açıklanmıştır. Buna göre İslamiyet’in hâkimiyeti dışındaki ülkeler darül harbe girmektedir. Burada üzerine durulması gereken konu ise birçok kimsenin ve batının darül harp terimini yanlış anlamasıdır. Darül harbi savaş ülkesi şeklinde çeviren batılılara göre İslamiyet ile onun dışındaki kalan bütün yerler arasında sürekli bir savaş vardır. Fakat darül harp gerçekte İslam hukukunda savaş yeri olarak değil kâfirlerin yönetimi altındaki yerler olarak değerlendirilmiştir. Son olarak Müslümanlar ve kâfirler arasında geçici ve sürekli barış antlaşmaları imzalanmasıyla Müslümanların antlaşma imzaladığı ülkeler darül sulh, bazı mezheplerde ise darül

ahd, darül-zımme veya darul muveda diye adlandırılmıştır. Bu ayrımlardan sonra İslam hukukunda cihada bağlı olarak insanlar;

- 1) Müslümanlar
- 2) Kendileriyle savaş halinde olunanlar, kâfirler
- 3) Kendileriyle antlaşma içinde olanlar

İslam da cihat İslam sistemini getirme, İslam sistemini hayata hâkim kılma fiilidir. Cihadın sonucunda bütün siyasi etkiler ortadan kalktıktan sonra insanların dine inanma meseleleri evrensel sistemin gölgesinde ferdi vicdanen ikna etmeye bağlıdır. Fert iken olursa boyun eğip eğmemekte hürdür (Mevdudi ve Kutub,2004). Seyyid Kutup bu evrensel nizamı yeryüzüne hâkim kılmak için kuvvet kullanmayı meşru bir görev olarak görmektedir. Cihadı yeryüzünde inanç sancağını dalgalandırıp bu sancağa saldırmak cesaretini gösterenlerin daha saldırmadan başını ezmektir şeklinde açıklamaktadır. Yine Seyyid Kutup cihadı sadece Allah yolunda savaşmak olmadığını belirtmekte, cihadın eylem, ahlak, duygu ve ibadet şeklinde ortaya çıkan imanın zirvesi olduğunu belirtmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu ,veri toplama araçları, verilerin toplanması, verilerin analizi hakkında bilgiler verilmiştir.

3.1.Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırmalar arasında yer alan görüşme ve doküman analizi teknikleri kullanılmıştır. Nitel araştırmaların insanların nasıl yaşadıklarını, nasıl konuştuklarını, nasıl davrandıklarını ve neye nasıl tepki gösterdiklerini; kurumların faaliyetlerini ve işlerliğini, sosyal hareketleri ve karşılıklı ilişkileri vb. anlamaya çalışmayı amaçlaması bu yöntemin seçilmesinde etkili olmuştur.(Uçak, 2000:257)

Bu araştırma ile dini istismar eden terör örgütlerinin ideolojik altyapısının ‘cihat’ kavramı özelinde ele alınarak durum tespiti yapmak ve tüm yönleriyle ortaya koymak amaçlanmış, örgüt mensuplarının ideolojik olarak eğitimlerinde kullanılıp kullanılmadığı, kavramın örgütlerce nasıl yorumlandığı ve örgütsel faaliyetlerde istismar edilip edilmediği araştırılmıştır.

Bu araştırma, konu ile ilgili literatürün taranması, örgütlerin kendi mensuplarını radikalleştirmede kullandıkları kaynakların incelenmesi, konu ile ilgili bilgisi bulunan Uzman Diyanet Personeli ile Uzman Güvenlik Personeliyle yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin analiz edilerek yapılan bir çalışmadır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni El Kaide, Hizbullah gibi Dini İstismar Eden Terör Örgütleri ve bu örgütlerde faaliyet gösteren insanların fikri yapılarıdır. Araştırılan konu soyut bir olgudur. İnsanların örgüte katılımlarına hangi düşüncelerle gerçekleştirdikleri ve şiddet eylemlerine hangi amaçlarla yöneldikleri araştırma kapsamındadır. Bu amaçla konu ile ilgili yazılan ve örgütlerin eğitiminde

kullandıkları kaynakların incelenmesi, konunun dini literatürdeki yerini bilen ve detaylarına hâkim olan üç adet Uzman Diyanet Personeli ile örgütlerle uzun yıllar mücadele etmiş ve örgüt mensuplarının profillerini ve düşünce yapıları konusunda bilgi sahibi olan üç Uzman Güvenlik Personeli ile görüşme yapılmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada, veri toplama tekniklerinden olan kaynak ve literatür taramasında kitap, makale, ulusal raporlar ile elektronik doküman incelemelerinden yararlanılmıştır. Konu ile ilgili ulusal raporlardan ve araştırmalardan yararlanılmış, terörle mücadele birimlerinin yayınladıkları raporları inceleme imkanı bulunmuştur. Örgütlerin kendi mensuplarını eğitiminde kullandıkları bulunması zor olan kaynaklara da ulaşılmış ve incelenmiştir.

Araştırmada belirlenen kişilerce yüz yüze görüşme yapılmış, yapılan görüşmeler yazılı ortama geçirilmiş ve veri toplama kapsamında kullanılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Kaynak ve Literatür taramasında elde edilen veriler, görüşmelerden elde edilen veriler incelenerek derlenmiş ve bir plan çerçevesinde araştırmanın sorusuna cevap oluşturacak şekilde ortaya koyulmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. DİNİ İSTİSMAR EDEN TERÖR ÖRGÜTLERİNDE RADİKAL KİMLİK İNŞA SÜRECİ

Radikalleşmeyi kişilerin ortak Müslüman inanışları ve uygulamalarından dini radikalliğe doğru giden süreç olarak tanımlayabiliriz. Bu süreç sonunda terör eylemlerini getirmesi muhtemel olmakla birlikte herhangi bir şiddete kapı aralamadan radikal sınırlar çerçevesinde legal boyutta da ilerleyebilir. Dini fanatikler ise dinin savunulmasında şiddetin meşru bir araç olduğuna inanan kişiler ve bu şiddete gerek lojistik gerekse ideolojik destek sağlayan kişiler olarak tanımlanabilir (Uluslararası Terör ve Sınırı Aşan Suçlar Araştırma Merkezi [UTSAM], 2005:7).¹ Radikalleşme süreci sonunda amaç insanları inanca döndürmek olarak belirtilmesine rağmen, aslında amacın kendi toplumları içinde siyasal, toplumsal iktidarı ele geçirmek olduğu anlaşılmaktadır(Halliday, 2001:170).

Kişileri radikal düşünceye sevk eden süreci şu kategorilere ayırabiliriz:

- a) **Yoğunlaştırma:** Takip altına alınan ve kuvvetli dini radikal bir aileden gelen şahıs inanç sisteminde değişikliklere maruz bırakacak şekilde yoğun bir ideolojik bombardımana tabi tutulmaktadır.
- b) **Yenilenme:** Kişi aldığı bu yoğun ideolojik eğitim sonrasında ailesinden öğrendiği dini inancı sorgulamaya başlamakta ve sonunda inanç sistemini tamamıyla yenilemektedir.
- c) **Değişim:** Bir inanç sisteminden farklı bir inanç sistemine geçen kişilerin (Örneğin Hristiyanlık'tan Müslümanlık'a) bu yeni tanıştıkları dini radikal bir

¹UTSAM, 2005, İngiltere'deki Müslümanların Radikalleşmesi, İngiliz Güvenlik Servisi Raporu

d) şekilde öğrenmeleri sağlanarak radikal kimlikli şahıs oluşturulmaktadır (UTSAM,2005:20).

Radikal kişilerin şiddete yönelmesi ve terör faaliyetleri içinde yer alması farklı biçimlerde olabilir. Örgüt elemanları kişilerin tespit etmek izlemek ve örgüte katılımını sağlamak amacıyla eleman temini faaliyetlerinde bulunabilir. Ayrıca terör eylemlerine psikolojik destek sağlayan şiddet içermeyen eylemlerde bulunabilirler. ‘Destek aktiviteleri’ olarak adlandırılan bu eylemlerin içine sahte döküman sağlama örgüt elemanlarını seyahatlerine yardım etme ve finansal destek sağlama girebilir. Diğer bir faaliyet türü ise bizzat terör eylemlerinin planlanmasında ve uygulanmasında aktif bulunmaktır. Ve nihai olarak son eylem türü ise fiili olarak Filistin, Afganistan, Çeçenistan gibi yerlere giderek bizzat ‘Cihat’ olarak tabir ettikleri savaflara katılmadır (UTSAM, 2005:22).

Radikalleşmeye giden süreç radikalleşen kişilerin belirlenmesi ile başlamaktadır. Belirlenen kişiler bir müddet izleme altına alınmakta yeterli güvenin oluşması beklenmektedir. Daha sonrasında örgüte katılımı sağlanan kişiye ‘tek yönlü besleme’ yöntemiyle ideolojik eğitim verilmekte ve radikalleşme süreci tamamlanmaktadır.

4.1.1. Eleman Temini

Örgüte yeni eleman temini aktif veya pasif bir süreci içerebilir. Bazı kişiler örgüt elemanları tarafından bizzat aktif bir şekilde tespit edilir. Diğerleri ise mutad toplantılara veya sosyal faaliyetlere katılmak sureti ile örgütün dikkatini çeker ve eleman olarak kazandırılır. Örgüte katılacak yeni kişiler inceleme sürecinden geçmektedir. Güven kazanıldıktan sonra müstakbel yeni eleman dua grubu, özel toplantı ve benzeri fonksiyonlar için özel yerlere davet edilir. Bu nokta ‘eğitim süreci’nin başladığı yerdir. Radikalleşme özellikle genç erkekler için bir fenomen olarak görülmektedir. Ancak bu husus dünyanın her yerinde güvenlik görevlilerince yeterince kavranmamakta özellikle internetin gelişimi ile doruk noktaya ulaşan bu fanatizm olgusuna gerekli önem verilmemektedir. Radikalleşen kişilerin çoğu tüm dünyada entelektüel ve sosyal potansiyeli olan kişilerdir. Avrupa, Amerika, Avusturalya, Kanada ve Yeni Zelanda’daki güvenlik servislerinin raporlarına göre hapishaneler radikalleşme açısından uygun bir mekân olarak görülmektedir(UTSAM, 2005:18).

Eleman temini sürecinde örgütlerin çok farklı metotlar denediği görülmektedir:

1. Radikal dini gruplar tarafından aktif olarak hedef belirleme yapılabilir. Camiler, hapishaneler, üniversiteler ve diğer eğitim yerleri gibi potansiyel eleman kazanılabilecek yerler kullanılır. Birçok gençlik aktivitesi (spor, kültürel faaliyetler) düzenlenerek yeni elemanlar kazandırılır.
2. Kişiler sosyal bağlar oluşturularak örgüte kazandırılabilir. Aile ve dostluk bağları kullanılır. Örgütler şans eseri tanıştıkları kişiler üzerine yoğunlaşmaktan ziyade örgüt mensuplarının ailevi ve dostluk çevrelerine yönelirler. Aradaki bu bağda kullanılarak örgüte eleman kazandırılır.
3. Kişiler örgüt tarafından şans eseri de tespit edilip örgüte kazandırılabilir. Özellikle cami toplantılarına katılan örgütle bağlantısı olmayan ‘meraklı’ kişiler inceleme süreci sonunda örgüte alınırlar.
4. Kişiler medyanın ve internet dünyasının etkisiyle bir şeyler yapma ihtiyacı hissederek self-radicalization diye tabir edilen bir süreç sonunda arayış içine girerek radikal terör gruplarına katılırlar. (UTSAM, 2005:28)

Hedef kitlelerin özelliklerine baktığımızda;

- Genelde Doğu ve Güneydoğu Anadolu kesimine ait çok çocuklu ailelerden geldikleri,
- Gelirlerinin orta ya da dar olduğu,
- Geçmişte herhangi bir adli sicillerinin bulunmadığı,
- Ailelerinin İslami kuralları gözeten, muhafazakâr yapıda oldukları görürüz.

Ayrıca Hizbullah Terör Örgütü mensuplarının birçoğu orta ve lise dengi okullardan mezundur. Az da olsa üniversiteli mevcuttur. Başlangıçta dini bilgiye ağırlık verildiğinden dolayı eğitim seviyesine çok da önem verilmediği görülür. Üniversiteliler genelde tebliği çalışmalarına, orta yahut lise dengi mezunları ise askeri kanat faaliyetlerine katılırlar.1937 doğumludan 1979 doğumlulara kadar geniş bir yaş grubu mevcuttur. Son dönemlerde ağırlık 1970-1974 doğumlulardan oluşmuştur(Avcı, 2008:162).

Örgüte eleman temininde hedef kitlenin özelliklerini düşündüğümüzde Avrupa ülkelerindeki hedef kitlenin Türkiye'dekilere nazaran daha eğitilmiş (üniversiteli oranının çok daha fazla) ve gelir seviyesinin çok daha yüksek olduğu görülür. Bunun sebebi olarak Türkiye'deki derslerde öğretilen dini eğitim; halkın genelinde yaygın olan dinin teröre dayanak oluşturmayacağına dair genel inanış gösterilebilir. Diğer taraftan baktığımızda Avrupa'da devletlerin dini eğitimi özel kurumlara bırakmış olması ve bu kurumların bazılarının radikal gruplarca kontrol altına alınmış olması o ülkedeki Müslüman çocuklarına radikal yönü kuvvetli bir dini eğitimin verilmesine fırsat tanımaktadır. Radikal temeli almış bu kişiler daha sonrasında ise kolayca terör örgütlerine katılabilmektedirler.

Yapılan araştırmalar göstermiştir ki kapalı toplumlarda insanlar radikalize olmaya çok daha yaygındır. Ortadoğu'da bazı antidemokratik yönetimlerin hüküm sürdüğü ülkelerde, insani ilke ve değerlerin hiçe sayılması, insan hayatının kutsallığı ve dokunulmazlığı gözardı edilip yoğun bir içe dönüklüğüm yaşanması beraberinde bireylerin zihinlerinde radikal tabular oluşmasına sebep olmaktadır(Bayrak,2007:307).

Batı toplumlarında ise İslami ya da diğer türden fundamentalist hareketlere giren kimselerin, genelde ileri eğitim almış kimseler oldukları görülmektedir. Bu

gençler eğitimlerini modern eğitimin hizmetine sokmak için şevk duyan akıllı hırslı gençler olmakla birlikte, kendilerine fırsat sunulmayınca hayal kırıklığı yaşamaktadırlar. Globalleşmenin güçleri tarafından ve Batı emperyalizmi ve kültürel hâkimiyeti olarak düşündükleri şeyden dolayı da baskı altındadırlar. Batı kültürü için cezbedişmişler ama bu kültür tarafından da dışlanmışlardır(Hungtington,2001:149).

4.1.2.İnceleme Süreci

Örgüte katılımı sağlanacak potansiyel kişilerin incelemeye tabi tutulacağını daha önce belirtmiştik. Bu süreçte örgüt tarafından bazı kontrol mekanizmaları gerçekleştirilir. Kişiler dini bağları ve genel davranışları açısından bu süreçte değerlendirilir. Örgüt yeni kişilerin genel ahlak ve İslami kurallara uyup uymadığını kontrol eder. Bu kontrol mekanizmasında aileler de aktif olarak yer alabilir. Kişiler örgütün sosyal faaliyetlerine davet edilerek kendisine sorulan sorular vasıtasıyla örgüt için uygun kafa yapısına sahip olup olmadığı test edilir. Yeni bireyler ayrıca örgütte yer alabilmek için dini liderler ve güvenilir kişilerden referanslara ihtiyaç duyarlar. Bazı durumlarda ailevi referanslar da yeterli olabilmektedir.

Hamas'ın askeri kanadı İzzeddin El Kasım Tugayları komutanı Salih Şehade bir intihar bombacısının seçim sürecini şöyle anlatmaktadır:

“Seçim dört kritere göre yapılmaktadır. Bunlardan birincisi, samimi dini inançtır. İkincisi genç adamın ailesinin istekleriyle uyumlu davranıp davranmadığı, ailesi tarafından sevilip sevilmediği ve şehit olması halinde ailesinin etkilenmeyeceğidir. Ailenin reisi olmadığına ve kardeşleri olduğuna dikkat edilir. Üçüncü olarak ona verilen görevi yerine getirme ve ciddiyetini kavrama kabiliyetine bakılmaktadır. Dördüncü kriterde onun şehit olmasının başkalarını intihar eylemlerine teşvik etmesi ve insanların yüreklerine Cihat fikrini sokmasıdır. Daima bekar erkekler tercih edilmektedir.”(Napoleoni, 2003:189)

4.1.3. İdeolojik Eğitim Ve Koşullandırma Süreci

Bu sürecin ilk aşamasında kişilere iyi Müslüman olma vurgusu yapılır. Bunlardan günde beş vakit namaz kılmaları, uygun şekilde giyinmeleri, yaşam

tarzlarında uygun değişiklikler yapmaları ve kendilerini İslami hayata adanmaları beklenir. Bu aşamada şiddetten ve eylemlerden kesinlikle bahsedilmez. Radikal örgüt mensupları yeni kişiler için iyi bir örnek oluşturarak rehberlik etme çabasındadır. Eğitim aşamasında ‘ideolojik tek yönlü besleme’ fazlasıyla uygulanır. Argüman olarak çarpıtılmış dini ritüeller ve şiddete kapı aralayan radikal dini görüşler kullanılarak Cihat kavramının istismarı ile yapılması muhtemel şiddet eylemleri meşrulaştırılmaya çalışılır. Bu süreçte ‘mücahitler’ tarafından yapılan videolar, DVDler, ses kayıtları kullanılmaktadır. Özellikle Afganistan’da, Irak’taki terör eylemlerinin videoları gösterilerek yeni elemanlara radikal vizyon kazandırılır(UTSAM, 2005:39).

Bu süreçte sosyal faaliyetler yine eğitim faaliyetleri kapsamında önemli yer tutar. Bu faaliyetlerin içerisinde akşam yemeklerine düzenli davetler, dini çalışmalara ve toplantılara düzenli davetler, örgütle bağlantılı kadınlarla evlilik teklifleri, diğer arkadaşlardan dostlardan ve aile üyelerinden izole edecek şekilde gizliliğe vurgu yapmak, örgütteki kişilerle aynı fikirde olmak için kişilerin motivasyonunu arttırmak ve fikirlerini desteklemek yer alır. Yine bu süreçte Batı’nın Doğu’ya olan emperyalist bakış açısı ve savaş bölgelerindeki insanlık dışı muameleler örgütler tarafından yoğun bir propaganda aracı olarak kullanılır. Dini fanatikler yeni kazanılan elemana Müslümanlara karşı yapılan küresel haksızlıklara dikkat çekerek onu dört farklı yönden ideolojik besleme yapmaktadır.

Dini radikaller Kuran’dan seçilen ayetleri ve doğruluğu tam olarak kanıtlanmamış hadisleri ve radikal çerçevede değerlendirmeye çok müsait bir takım dini liderlerin görüşlerini kullanarak yapılacak eylemlere dini bir altyapı hazırlamaktadır. Ayrıca dini literatürde hadisler sahih/ sahih olmayan şeklinde genel bir ayrıma tabi tutulduğu için yaptıkları eylemleri meşru görmeyen hadisleri sahih olmayan kategorisine sokabilmektedirler(UTSAM,2005:19).

4.1.4. İdeolojik Eğitimin Tarihi Süreci

Radikal dini terör örgütleri mensuplarına ideolojik eğitim aşamasında Müslümanlara karşı yapılan bazı insanlık dışı saldırıları kullanırlar. Bosna çatışması özellikle 1992-1997 yılları arasında terör örgütleri için mensuplarını radikalleştirmede kullanılan bir araç haline gelmiştir. Bu gruplar Bosna çatışmasını Avrupa’nın eşiğinde Müslüman bir azınlığa karşı planlı bir saldırı ve İslam dinine

açık bir tehdit olarak gördüler. Tüm dünyadaki Müslümanlarda oluşan acıma duygusunu sömürmek suretiyle gerek eleman temininde gerekse elemanlarını radikalleştirmede kullandılar. 1998-2001 yılları arasında ise radikalleştirme metodu olarak Usame Bin Ladin'in Amerika'ya karşı yaptığı Cihat çağrısı; Afrika'daki Amerikan büyükelçiliklerinin bombalanması radikal söylemlerde yoğun olarak kullanıldı. 11 Eylül sonrasında ise Amerika'nın terörle mücadele doğrultusunda Afganistan ve Irak'ı işgali radikal gruplarca dile getirildi.

4.1.5. Radikalleşme Sürecinde Caminin Fonksiyonu

Radikalleşme sürecinde camiler önemli bir yer tutmaktadır. Caminin radikalleşmeye desteği beş farklı perspektiften anlaşılabilir:

1-) Cami radikalleşmeye karşı olan kişileri belirlemek için kullanılır.

2-) Bizzat radikalleşme için uygun bir yer hüviyetindedir.

3-) Yeni eleman kazanımında, örgüt toplantılarına çekilecek kişilerin tanındığı gerekli denetimin yapıldığı süzgeç görevi gören mekânlardır. Kişiler cami toplantılarına sokularak sınanır ve bu sınamayı geçenler asıl toplantılara katılmaya hak kazanır.

4-) İslami okullara bağlı çocukları gerek dini eğitim gerekse başka gerekçelerle camiye çekerek onlara radikal ideolojiyi benimsetmek

5-) Devlet ve halk nezdinde kutsal mekânlar olarak kabul edilen camilere denetimlerin az olmasından yararlanılarak camiye örgüt için bir üs haline getirmek(UTSAM,2005:36).

Türkiye'de faaliyet gösteren Hizbullah terör örgütü camilerin dini istismar eden terör örgütlerince nasıl yoğun bir şekilde kullanıldığının kanıtıdır. Hizbullah terör örgütü deyince akla ilk camiler gelmektedir. Çünkü örgüt toplumumuzdaki cami hassasiyetini çok iyi kullanmıştır. 1994 yılında Diyarbakır'daki 162 cami ve mescidin 90'ına hakim olan örgüt karşı çıkan imamları katletmiş, kendi sistemini kurmuş, böylece gerek Cuma hutbelerinde gerekse de günün müsait zamanlarında camide oluşturdukları ders halkaları ile yapılan derslerde kendi ideolojisini anlatmış tabir yerindeyse vatandaşlarımızın beynini yıkayıp mevcut devlet yapımızı karalamışlardır. Güvenlik güçlerinin camileri denetlemesinin zorluklarından sonuna

kadar yararlanmış, yapılan aramaları karşı propaganda olarak kullanmışlardır. Benzer propagandaları örgütün internet sitesi olan “hüseynisevda.com” adresinde görebiliriz. Abdullah HOCAOĞLU adıyla yazılan “*Dünü ve Bugünüyle 17 Ocak Süreci*” adlı yazı dizisinin 20.01.2009 tarihli dördüncü yazısında şu ifadeler kullanılmıştır:

“Böylesi geçmişi olan rejim, Hizballahi hareketin tanınmasıyla birlikte yoğun istihbari faaliyetlere başlayarak hareketi deşifre etmek istemiştir. Karşularında, açıktan savaşan ve silah kullanan bir yapı olmadığından cemaatin açık faaliyet alanı olan camilere yönelen rejim güçleri, camilerde Ku’ran-ı Kerim dersi veren çocuk yaştaki gençleri gözaltına alarak işkenceden geçirmeye, zindanlara doldurmaya başlamıştır. Yıllardır kendisini Müslüman gösteren, camilerin açık olduğunu iddia eden bir rejimin aynen otuzlu yıllardaki gibi camilere kilit vurmaya kalkması ve Kuran dersi verenlerin terörist muamelesine tabi tutulması, rejimin gerçek yüzünün göstergesidir”
(Hocaoğlu,2012:56)

Kısaca özetlemek gerekirse, camiler birçok insanın gönüllü olarak bir araya toplanabildiği nadir mekânlardır. Bir de üzerine dinin kutsallığı eklenince camiye gelen kişi dini yönden her türlü yönlendirmeye açık durumdadır. Bu durum devlet kontrolünün dışına çıkmış camilerde radikal insanların yönlendirmeleriyle cami cemaatinin ulvi duygularının sömürülmesine sebebiyet verebilmektedir.

4.1.6.Eğitim Kamplarının Rolü

Bugün dünyanın birçok yerinde Cihat Kampları ya da Çatışma Bölgeleri olarak tabir edilen terörist yetiştiren eğitim kampları bulunmaktadır. Güney Asya, Afrika, Orta Doğu ve hatta Avrupa’da bile bu kamplardan bulunmaktadır. Bu eğitim kampları kişiler ile örgüt arasında ki bağın sağlamlaştırılması farklı coğrafyalardaki insanların bir araya getirilerek kişiye örgütün gücünün gösterilmesi, kişinin şiddet eylemleri için gerekli olan eğitimlerinin sağlanması ve örgüt içi sosyalleşmenin sağlanması açısından önemli bir yer tutmaktadır.

Şehit olmak gayesi ile yapılan bu terör eylemlerine katılan kimseler genellikle daha önceden bu işin eğitimini almış kişiler olmaktadır. Eğitim kampları bu ‘Cihat’ a katılmak için ‘mücahitler’in eğitim metodu olarak gösterilebilir. Eğitim kamplarına katılan kişilerin ‘savaşçı’ olarak dönmeleri muhtemeldir.(UTSAM,2005:11) Terörist

faaliyetlerde örgüt mensuplarına yoğun ideolojik eğitimin verildiği kamplar örgütün etkinliği açısından çok önemlidir. Kamplara katılım terör eylemleri için gerekli olan beceriyi örgüt mensuplarına kazandırmaktadır. Ayrıca, kişiler kamplarda farklı mensuplarla tanışarak örgüt içi kaynaşma olmakta bu da örgüt mensupları için ayrı bir motivasyon yaratmaktadır.

4.1.7. İdeolojik Tek Yönlü Besleme

Bu beslemede iki unsur öne çıkmaktadır. İlki İslam'a karşı küresel bir kuşatmanın olduğunu tasvir eden genel görüşün savunulması, ikincisi ise dini meşruiyet sağlanmasıdır. Dünyada siyonist haçlı ittifakının İslam'a saldırdığı radikal dini gruplarca ifade edilmektedir. Mensuplarını bu görüş çerçevesinde dinin bir 'mücahit'i olarak şartlandırmakta ve bu kuşatılmışlığa karşı her türlü eyleme hazır hale getirme amaçlanmaktadır. Diğer boyutunda ise yapılacak bu eylemlere dini meşruiyet kazandırmak için gerek Kuran'dan genel anlamı göz önünde bulundurulmadan noktasal seçim yöntemiyle alınan ayetler ve güvenilirliği tam onaylanmamış hadisler, ayrıca radikal çerçeve de değerlendirilebilecek dini ideologların 'fetva'ları kullanılmaktadır.

Yine radikal dini terör örgütlerince mensuplarını radikalleştirmek için kullanılan bir diğer yöntemse İslam dininde kutsal olarak değerlendirilen yerlere yapılan yerlere saygısızlıktır. İslam dininde en kutsal üçüncü yer olarak kabul edilen El Aksa Camii'nde yetişkin erkeklerin ibadet etmeleri yasaktır. Mensuplara gösterilen videolarda erkek kadın ve çocukların İsrail'li güvenlik görevlilerince dövüldüğünü ve El Aksa Camii'nde kovalandığını gösteren görüntüler mevcuttu. Ayrıca İsrail'in Kudüs'ü işgal etmesi ve İsrail devletinin varlığı, Amerikan birliklerinin Suusi Arabistan'da Mekke ve Medine civarında bulunması çokça tekrar edilen söylemlerdir. Örgütler tarafından İslam Dünyası'nın İsrail Amerika ve İsrail destekçileri tarafından aşağılandığı duygusu vurgulanmaya çalışılmaktadır. Ayrıca bu videoların içinde Bosna Irak gibi işgal bölgelerinde tecavüze uğramış kadınların videoları mevcuttur. Bu videolar gösterilmek suretiyle örgüt mensuplarında işgalci kuvvetlere karşı bir kin oluşturmak suretiyle onları her türlü eyleme hazır hale getirmektedir. Ebu Gureyb Hapishanesi'nde kötü muameleye tabi tutulmuş bir Iraklı kadının videosu buna örnek olarak gösterilebilir:

“Allah yolundaki mücahit kardeşlerim... Size ne diyorum?! Size söylüyorum. Karınlarımız bize tecavüz eden maymun ve domuzların zina çocukları ile dolduruldu. Yoksa sana mı söylüyorum? Vvücutlarımızı sakat ettiler, yüzümüze tükürdüler, kalplerimizdeki kutsal kitabı yırttılar. Allah en büyüktür. İçinde bulunduğumuz durumu anlamıyor musun? Biz sizlerin kız kardeşleriyiz. Allah sizleri maymun ve domuzların üzerimize büyük bir iştahla düştüğü gün için çağırın. Vücutlarımız yırtıldı ama biz Allah korkusu ile bekaretlerini kaybetmeyenler arasındayız. Allah'tan korkun ve bizi onlarla beraber öldürün . Bizi onlarla beraber yok edin. Bizi onların zevkine ve tecavüz etmesine bırakmayın. Bizim için Allah'tan korkun ve tanklarınızı ve uçaklarınızı bırakın ve bize Ebu Gureyb Hapishanesi'ne dönün. Kardeşlerim size tekrar söylüyorum. Allahtan korkun ve bizi onlarla beraber öldürün ki huzur bulalım.”(UTSAM, 2005:40)

Başka bir videoda intihar saldırısı düzenlemeden önce bir örgüt mensubunun nasıl bir ruh hali olduğunu göstermektedir:

“Allah şahidimdir ki; seni asla kızgınlık veya kederle bırakmayacağım, sadece Kuran'da birçok yerde çağırdığı Cihat çağrısına cevap verdim, kafirler topraklarımızı işgal ettiğinde, insanlarımızı aşağıladığında ve inancımıza büyük zarar verdiğinde nasıl barış içerisinde yaşayabilirim.

Iraklı kız kardeşlerimiz Amerikalılar tarafından esir alınırken ve onurları Amerikan askerleri tarafından ihlal edilirken evde nasıl oturabilirsin?

İşleri yoluna koymak ve kız kardeşlerimizi korumak, İslam'da bizim sorumluluğumuzdur.” (UTSAM, 2005:42)

Radikal dini terör örgütlerinde bir başka ilham kaynağı kurulması gereken dini devlettir. El Kaide, Hizbuttahrir, Hizbullah gibi örgütlerde görülen hali hazırdaki düzeni yıkarak yerine bir İslam devleti kurmak örgüte katılan yeni bireyler için motivasyon kaynağı olarak sunulmaktadır.

Ayrıca Batılı bazı yazarların İslam dininin terörle bağdaştığını açıklamaya yönelik, güvenilir olmayan kaynaklarla kasıtlı ya da kasıtsız çalışmalar yapması yanlış algılamalara sebep olmakta ve dini istismar eden terör örgütlerine mensuplarının içine salmaya çalıştığı ‘Batı düşmanlığı’ düşüncesinin oluşmasına bir nevi hizmet etmektedir(Bozkurt,2007:132).

Yabancıların Müslüman topraklarına yapmış oldukları işgaller radikalleşme sürecinde en çok kullanılan fenomenlerden birisidir. 1979 Sovyet işgali sonrası verilen başarılı Afgan direnişi Usame bin Ladin'i yücelten olayların başında gelmektedir. Günümüzde Irak, Afganistan ve Irak işgali radikal terör örgütlerince çokça kullanılmaktadır. Bunlara ek olarak, Batılı büyük devletlerin birçok Müslüman ülkeye üs kurması radikalleşmede kullanılan başka bir araçtır. Esposito (2002:27) Usame bin Ladin'in radikalleşme sebebinin de buna bağlamıştır.

“İslam'ın kutsal topraklarına Müslüman olmayan yabancı güçlerin konumlanmaları ve Körfez Savaşı'nın ardından sürekli olarak yayılmaları, bin Ladin'in daha sonra söyleyeceği gibi, hayatını tümüyle değiştirdi ve onu Suudi hükümetiyle ve Batı'yla çatışma sürecine soktu. Suudiler'in Amerika'yla ittifakına karşı şiddetle sert konuşmalar yaptı, büyük bir din bilgininden askeri eğitimin dini bir yükümlülük olduğu yönünde fetva aldı ve birkaç bin gönüllüyü, eğitilmek üzere Afganistan'a gönderdi.”

4.2.CİHAT KAVRAMININ TERÖR ÖRGÜTLERİNCE İSTİSMARI

Cihat kavramı dini istismar eden terör örgütlerince gerçek anlamının dışında kullanılarak istismar edilen ve terör eylemlerine ideolojik dayanak sağlanan kavramların başında gelmektedir. El kaide mensuplarının eylem düzenlemeden önce çektikleri videolarda sürekli vurguladıkları 'Cihada gidiyoruz' olgusu bunun bir göstergesidir. El-Kaide lideri Usame Bin Ladin video kayıtlarında sürekli ameli icthadiye(intihar saldırıları) teşvik etmekte ve yapılan eylemleri dinin bir gerekliliği olarak sunmaya çalışmaktadır. Bu bölümde Cihat kavramı radikal ve normal yönleriyle incelenecek ve kavramın nasıl istismar edildiği araştırılacaktır.

Dini istismar eden terörle mücadelede mücadele edilen ideolojiyi anlayabilmek hayati öneme sahiptir. Teröristlerin hangi dürtülerle harekete geçtiğini belirlemek mücadeleyi fazlasıyla kolaylaştıracaktır. Yine dini istismar eden terörle mücadelede örgütlerce kullanılan ve ideolojik dayanak olarak sunulan dini terimlerin doğrusunun bilinmesi çok önemlidir. Doğruluk kıstası olarak yazımızda Diyanet İşleri Başkanlığının ve kabul görmüş dini otoritelerin görüşleri temel alınmıştır. Yakalan terör örgütü mensuplarına sahip olduğu ideolojinin yanlış olduğunu dini dayanaklarla anlatmak ve işin doğrusu aynı metotla göstermek bu kişilerin güvenlik birimlerine bilgi verme konusunda daha istekli davranmalarını sağlayabilecektir.

Cihat kavramı sadece İslam dinine özgü bir kavram olarak bilinmesine rağmen diğer dinlerde de benzer kavramlar mevcuttur. Hristiyanlık dininde örnek olarak din dürtüsüyle yapılan Haçlı seferleri buna örnek gösterilebilir. Her ne kadar Haçlı seferlerinde de günümüzdeki benzerleri gibi sosyal, siyasi ve ekonomik kaygılar gözetilmiş olsa da arka planısa dinin olmadığını inkar etmek yanlış olacaktır. Karen Armstrong (1988:73) da bu tezi savunmaktadır. *“Haçlı seferleri, çağdaş çatışmaların çoğunda olduğu gibi tamamen ekonomik yada toprak kazanma tutkusuyla yahut haklar ve çıkarlar öne sürülerek açıklanabilecek rasyonel hareketler değildir.”*

Objektif olarak bakıldığında her dinde yeri geldiğinde insanoğlunun karşılaşabileceği şiddet ve terör hareketlerine referans olabilecek hususlara rastlanabilir. Bu açıdan bakıldığında Yahudilikte şiddet unsurlarına rastlanır. Benzer şekilde Hristiyanlık dini incelendiğinde de geçmişten günümüze çok farklı şekillerde şiddet ve terör olayına rastlanılmaktadır. Aynı şekilde İslamiyet incelendiğinde de bazı şiddet unsurları görülecektir. Ancak şunu da unutmamak gerekir ki, Hristiyanlık kaynaklı şiddet olaylarını tek bir gerekçeyle tanımlamak güç olduğu gibi, İslam toplumu içinde dinsel teröre yol açmakla suçlanan bütün anlayışları sadece siyasal nedenlere bağlamak doğru değildir. Ancak batının zihnine iyice yer eden dinsel terör korkusu, bazı güçler tarafından siyasal ve ekonomik kazanımlar doğrultusunda kolayca manipüle edilebilmektedir. Hâlbuki dinsel terör tanımlamasının yapılabilmesi için bir dine mensup olan insanın şiddet eylemi ile bir dinin gereği olarak sergilenen şiddet eyleminin farkını ayırt edilmesi zorunludur. Bazı örneklerini verdiğimiz Hristiyanların şiddet eylemlerinin, genellikle Hristiyan teolojinin yorumuna dayalı teolojik gerekçeli şiddet eylemleri olduğu söylenebilir.

Ancak İslam ile ilişkilendirilen terör eylemlerini, bazı Hıristiyan grupları gibi bütünüyle teolojik gerekçelere dayandırıp diğer etkenleri görmezden gelmek, şiddet eylemlerini daha da artırmakla sonuçlanacaktır.

Örneğin İncil’de geçen bazı ayetler kolayca istismar edilerek teröre dayanak sağlanabilir. “*Yeryüzüne selamet getirmeye geldim sanmayın, ben selamet değil, fakat kılıç getirmeye geldim*” (Matta:10-34). “*İsa yanlarına geldi ve onlara söyleyip dedi; gökte ve yerde tüm hakimiyet bana verildi. Şimdi siz gidip bütün milletleri sakirt edin, onları Baba ve Oğul ve ruhulkudüs ismiyle vaftiz eyleyin, size emrettiğim heş şeyi tutmalarını onlara öğretin, ve işte ben bütün günler, dünyanın sonuna kadar sizinle beraberim .*” Ancak aynı İncil’de ‘*Sağ yanağınıza bir tokat atana öbür yanağınızıda çevirin*’ ve ‘*düşmanlarınızı sevin*’ gibi kutsal söylemler de çok fazla mevcuttur.

Yahudilerin kutsal kitabında da birçok yerde Kenan halkına yönelik son derece şiddete dayalı politikalar buyrulmaktadır. Örneğin Musa’nın Beşinci Kitabı 20.16-17’de şöyle denilmektedir: “*Ancak Tanrının miras olarak sana vermekte olduğu bu kavimlerin şehirlerinden nefes alan kimseyi sağ bırakmayacaksın. Fakat onları, Hititleri ve Amorileri ve Perizzileri ve Hibuleri ve Yebusileri Tanrının sana emrettiği gibi tamamen yok edeceksin.*” İsrail devleti kurulmadan önce İrgun ve Sten Farg adlı iki Yahudi grup vardı ve bunlar İngiliz hükümetine karşı terörist eylemler yapmaktaydı. İsrail Devleti kurulduktan sonra bunların eylemler de bitmiştir. İsrail ‘in eski başbakanlarından Meneham Begam Irgun grubun lideri idi. (Bal,2003:54)

İslam diniyle terör arasında doğrudan bir ilişkinin olduğunu iddia etmek yanlıştır. İslam’la terör arasındaki sıkı bir ilişkinin olduğunu söyleyenler yargılarını şu çerçevede şekillendirmektedir. “*Dinin girdiği her yerde kan vardır, ölüm vardır. Adama öteki dünyada cennet sözü verirseniz ölüm ona hiç gelir. İşte sana terörist, işte sana düşman...Hiç kimse o kadar insanın içinde bulunduğu bir uçağı kendisiyle birlikte ölecek şekilde Ticaret Merkezi'nin kulesine vuramaz. Muhakkak ki işin içinde din vardır.*”(Canikli,2007:236) Ancak bu yargı bazı örneklerini yukarıda verdiğimiz diğer bütün dinlerde de geçerli olabilmektedir. Terörü doğrudan bir dinle irtibatlandırmak yerine dinin ve dinlerin istismar edilmesiyle oluşan bir olgu olduğunu vurgulama da yarar vardır. Bu konuda Samuel Hungtington’un görüşlerini baz almak daha akılcı olacaktır.

“İslamın herhangi bir dinden daha fazla şiddetli olduğunu zannetmiyorum ve eğer hepsini bir araya toplarsanız, yüzyıllar boyunca Hristiyanların Müslümanlardan daha çok insan katlettiği konusunda şüphelerim var.”(Huntington,2001:149)

Irak'ta yaralı askere silah sıkan ve öldüren Amerikan askerlerinin hepsinin cebinde İncil olması Hristiyan terörü tartışmalarını gündeme getirmemektedir. Güçlü olan odakların da dünya coğrafyasının farklı bölümlerinde Müslüman üst kimliğini taşıyan ve siyasal bağımsızlık savından hareket ederek bireysel olarak şiddete başvuran kimselerin tutumlarının sebebini ve tetikleyicisini İslam'mış gibi sunmak önyargı içeren bir yakıştırma olmaktadır.

4.2.1.Cihadın Genel Tanımı

İslam dininin en fazla istismar edilen konularından biri Cihat konusudur. Cihat kavramı Arapça *c-h-d* kökünden gelmekte *gayret etmek, didinmek* anlamlarına gelmektedir. Cihat ayet ve hadislerde sadece savaş anlamına gelmemektedir. Cihat aynı zamanda Allah'ın rızasına göre hareket etmeyi, O'nun emir ve yasaklarına uymak anlamına gelmektedir. Kuran savaş manasında sadece Cihadı kullanmamış kıtal çarpışma sözcüğünü de kullanmıştır.(Albayrak, 2007:297)

4.2.2.Tarihi Gelişim Süreci

4.2.2.1.Ortaya çıkışı ve İlk Dönemler

"Cihat" kavramı; Mekke döneminde İslâm'ın tebliğ edilmesi ve dinin emir ve yasaklarının yerine getirilmesi anlamında kullanılmış; Medine döneminde ise fiili savaşların yapılmaya başlanması ile "kıtâl/savaş" anlamını da içermeye başlamıştır. Bunu hem Kur'an'da hem de hadislerde görmekteyiz.(DİB,2009) Cihat kuran da otuz bir yerde geçmekte bunun on yedisinde savaş/kıtâl manasında kullanılmakta geriye kalan on dört yerde ise dini emirleri uygulamak ve dini dil ile yaymayı ifade etmektedir.

İslam'ın ilk döneminde, Hz. Peygamberin yaşadığı dönemdeki bütün savaşlar savunma amaçlı olmuştur. İlk savaş olan Bedir Savaşı çalının kervan mallarını geri almaya yönelik yapılmış bir savaş olmuş, yine aynı şekilde Uhud Savaşı da Bedir Savaşının intikamını almak isteyen Mekkelilerin tekrar saldırması

sonucunda olmuştur. Hendek Savaşı da zaten başlı başına Medine'nin etrafına hendek kazılmasıyla yapılmış bir savunma savaşı olmuştur.

4.2.2.2.Fetih Dönemi

İslam'ın ilk yıllarında savunma yönü öne çıkan Cihat daha sonrasında fetih politikasının bir aracı haline gelmiştir. Dört büyük Halifeler dönemiyle başlayan bu dönem Emeviler ve Abbasilerle devam etmiştir. Hayli kısa zamanda muzaffer Müslüman ordular eski Pers İmparatorluğu'nu yıkmış ve bütün topraklarını halifenin yönetimine sokmuştur. Böylelikle Orta Asya ve Hindistan'ı istila yolu açılmıştır. Batı'da Bizans İmparatorluğu yıkılmamış ama topraklarının büyük bir bölümünü kaybetmiştir. O zamanlar Hristiyan olan Suriye, Filistin, Mısır ve Kuzey Afrika bölgeleri alınmış, zaman içinde Müslümanlaştırılmış ve Araplaştırılmıştır. Bu bölgeler Avrupa içlerin doğru yayılma, İspanya Portekiz ve Güney İtalya'nın büyük bir bölümünün fethi için üs hizmeti görecek. Sekizinci yüzyıl başlarında muzaffer Arap orduları Pireneler'den Fransa içlerine doğru ilerlemektedir. Müslümanlar tarafından fethedilen Mesih'in doğum yerini kurtarmak için bir saldırı da başlatılmıştır. Haçlı seferleri olarak başlatılan bu girişim tam bir başarısızlıkla sonuçlanmış ve Haçlılar bozguna uğratılmıştır. (Lewis,2001:37)

Ama Cihat sona ermiş değildi. Yeni bir sayfa açılıyordu ama bu kez sayfayı Araplar değil İslam'ı sonradan kabul eden Türkler ve Tatarlar açacaktır. Bu güçler o tarihe kadar Hristiyan olan Anadolu'yu istila etmiş ve Mayıs 1453'te İstanbul'u ele geçirmiştir. İstanbul o tarihten sonra İslam Cihadının liderliğini yapan ilk halifelerin halefi olan Osmanlı sultanlarının başkenti olacaktır. Balkanlardaki Osmanlılar ve Rusya'daki Müslüman Tatarlar bu kez Doğu'dan Avrupa'yı yeniden fethetmiş ve bir süre başarılı da olmuşlardır(Lewis,2001:43).

Cihat bazen Haçlı seferlerinin Müslüman muadili olarak takdim edilir. Birbirine karşı yapılan eşit olgular olarak sayılır. Bir anlamda; ikisinin de kâfir düşmanlara karşı doğru inancı savunmak için kutsal savaşlar açmak ve yürütmek iddiasından kaynaklanmasından dolayı doğru olan bu ifadenin yanında aralarında bir fark olduğu vurgulanır. Haçlı seferleri Hristiyan tarihinin geç bir dönemdeki gelişmesidir ve bir bakıma İncil'de ifade edilen temel Hristiyan değerlerden radikal bir kopuştur(Lewis,2001:55). Cihat ise İslam tarihinin en başından beri kutsal metinlerde, Peygamberin hayatında ve onun yandaşlarıyla, doğrudan haleflerinin

eylemlerinde mevcuttu. Cihat bütün İslam tarihi boyunca sürmüş ve bugüne kadar etki gücünü korumuştur.

Cihat olgusunun son halini evrimleşerek şiddetin bir parçası haline getirilen Selefi düşüncesinin bir parçası haline gelmiştir. Bu düşünce Radikal yaklaşımlar bölümünde incelenecektir.

4.2.3.Radikal Yaklaşımlar

Dini istismar eden terör örgütlerine ideolojik destek sağlayan görüşleri incelerken kaynakları çok iyi tasnif etmek gerekir. Çünkü terörist görüşü meşrulaştırmak için her türlü dini kaynak kullanılmaktadır. Kur'an ayetlerinden Hz. Peygamberin hadislerine kadar, birçok kaynak meşrulaştırmaya araç olarak istismar edilerek kullanılabilir. Sınıflandırmayı dört bölümde yapabiliriz. Halkın en başında İslam dininin Kur'an hadis gibi temel kaynakları gelmektedir. İkinci halkada ise tarihte savaş dönemlerinde yaşamış ve buna yönelik fetvalar vermiş din âlimleri bulunmaktadır. Üçüncü halkada söylemlerinde kısmı olarak radikalizm bulunan ancak herhangi bir şiddet eylemine teşvik etmeyen, dönemlerindeki siyasi hareketlere ya fiilen katılmış ya da ideolojik destek sağlamış ideologlardır. Hasan el-Benna Seyyid Kutup bu ideologlara örnek olarak gösterilir. Halkın merkezinde ise gerek bu ideologları gerekse Kur'an'ın temel kaynaklarını istismar ederek radikal bir hüviyet kazandıran ve teröre teşvik eden kışkırtıcılar bulunmaktadır. Kışkırtıcılar günümüzde artık interneti de aktif bir şekilde kullanarak insanları terör eylemlerine teşvik etmektedirler.

4.2.3.1. Radikal Tanımlamalar

4.2.3.1.1.İbni Teymiyenin Görüşü

Radikal yaklaşımın ilk dini âlimlerinden olan İbni Teymiye 13. yüzyılda yaşamış ve döneminde Moğol istilasına maruz kalmış bir devletin şeyhülislamlığını yapmış bir din âlimidir. Savaş döneminde zor şartlarda savaşın dini hukuk kurallarına riayet edilmesi amacıyla çelişkili konularda fetvalar yayınlamıştır. Günümüz terör örgütlerince o zamanın şartlarına göre savaş zamanı geçerli olan fetvaları terör örgütlerince istismar edilmektedir. İbni Teymiye'nin Cihat ülküsü dini saf manasıyla yaşamayan siyasi otoriteye karşı koyma yönü üzerine

kurulmuştur. Cihadın bu yönü savunma boyutunun önüne geçmiştir(Rudolph,1985:189).

Teymiye'nin görüşüne göre Müslüman olduklarını iddia etmelerine rağmen, şeriatı uygulamalarıyla Moğollar mürted oluyorlar, bu da Cihat için meşru bir hedef yapıyordu. Müslümanların onlara isyan etme, Cihat sürdürme hakları, hatta görevleri vardı(Esposito,2002:65).

İbni Teymiyye silahlı cihadın sadece savunma amaçlı yapılabileceğini ileri sürdü. Ona göre savunma cihadı gücü yeten her Müslüman için farzı-ayındı. O da cihadın küfre karşı yapıldığını kabul etmiyordu. İslam'ın barış dini olduğunu vurguluyordu. Moğol Hülagu'nun istilasını da saldırı olduğu için bizzat savunma amaçlı direniyordu. Bir diğer sebep de Hülagu'nun şeriat ile değil de işgal ettiği bölgelerde Cengizhan'ın kanunnameleri ile hükmetmeye çalışması idi. *'Yasağa uymak dinden çıkarır Şeriat dışında bir şeraite uyanda kafir olur uyanlarda savaşmakta caiz olur diyordu.'* Bu sebeple yasağa boyun eğen Müslüman Tatarlarla savaşmanın caiz olduğunu söylüyordu(Demirel,2005:34-36)

Belki de hiçbir Ortadoğu bilgini ve eylemcisi radikal İslam öğretisi üzerine İbn Teymiye'den 1268 -1328 daha fazla etki etmemiştir. Siyasal bir kişilik olmasının yanı sıra İslam Hukukçusu ve İlahiyatçısı olan İbni Teymiyye modern dönemde liberallerinde muhafazakârların da aşırılık yanlıların da kendisinden alıntı yaptığı önemli bir muhafazakârdı. Bazıları onu Sünni devrimci İslam'ın manevi babası olarak tanımlarken diğerleri onu Selefiye uyanış taraftarları köktenci reformcular ve ahlaki olarak yeniden silahlanma haberleri için bir model olarak değerlendirmiştir. 13. yüzyılda kendi sorunlarını dile getirmişse de onun düşünceleri Suudi Arabistan'ın 18. Yüzyılda Vahhabi hareketleri Mısır'ın modern eylemci ideoloğu Seyyid Kuttub'u İslami Cihat'tan Muhammed El Farac'ı ve Usame Bin Ladin gibi çağdaş aşırılık yanlılarını etkilemiş onlarda kendilerine İbn Teymiyye'yi kendilerine mal etmişleridir.

4.2.3.1.2. Muhammed İbn Abdulvehhâb'ın Görüşü

Vehhabi hareketinden modern Mısır'ın Seyyid Kutub'una, İslami Cihat'a, Enver Sedat suikastçılara ve Usame bin Ladin'e kadar sonraki kuşaklar, "gayri-İslami" Müslüman yöneticiler ve seçkinlerle Batı'ya karşı Cihat çağrısı yapmak için

İbn Teymiyye'nin Moğollar'la ilgili fetvasındaki mantığı kullanacaklardır. Abdulvehhâb'ın önderliğini yaptığı Vehhabilik görüşü ise Kur'an'ın harfî harfine yorumlanmasını, Hz. Peygamberin'in Sünnetini (davranışlarıyla oluşturduğu örneği) ve Allah'ın mutlak birliğini vurgulayan ve püriten bir inançtır (Esposito,2002:21).

4.2.3.1.3. Hasan el-Benna'nın Görüşü

Başka bir ideolog olan ise Hasan el-Benna, ruhi cihadı (büyük cihat) askeri cihata (küçük Cihat) tercih etmeyi reddetmiştir. İşgalcileri püskürtmenin bütün Müslümanların görevi olduğunu, aynı biçimde İslami yönetimler kurulmasını engelleyen yöneticilere karşı çıkmanın da Müslümanlara farz olduğunu söylüyordu.(Esposito,2002:71)

4.2.3.1.4.Mevdudi'nin Görüşü

Mevdudi cihadın ana gayesi olarak İslam prensiplerine uymayan batıl sistemleri yıkıp yerine İslam düzenini getirmek olduğunu ve bu yüce idealin evrensel bir inkılâp olduğunu söylemiştir. *“Kendilerine kitap verilenlerden Allah'a ve ahiret gününe iman etmeyen, Allah'ın ve Resûlü'nün haram kaldığını haram saymayan ve hak din İslâm'ı din edinmeyen kimselerle cizyeyi verinceye kadar savaşın.(Tövbe, 9/29)”* Seyyid Kutubun söylemlerine paralel olarak hiç kimsenin kendinden uydurduğu sistemlerle Allah'ın kullarına hükmedemeyeceğini ve bu ayetin insanları insanlara köle yapan sistemleri açıkça yıkmayı emrettiğini söylemektedir. Ona göre İslam da Cihat düşmanları yenmek sınırları, genişletmek, ganimet elde etmek için yapılmaz. Cihat Allah'ın ulûhiyetini yeryüzüne açıkça ilan etmek insanları kulla kulluktan kurtarmak için yapılır. Mevdudi cihadın tam olarak ne anlama geldiğini aşağıdaki ifadelerle açıklamıştır.

“Bir kişi, Cihadın, iyi bir Müslüman gibi yaşamaya çalışmak, düzenli olarak namaz kılıp oruç tutmak, sorumluluklarını yerine getiren bir eş ve ana/baba olmak anlamına geldiğini söyleyebilir. Bir diğeri cihati, İslam'ın çağrısını yaymak için yoğun çalışma olarak tanımlayabilir. Başka bir kişi için Cihat, Filistin'de, Keşmir'de, Çeçennistan'da ve Kosava'da zulüm gören Müslümanlar'ın mücadelesini desteklemek olabilir ve son olarak da Cihat, tıpkı bin Ladin için olduğu gibi, İslam dünyasındaki hükümetleri yıkmaya çalışmak ve Amerika'ya saldırmak anlamına gelebilir.”

Mevdudi Cihadın batılılar tarafından yanlış anlaşıldığını “ *Frenkler Cihat kavramını kendi dillerinde çevirmek istediklerinde daima kutsal savaş (holy war) şeklinde çevirmeyi gelenek haline getirmişlerdir*” sözleriyle anlatmaktadır. Mevdudi’ye göre bu tanım Cihadı gerçek anlamından çıkarmakta oldukça kötü göstermektedir. Avrupalıların Cihadı vahşilik, kan dökücülük ve barbarlık olarak gördüklerini belirtmektedir. Mevdudi Cihadın vazgeçilmez koşulunun Allah yolunda olması gerektiğini belirtmiştir. İslam’a göre genelin faydası toplumun mutluluğu için geçici dünyalık arzusunda bulunmadan yapılan her hareket Allah yolundadır. *Kurani kerim de “inanlar Allah yolunda dövüşürler, küfredenler ise tağut yolunda dövüşürler.”(Nisa suresi 76) ayetiyle cihadın ana koşulunu belirtmiştir. Burada hem Cihadın vazgeçilmez unsuru olarak Allah yolunda olması vurgulanmış hem de cihadı sadece Allah yolunda olması maksadıyla sınırlandırmıştır. (Mevdudi ve Kutub,20004:51-59)*

Radikal dini terör örgütlerinin dilinde cihat, “*kâfirlere karşı kutsal bir savaştır*”. Daha doğrusu “Cihat” kelimesi güçleri birleştirip yasal olarak Hıristiyanların elinden topraklarını almak ve Müslümanların sınırlarını genişletmek demektir(Rustemova,2005:77). Başka bir ifade ile Cihadın amacı İslam dinini yaygınlaştırmaktan öte Müslümanların egemenlik alanını genişletmektir (din bayrağının ardından gitmektir). Yani Cihadın temelinde saldırganlık yatmaktadır; baş hedefi ise dünyada Müslümanların egemenliğini sağlamaktır (Rustemova,2005:77).

Mevdudi’ye göre tehdit altında olan Müslümanlar için tek mümkün himaye İslam devletidir. Ama bu kültürel kopma sloganı toplumsal devrimi teşvik etmez. Devlet kurumlarına katılımı salık verir. İslamcı öncünün toplumdan ayrılmasının hizipleşmeler, gerilla, ayaklanma ve dağa çıkmayla kendini göstermediğini söyler. Aksine Seyyid Kutup; Mevdudi’nin İslam Devleti kavramını tekrar ele alarak çok daha radikal bir eylem programı çıkarır. Öncelik; kâfir devleti yıkmaktır. Ondan derhal kopmalı, kendisinden hiçbir şey beklenmeyen bir siyasi sisteme taviz verilmemelidir(Kepel,2006:51). Kutup, Mevdudi’de bulunmayan, iktidarın ele geçirilmesi için devrimci bir anlayışın temellerini atar ve radikalleşmiş gençlik içinde bu görüşe pek çok yandaş bulur. 1960’lı yıllarda, Seyyid Kutup’un Mısır’da hapse atıldıktan sonra asıldığı sırada, İran İslamcılığının doğuşu iki kutup etrafında gerçekleşir. Şii doktrini, Marksizm’den ve Üçüncü Dünyacılıktan esinlenen genç militanlar tarafından devrimcilerinde keşfettiği ülkeleri Şii külliyyatına sokacaktır

Mevdudi Cihatla ilgili topluluktan (Hizbullah) bahseder. Mevdudi'ye göre Eğer bu topluluk(Hizbullah), hakim olan zalim sistemleri devirir, yerine hak ve adalete dayanan, İslam düzenini getirmek için bütün gücüyle çalışmaz, bu uğurda hakkıyla Cihat etmezse gayesini kaybeder; varlığında temel olan hedefi kaybeder(Kutup ve Mevdudi,2004:24).

Yine Mevdudi'nin öngörüsüne göre; bu Hizbullahi topluluk mutlaka hakimiyeti eline alacak, idari odaklara hâkim olacaktır. Çünkü çürük sistemler, yeryüzünde kurdukları fesat, zulüm ve çürük sistemleriyle yaşayabilirler. Dolayısıyla vatan ve milletin yararına olan bir düzen, ancak bu zalim putçu düzenleri yıkarak işe başlayacak. Böylece de yönetimi Allah'a, ahirete inanani yeryüzünde şan, şeref, rütbe, bozgunculuk istemeyen kişilerin eline teslim edilecektir(Kutup ve Mevdudi,2004:25).

4.2.3.1.5.Seyyit Kutup'un Görüşü

Seyyit Kutubun en büyük ideologlarından olan Müslüman Kardeşler örgütü cihadı, o zamanki tanımlamalardan farklı bir şekilde yorumlayarak, ideolojilerinde temel noktalardan birini teşkil etmiştir. Cemiyetin sözlüğünde Cihat, teslimiyetçiliği kökünden kazıma, siyasi sessizliği terk ederek adalet talep etmek üzere zalim yöneticileri korkusuzca ayıplama ve onları düzeltme için ciddi çaba, olarak tanımlanmıştır(Yurtseven,2006:160).

Mısırlı Seyyid Kutub: "Müslüman toplumlar her ne kadar Allah'a ibadet etmekteyseler de benimsedikleri hayat tarzlarıyla Allah'ın çizdiği yoldan ayrılmışlardır. Bazıları laiklik ilkesini bütünüyle benimsemiş, dinin önemini güçlerinin yetebildiği ölçülerde azaltmaya çalışmışlardır. Bir kısmının dindarlığı, sadece lafta kalmakta, eyleme dökülememektedir. Yaşadıkları hayatla telaffuz ettikleri birbirine uymamaktadır. Bu sebeple yapılması gereken; mevcut cahiliye sistemini bütünüyle yok edip, Allah'ın hükmünün egemen olacağı bir toplum kurmaktır. Cahiliye sistemine karşı verilen mücadele iki ayrı seviye de sürdürülmelidir: bireyler kendi kişiliklerinden cahiliye toplumunun tüm özelliklerini uzaklaştırmalıdır. Toplum temelinde verilecek mücadele ise; Cihat yoluyla gerçekleştirilmelidir. Şeriatla yönetilen İslami devletler kurulmalı, Dar-ül İslamın vücut bulması sağlanmalıdır. Dünyanın geri kalan kısmı dar-ül harptir"

İslam dünyasında küçük Cihadı başlatacak ve konu üzerinde yetki sahibi meşruiyeti bulunan bir kurum yoktur. Bundan dolayı Cihat belirli şahıslar için çekim kuvveti olmuş ve bazı grup ve örgütler için de ideolojilerinin en önemli parçası haline gelmiştir. Özellikle Mısır'da 1960 yıllarda bir İslam ideoloğu olan Seyyid Kuttub ile beraber, küçük cihadın büyük cihattan daha önemli olduğu savunulmaya başlanmış ve bu düşünce büyük taraftar kitlesi toplamıştır. Usame Bin Ladin Amerika ve Müttefiklerine karşı açık bir Cihat çağrısı yaparak uluslararası terörizmde daha görülür ve daha sesli bir liderlik rolü üstlenmiştir. 1996 yılında yapılan Cihat çağrısında hedef Amerikan askerlerini Arabistan Yarımadasından kovmak, Suudi yönetimini yıkmak, İslam'ın kutsal şehirleri olan Mekke ve Medine'yi kurtarmak ve ayrıca dünyadaki devrimci gruplara destek amacı ortaya konulmuştur.

Yine Kutup'a göre Cihat kılıçla yapılır. Kutup Cihatın kılıcsız da yapılabildiğini savunan diğer dini alimlerin görüşlerine karşı çıkmaktadır.(Esposito,2002:8) Seyyid Kutup İslam'ın özellikle devrimci nitelikte olduğunu iddia etmiş ve inkılabın gerekliliğine vurgu yapmıştır.

“İslam bir inkılab ülküsüdür. İslam, bir inkılab hareketidir. İslam, yeryüzündeki bütün batıl sistemleri tuz-buz edip yerine kendi ülküsüne göre düzenlenmiş, yeniden yepyeni ve evrensel kurumları koymak ister. Bu nedendir ki müslüman; İslamın oluşturduğu ve bu ebedi inkılab düzeyini gerçekleştirmek için hizaya getirdiği inkılabçıların adıdır. Bu evrensel inkılabı gerçekleştirme savaşı ise Cihatdan başka birşey değildir. Başka bir ifadeyle; bu evrensel inkılabı gerçekleştirmek için yorulmak ve dinmek bilmeyen sonsuz bir eylem işidir Cihat.”

Yöntem olarak Kutup kılıcı yani savaşmayı önermektedir.

“Kılıç zoruyla kurulan düzenleri yıkıp yerine insaf ve adalete dayanan yeni bir düzen getirmek de bir çeşit Cihatdır. Aynı zamanda; İslam davası için malını feda etmek, zorluklara katlanmak şiddete karşı direnmek de Cihatdır.” (Mevdudi ve Kutub,2004:13)

Seyyid Kutup cahiliye devrinin insan toplumlarını sonradan ele geçirdiğini, Hz. Adem'le birlikte İslam'ın yeryüzüne indiğini ve ondan sonra gelen her peygamberin cahiliye ye dalmış toplumları yeniden İslam a çağırdığını belirtmiştir. Günümüz cahiliye devriyle iki aşamada mücadele verilmesi gerektiğini, ilk olarak

kişilerin tüm benliklerinden tüm cahiliye pisliklerini uzaklaştırmalarını, ikinci olarak ise toplum bazında Cihat yoluyla şeriatla yönetilen bir İslam devleti kurulması gerektiğini savunmuştur. Darul İslam'ın vücuda getirilmesiyle dünyanın geri kalanı darül harp olmaktadır. Bu kesimle Müslümanlar arasında iki çeşit ilişki kurulabileceğini, karşılıklı antlaşmalarla bir barış ortamı veya bu olmazsa savaş sürdürüleceğini belirtmiştir. Bu savaş yani Cihat saldırı şeklinde olabileceği gibi savunma şeklinde de olabilir. Amaç Allah'ın mutlak otoritesini kabul edip, insanın insana hükmetmesini reddetmektir.

Cihat metodolojisini iki asli süreç olan tebliğ ve eylem üzerine oturtan Seyyid Kutub, cahiliye toplumlarının sınıf ve ırk farklılıklarından kurulduğunu, tebliğ ve eylem yoluyla insanlar arasındaki farklılığın giderilip insanların zincirlerinden kurtulmasının gerektiğini söylemiştir. Bunu sağlayacak neslin, cahiliye toplumunu yok eden ilk kuran nesli gibi, kuranı ve sünneti benimsemiş bir neslin olması gerektiğini belirtmiştir.

Cihat düşüncesinin asli karakteri devrimci yapısıdır. Ona göre her Müslüman doğduktan sonra devrimci yetiştirilmelidir. Bu surette buldukları ortamın İslami olmayan yapılarını değiştirebilirler. Humeyni despot bir rejime karşı din adamlarının her türlü imkânı kullanmaları gerektiğini, ülke genelinde propaganda yapmalarını özellikle üniversite öğrencilerine ulaşılması gerektiğini belirtmiştir. Üniversite öğrencisi ona göre; zulme, baskıya, despotizme, yolsuzluklara, sömürüye, ulusal zenginliklerin sömürücüleri tarafından yağmalanmasına karşı en yılmaz reaksiyonu gösteren insan demektir.

Emperyalistlere karşı koymak ve İslam nizamı kurmak için gerekirse bu mücadelede şiddete başvurulabileceğini, sonuç alabilmek için şiddetin kaçınılmaz olduğunu savunmuştur. O hayatın bizzat kendisi bir derstir ve aşağılanarak yaşamaktan şerefli bir yaşama ve zafere ulaşabilmek için her türlü vasıtanın devreye sokulması gerektiğini, bunun için şiddetin kullanılabilceğini belirtmiştir.(İsmael,1980:613)

Seyyid Kutub'un ideolojisinde Cihat, hem kişisel hem de cemaat olarak düşünceler ve eylemlerle İslami reform yada devrim için çaba göstermek yada mücadele etmektir, bu konuda toplumun ve dünyanın başarısıyla İslamlaştırılmasının yoludur(Esposito,2002:73).

Kutub'a göre; dünyada Darül-İslam denebilecek tek bir yer vardır orası da İslami devletin kurulduğu şeriatın uygulandığı Allah'ın, koyduğu hadlerin gözetildiği ve devlet işlerini bütün Müslümanların karşılıklı danışarak yönettiği yerdir. Dünyanın geri kalanı Darül Harptir.

Kutub'un Cihat isimli kitabında radikal yönleri kuvvetli diğer söylemler şunlardır:

“Müslüman atıyla Cihat meydanında savaş meydanına çıkmadan önce kendi içinde Cihat yapar. Kendi nefsi istekleri şehvi duyguları ve kötü istekleriyle Cihat eder. Kendi menfaatleri ve kabilesinin menfaatleri ile İslam dışı her şeyle Cihada çıkar. Yalnız Allah'a kulluk fikrini gerçekleştirmek, yeryüzünde Allah'ın saltanatını gasp eden putları ve putçuları yıkmak ve Allah'ın hâkimiyetini sağlamak için Cihada çıkar.” (Mevdudi ve Kutup,2004:44)

“Cihat yeryüzünde inanç sancağını dalgalandırıp bu sancağa saldırmak cesaretini gösterenlerin daha saldırmadan başını ezmektir. (Mevdudi ve Kutup,2004:51)

“Onları nerede yakalarsanız öldürün, onların sii çıkardıkları yerden sizde onalrı çıkarın! Fitne çıkarmak, adam öldürmekten daha kötüdür. Mescidi Haram da onlarla savaşmayın ki, onlarda sizinle orada savaşmasınlar. Fakat onlar sizinle savaşarlarsa hemen onları öldürün; Kafirlerin cezası böyledir.” (Mevdudi ve Kutup,2004:51)

“Sizinle savaşanlarla Allah yolunda savaşın, fakat haksız yere saldırmayın. Çünkü Allah haksız yere saldıranları sevmez. .” (Mevdudi ve Kutup,2004:57)

“İşte Allah yolunda Cihatın her zaman için geçerli sınırı: “Fitne kalmayınca ve dinde tamamen Allah için oluncaya kadar onlarla savaşın” emri yeryüzünde her zaman var olan pratik cahilliye karşısında İslam'ın hareket metodunu ortaya koyar.” (Mevdudi ve Kutup,2004:64)

4.2.3.1.6. Usame Bin Ladin ve El Kaide'nin Görüşü

Bir diğer teşvikçi ise 11 Eylül saldırılarının sorumlusu olarak gösterilen El-Kaide terör örgütünün lideri Usame bin Ladin'dir. Küresel siyaset, bin Ladin'e göre aslında Müslüman dünya ile Batı dünyası, İslam ile bir Yahudi-Hıristiyan komplosu arasındaki bir uygarlık savaşı, mücadele ve Cihat anlamına geliyordu. İslam dünyasındaki yabancı nüfuzu ve müdahalesi, dünyanın İslam toprağı (Darü'l İslam) ile savaş toprağı (Darü'l Harb) arasında bölünmesi geleneğini bir kez daha öne

çıkarmıştır. Bin Ladin, Müslümanların Batı nedeniyle yaşadıkları tarihsel zulüm, işgal ve adaletsizlik duygusuna yaslandı.11 Eylül'den sonra şu sözleri söylüyor:

“Birleşik Devletler'in bugün yaşadıkları, bizim onlarca yıl yaşadıklarımızla karşılaştırıldığında çok önemsiz kalır. Bizim toplumumuz 80 yıldan çok daha fazla zamandır aşağılanmayı ve utancı yaşamaktadır. Amerika ve müttefikleri Filistin, Çeçenistan, Keşmir ve Irak'ta bizi katlediyor. Müslümanların Amerika'ya misilleme yaparak saldırmaya hakları vardır(...) 11 Eylül saldırıları kadınları ve çocukları hedef almadı. Gerçek hedefler Amerika'nın askeri ve ekonomik gücünün simgeleri idi”(Esposito,2002:39).

Bin Ladin yapılan işin Hz. Peygamberin misyonu olduğunu iddia etmekte amaçlarının insan öldürmek değil, Allah'ın kelamını yaymak olduğunu savunmaktadır. Ayrıca Bin Ladin kendilerinin katliamların, imhanın ve mezalimin hedefi olduklarını ve yalnızca kendilerini savunduklarını iddia etmektedir. Eylemlerin sebebi kendi güvenliklerinin olmaması ve aynı güvensizlik hissini onlara (Amerikalılara) da yaşatmak olarak göstermektedir. Bin Ladin temel prensibini ‘yaşa ve yaşat’ şeklinde özetlemiştir.(Esposito,2002:41)

Yine bin Ladin'e göre, görünüşteki terör eylemlerinin bazen gerekli ve haklı olduğu ahlaksızlık ve zulüm dünyasında “terörizm” ithamları yanıltıcıdır.O, modern dünyayı, kutuplaşmalarla resmediyor: Kötülük,zulüm ve haksızlık güçlerinin iyilik güçlerine saldırdığı, inanç ve inançsızlıktan oluşan bir dünya.İslam dünyası ve Müslümanlık kuşatma altındadır:

“Servetimizi, kaynaklarımızı ve petrolümüzü çalıyorlar. Dinimiz saldırı altında. Kardeşlerimizi öldürüyorlar, katlediyorlar. Onurumuzla ve haysiyetimizle oynuyorlar. Adaletsizliğe karşı ağızımızı açacak olduk mu, bize terörist diyorlar. Bizim uyguladığımız terörizm, zorbalık, kendi ülkelerine, kendi inançlarına, kendi peygamberlerine, kendi toplumlarına ihanet eylemleri işleyen hainleri hedef aldığı için, terörizmin onaylanabilir, müstehab olanıdır. Onları terörize etmek ve cezalandırmak, olup bitenleri düzeltmek ve onları doğru yola sokmak için gerekli önlemlerdir.”(Esposito,2002:41)

Cihadın hedefinin ne olduğunu El Kaide örgütünün ikinci lideri Al-Cihat Ayman al-Zevahiri sözlerinden anlaşılmaktadır: *“Cihadın en önemli amacı bütün İslam topraklarında şeriatı uygulattırmak, İslam halifeliğini kurmak ve İslam'a eski saygınlığını geri kazandırmaktır(Rüstemova,2005:66).*

4.2.3.1.7. Diğer Radikal Görüşler

Teşvikçilerden biri olarak değerlendirilen Azzam da, militan bir küresel Cihat ideolojisinin ve kültürünün savunucusuydu ve bunu bütün Müslümanlara düşen bir görev olarak görüyordu. Bazen “Cihat Emir”i ya da “Küresel Cihatın Babası” olarak tanımlanan Azzam , açıkça militan karşı koyma ve mücadele mesajını veren büyüleyici bir konuşmacıydı: *“Yalnızca Cihat ve silah: Ne görüşmeler ne konferanslar ne de diyaloglar.”* Azzam’ın Cihati, alan olarak küreseldi ve İslam’ın zaferlerini ve topraklarını yeniden kazanmayı hedefliyordu. Azzam Cihatın hedefini şöyle çizmiştir:

“Bu görev Afganistan’daki zaferle sona ermeyecektir. Daha önce Müslüman olan diğer ülkeler bize geri verilmeye ve böylece buralara İslam egemen oluncaya kadar Cihat bireysel bir yükümlülük olarak kalacaktır. Önümüzde Filistin, Birmanya, Lübnan, Çad, Eritre, Somali, Filipinler, Buhara, Güney Yemen, Taşkent ve Endülüs(Güney İspanya) duruyor.”(Esposito,2002:22).

Şii inanışa göre; *“İlahi iradeyi uygulamak amacıyla şiddet yöntemlerine başvurmak İslam’ın tarihsel ve Kur’ani gerçekleri arasındadır. Kuran: “Kâfirler yanlışı, Müslümanlar gerçeği izler. Savaşırken kâfirlerle karşılaştığınız zaman boyunlarınızı vurun. Onlara galip geldiğinizde onları esir alın” demektedir. Bu İlahi direktiflerin uygulanmasından her Müslüman sorumludur. Peygamberimizi hatırlayın, 13 yıl savaş planları yaptı, 10 yıl da bizzat savaştı. Ama politikayla ne işimiz vardı demedi”* anlayışı hâkimdi (Tanör,2003:160).

Radikal Şii düşüncesine göre İlahi iradeyi uygulamak amacıyla şiddet yöntemlerine başvurmak İslam’ın tarihsel ve Kuran’ın gerçekleri arasındadır. ‘Kur’an kâfirler yanlışı, Müslümanlar gerçeği izler. Savaşırken kâfirle karşılaştığınız zaman boyunlarınızı vurun. Onlara galip geldiğinizde onları esir alın demektedir. Bu ilahi direktiflerin uygulanmasından her Müslüman sorumludur.’denilmek suretiyle şiddetin dini altyapısı hazırlanmaktadır (Atay,1999:125-147).

4.2.3.2. Radikal Yaklaşımda Amaç

Selefi küresel Cihadın “küreselleşen dünyada İslam değerlerini koruma” adına belirlediği dört ayrı stratejisi vardır. Bu stratejilerin birbirinden ayırt edilmesi

uluslararası İslamcı hareketlerin ideolojik faktörlerinin rolünü anlamak açısından önemlidir.

4.2.3.2.1. Topraklarını Kâfirlerden Korumak

Dinini ve geleneklerini yaşatmak gibi görevler üzerine kurulmuştur. Böyle bir Cihat fetvayla onaylandığı zaman, kâfirlere karşı savaş her Müslüman'ın görevi haline gelmektedir. Bu tür küresel Cihadın klasik örneği 1979 yılında Sovyet Birliği'nin Afganistan'a girmesine karşı, bütün dünyadan binlerce Müslüman'ın uluslararası cihada katılmasıdır (Hohloy,2005:58).

4.2.3.2.2.İslama Çağrı

İkinci aşama dava'dır, yani İslam'a çağrıdır. Dava'nın ideolojisi İslam'ın şeriatlarına Peygamber ve onun ilk temsilcileri kadar uymak ve ibadetlerini yerine getirmektir. Dava, yeni üyeler kazanarak gelişmekte olan Tebliğ Cemaat gayri resmi İslamcı örgütün stratejisidir. Tebliğ Cemaat kapalı ve gizlice hareket eden bir örgüt olduğu için terörizme karşı mücadele açısından Batı dünyasının ilgisini çekmemektedir. (Hohloy,2005:71)

4.2.3.2.3.Silahlı Mücadele

Mısır devleti ile mücadele eden aşırı örgütler tarafından yayılmaktadır. Bunlar arasındaki en büyük örgüt "Al-Gamaa al İslamiya" veya "Cemaat ül İslamiye" olarak adlandırılan örgüttür.

Bu örgütün İslamcı ideologları, çağdaş Müslüman ülkeleri "Cahiliye" olarak adlandırmaktadırlar. Yani bu devletleri cahiliye dönemindeki toplumlar kadar barbar bir toplum olarak görmektedirler. Bu devletlerin liderleri şeriat şartlarına uymadıkları ve İslam'ın gerektirdiği gibi yaşamadıkları için "hain" olarak ilan edilmişler ve cezaları "ölüm" olarak kesilmiştir. Bunları savunan İslamcılara göre bu tür rejimler ortadan kaldırılmalıdır; çünkü İslamcı teröristlerin ideolojisi kâfirlerle barışçıl yöntemlerle mücadeleyi reddetmektedir.

Böylece üçüncü tip İslamcıların baş hedefi önce "yakın düşmanı", yani Amerika'nın ve Batı'nın istekleri üzerine hareket eden devletleri yok etmek ve gerçek İslam devleti kurulduktan sonra cihadın ikinci etabı olan "uzaktaki düşmanı", yani İsrail'i ve ABD'yi yok etmektir. Cihadın bu stratejisi diğer Müslümanların da

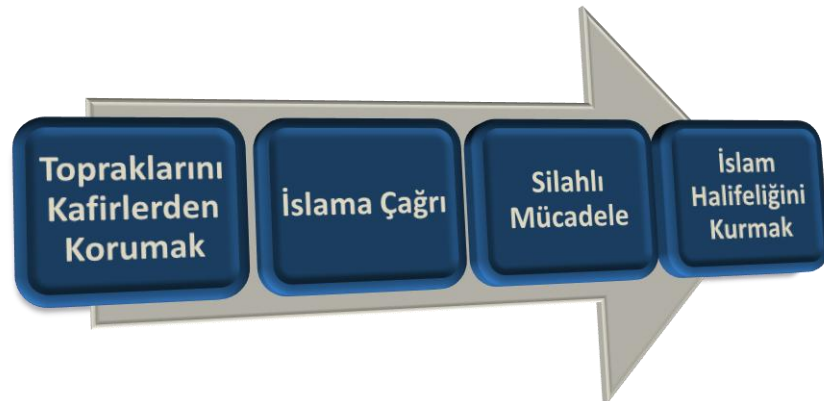
öldürülmesine yol açmasından dolayı diğer grup İslamcılar arasında birçok tartışmalara neden olmaktadır(Hohloy,2005:72)

4.2.3.2.4. İslam Halifeliğini Kurmak

“Küresel Cihat selefi” stratejisidir. İlk olarak 1996 yılında Usame bin Laden’in fetvasında açıklanmıştır. Usame bin Laden ve çoğu taraftarları, örneğin bunlardan Ayman al Zavahiri, baş hedefin “uzaktaki düşman”ın, yani ABD’nin ve İsrail’in yok edilmesi olduğunu belirtmektedir. “Yakın düşman”, yani satılmış olan “hain devletler” tamamıyla Batı devletlerinin desteği sayesinde var olduklarından dolayı “Haçlıların” kutsal topraklardan gitmesi ile onlar da ortadan kaybolurlar.

İlginçtir ki El Kaide örgüt liderleri arasında bu dört Cihat stratejisi arasından hangisinin daha etkili olduğuna dair bir görüş birliği oluşmamıştır. Al-Cihat örgüt lideri Ayman al Zavahiri, Ben Laden gibi dördüncü strateji taraftarıdır. Cemaat ül İslamiye veya Cemaat ül İslamiye liderleri Rifai Ahmet Taha veya Abu İssir, Harekat-ul Muahetin, Harekat ul-Asar, Al-Hadid¹⁸⁸, Fazul Rahman Halil veya Fazal ur-Rahman öncelikle “yakın düşmanlara” karşı mücadele taraftarlarıdır.

Küresel İslamcı Cihatın hedeflerinin en iyi açıklamasını konuşmalarının birinde El Kaide örgütünün ikinci lideri Al-Cihat Ayman al-Zavahiri yapmıştır: “Cihatın en önemli amacı bütün İslam topraklarında şeriatı uygulattırmak, İslam halifeliğini kurmak ve İslam’a eski saygınlığını geri kazandırmaktır. Fakat Amerika ve İsrail bu amaçların gerçekleşmesine hiçbir şekilde yol vermeyecekleri için öncelikle bu devletlerin yok edilmesi gerekmektedir.” (Hohloy,2005:77)

4.2.3.3.Hedefler

Dini İstismar eden terör örgütlerin hedeflerinde onların iddia ettiği ve tağut, mürted ve kafir olarak nitelendirdiği Müsliman ülkelerinin liderleri ilk sırayı almaktadır. Terör örgütü ideologlarından Ebu Kuteybe eş-Şâmi'nin Cihata Teşvik kitabında belirttikleri bu hususu göstermektedir:

“Günümüzde, İslam memleketlerinin yöneticileri konumunda olan kişilerin tamamı tağut, mürted ve kafir hükmündedirler. Bütün yönleri ile İslam'dan çıkmışlardır. Allahu Teala'nın şeriatını, Yahudi ve Hristiyan efendileri ve şeytanları tarafından ortaya sonradan çıkarılan kanunlarla değiştirmişlerdir. Allahu Teala'nın dostlarıyla savaşmışlar, Allahu Teala'nın düşmanlarını ise dost edinmişlerdir. Kulları zelil kılmışlar, servetleri dağıtmışlar ve bütün değerleri çiğnemişlerdir. Nebevi menhec üzerinde hilafeti yeniden kurabilmek için muvahhid Müslümanların önünde; demir, ateş ve Allah yolunda Cihatdan başka hiçbir seçenek kalmamıştır. (Hohloy,2005:5)”

Görüldüğü gibi hedef belirlenmiş araç ortaya konmuş ve terörizme kapı aralanmıştır. Dayanak olarak alınan Kuran ayeti ise Nisa suresi 60. Ayettir:

“Sana indirilene ve senden önce indirilenlere iman ettiklerini ileri sürenleri görmedin mi? Zira tağuta iman etmemeleri emrolunduğu halde tağutun önünde muhakemeleşmek istiyorlar. Halbuki şeytan onları büsbütün saptırmak istiyor. Onlara, ‘Allah'ın indirdiğine ve Rasul'e gelin’ denildiği zaman, münafıkların senden iyice uzaklaştıklarını görürsün”

Tağutun anlamı Muhammed bin Abdulvehhab tarafından şu şekilde açıklanmıştır:

“Tağutun anlamı geneldir. Allah'tan başka kendisine ibadet edilen ve bundan razı olan her mabud, kendisine tabi olunan ya da Allah ve Rasulü'ne değil de kendisine itaat edilen her varlık tağuttur. İnsanların, Allahu Teala dışında, kendilerine itaat edilmesi gerektiğine inandıkları bu tağutların tamamı kafirdirler, İslam'dan çıkmışlardır. Allah'ın haram kıldığını helal, Allah'ın helal kıldığını ise haram kılmalarına rağmen nasıl kafir olmasınlar ki? Sözleri, fiilleri ve onaylarıyla, yeryüzünde kötülüğü yaymaya çabalarlar. Kim onlar için mücadele eder, onların küfrünü inkar eder ya da onların bu fiilinin batıl olsa da onları küfre götürmeyeceğini

söylerse, bu mücadeleci kimsenin fasık olduğunu söylerim. Çünkü İslam dini, bu tağutlardan uzaklaşmadıkça ve onları tekfir etmedikçe gerçekleşmez.”(El Hadid,2001:25)

El-Kaidenin başlıca ideologlarından Abdulvehhab'ın bu görüşü terör örgütlerince Müslüman devletlerdeki siyasi otoritelere isyan etmek ve her türlü terör eylemini gerçekleştirmede dayanak olarak kullanılmaktadır. Yine bir başka dayanak İbni Teymiyenin görüşlerinden almaktadırlar:

“Allahu Teala'nın, Rasulü'ne Sallallahu Aleyhi ve Sellem indirdiği hükümler ile hükmetmenin farz olduğuna inanmayan kişi, şüphesiz kafir olur. Dolayısıyla insanlar arasında adil olduğuna inandığı kendi görüşü ile hükmetmeyi helal kılan kişi kafirdir. Zira hiçbir ümmet yoktur ki adalet ile hükmetmediğini söylesin. Halbuki adalet olarak gördükleri şey, büyüklük taslayanlarının görüşlerinden ibaret bir takım kurallardan başkası değildir. Bununla birlikte İslam'a müntesip olduğunu iddia ettiği halde, bir takım adetler ile hükmeden ve bu adetlerin Kitap ve sünnet haricinde kendisi ile hükmedilmeye uygun olduğunu söyleyen bir çok kişi bulunmaktadır ki bu da küfürdür.” (El Hadid,2001:34)

İbni Teymineye'nin bu görüşüne atıf yapılarak hukuk kurallarıyla, kanunlarla yönetilen bütün devlet yöneticileri kafir sıfatına sokulmaktadır. Bu görüş baz alınarak kafirlerin! Yönettiği bu devletlerde terör eylemleri düzenlemek meşrulaştırılmaya çalışılmaktadır.Yine Maide Suresi 51. Ayette bu yöneticilerin kafir! Olduğuna başka bir delil olarak gösterilmektedir. (El Hadid,2009:59)

“Ey iman edenler! Yahudileri ve Hristiyanları dost edinmeyin. Zira onlar birbirinin dostudurlar. İçinizden onları dost tutanlar, onlardandır. Şüphesiz Allah, zalimler topluluğuna yol göstermez.”

Bu ayetle devlet yöneticilerinin kafir olarak sayılmasının bir nedeni olarak da Müslüman olmayan devlet yöneticileriyle kurdukları ilişkiler gösterilmektedir. Dini istismar eden terör örgütlerine ideolojik destek sağlayan ideologların Müslüman yöneticileri kafir ilan etme sebeplerini şöyle sıralayabiliriz:

1-Yöneticiler doğu batı tağutlarını inkar etmiyor ve onlardan uzaklaşmıyorlar. Husumet ve kargaşa gibisorunlarını Birleşmiş Milletler heyetiyle ve onların küfür kanunlarından razı olarak neticelendiriyor ve işlerini bu minvalde yürütüyorlar. Aynı şekilde Arap tağutlarının oluşturdukları paktlar ve diğer kafir devletlerle, Birleşmiş Milletler çatısı altında yaptıkları işbirliği anlaşmaları; onların bu kafirlerin dostları ve köleleri olmalarındandır. Onlardan sakınmadıkları gibi onlara karşı hiçbir yardımı da esirgemezler. Dolayısıyla onlar içine düşmüş oldukları şirkten uzaklaşmamışlardır ki Müslüman olarak kabul edilsinler. Arap tağutlarının durumları, gözlerinde bulanık görmelerine sebep olan kül bulunanlar için şüpheli olsa da, batı ve doğunun Hristiyan, Budist, Komünist, Hindu ve benzeri tağutlarının durumları ancak tamamen kör olanlar için kapalı olabilir. Bununla beraber Arap tağutları diğer tağutların kardeşleri ve sevgilileridir. Onları inkar etmedikleri gibi bilakis aralarında kardeşlik ve sevgi olup Birleşmiş Milletler adı altında birbirleriyle bağlar kurarlar. Herhangi bir anlaşamamazlık durumunda Lahey'deki küfür mahkemesine hükmolunmak için başvururlar.(Ebu Katade, 2009:22-25)

2-Diğer bir sebep olarak Allah'ın dini ve şeriatı ile alay etmeleri gösterilir. Allah'ın dini ile alay eden her türlü gazete, radyo, televizyon ve diğer basın yayın organlarına ruhsat vermeleri yöneticilerin kafir sayılma sebebidir. Bu görüşe dayanak sağlamak için istismar edilen ayet Tevbe 65-66'dir: *“De ki; Allah ile, O'nun ayetleri ile ve O'nun peygamberi ile mi alay ediyordunuz? (Boşuna)özür dilemeyin. Çünkü siz iman ettikten sonra, tekrar kafir oldunuz.”*

3-Ayrıca yöneticilerin Müslüman olmayan devletlerle iletişim kurmaları onları tağut haline getirmektedir. İleri sürülen bu iddia teröristlere ideolojik kaynak teşvik eden kitaplarda *“Doğu ve batı kanunlarının ibadet edicileri olan müşrikler ile yardımlaşma ittifakı yapan ve muvahhidlere karşı savaşıp onları ülkelerinin hükümetlerine teslim edenlerin durumu ne olur? Şüphe yok ki günümüz tağutları tekfir konusunda ayette bahsi geçen münafıklardan daha evladırlar. (El Hadid,2001:47)”* şeklinde geçmektedir.

4-Yine radikal görüşe göre ülkelerin demokrasi ile yönetilmesi küfre girme vesilesidir. Bugörüşte demokrasinin bir din olarak sayıldığı ve böylece İslam dininden çıkarak küfre girildiği iddia edilir. Bu görüşlerine dayanak olarak Kur'an

dan Al-i İmran/85 ayetini istismar ederek göstermektedirler: “*Kim İslam’dan başka bir din ararsa bilsin ki kendisinden (böyle bir din) asla kabul edilmeyecek ve o, ahirette ziyan edenlerden olacaktır.*” (El Hadid,2001:53)

5-Başka bir gerekçe ise kanun çıkarmak ve yasalarla sosyal düzeni sağlamaya çalışmaktır. Dini istismar eden terör örgütlerce benimsenmiş bu radikal iddiayı ideologlardan biri şu şekilde ifade etmektedir:

“Bu tağutlar, diğer insanları da bu yasalarını ve kanunlarını sevmeye ve bu kanunlar ile muhakeme olunmaya davet ve teşvik etmektedirler. Allah’ın dinine ve teklifine zıt yasa ve kanunlar çıkarmakta ve her türlü konu üzerinde kendilerine yasa koyma hakkı tanımaktadırlar.” (El Hadid,2001:58)

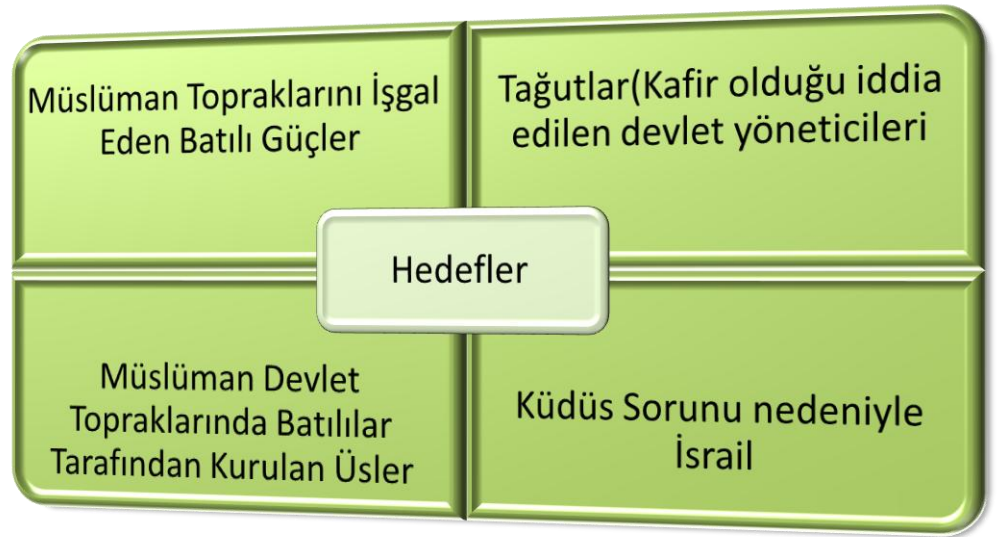
Yukarıda sayılan gerekçelerce çoğunluğu Müslüman olan ülkelerdeki bütün yöneticiler kâfir olarak itham edilmekte ve Cihat çağrısı yapılarak öldürülmeleri istenmektedir. Yine bu Cihat çağrısı İslam dinince yapılması zorunlu olan anlamına gelen farz-ı ayn kavramı da istismar edilerek her Müslüman için yapılması zorunlu vurgusu yapılmaktadır.

Bernard Lewis, Usame bin Ladin’in ABD’ye karşı Cihat çağrısı yaptığı deklarasyon da Amerikalıları Haçılar diye adlandırması ve Arabistan’daki varlıklarını birinci ve başlıca saldırganlıkları olarak sıraladığına dikkat çekmektedir. İkinci saldırganlık olarak Arabistan’ı saldırı üssü yapıp Irak’ı bombalamaları sayılmıştır. Kudüs Sorunu ve ‘Küçük Yahudi Devleti’ni desteklemeleri ise üçüncü sıradadır.(Huntington,2001:173) Bu hedefler terör örgütlerinin yayınladığı Cihat ilanlarında açıkça belirtilmektedir. Usame bin Ladin, 1996 yılının Ağustos ayında dünyadaki devrimci gruplara destek vermek amacıyla yayınladığı Cihat İlanında hedefleri Amerikan askerlerini Arabistan yarımadasından kovmak, Suudi yönetimini yıkmak, İslam’ın kutsal şehirleri olan Mekke ve Medine’yi kurtarmak olarak göstermiştir.(Esposito,2002:37)

Bazı ideologlara göre ise Cihat sadece savunma ile sınırlıdır. Şeyh Ahmet Yasin Filistin’de Cihat savunması ağırlıklı olarak yapılmaktadır. Verdiği mülakatta yapılan savaşın kendi evlerini işgal eden İsraililere savunma amacı ile yapıldığını

belirtmiştir. Cihat yapılırken uygulanan eylem türleri önem arz etmektedir. Bu eylem türleri, Cihadın genel yorumlanmasıyla ters düşmemelidir.(Berko,2007) Bu görüş normal görüşe en yakın görüş olarak gösterilebilir.

İsrail ve ona olan sınırsız desteğinden dolayı Amerika yapılan Cihadın hedefindeki ülkelerin başında gelmektedir. FKÖ nün eski lideri Yaser Arafat'ın *“bizim için barış İsrail in yok edilmesidir”* sözü bu olguyu göstermektedir. Yine Usame Bin Ladin in yaptığı açıklama Cihadın hedefini göstermektedir. *“Biz Amerikan hükümetine adaletsiz, suçlu yönetiminden dolayı Cihat ilan ettik. Amerika İsrail i doğrudan yada dolaylı olarak destekleyerek adaletsiz davranmış ve büyük bir suç işlemiştir.(MacArthur,2001:14)”*

4.2.3.4.Harakete Geçirmeye Yönelik Söylemler

Amaç ve hedef belirlendikten sonra terör örgütlerince sıra insanları harekete geçirmeye gelmiştir. Cihat vurgusu yapılarak istismar edilen bazı ayetler şunlardır:

“Fitne ortadan kalkıncaya ve din tamamen Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşın. (İnkara) son verirlerse şüphesiz ki Allah onların yaptıklarını çok iyi görür.”(Bakara/193)

“Küfrün önderlerine karşı savaşın. Çünkü onların yemin (diye bir şeyleri) yoktur.”(Tevbe/12)

“İman edenler Allah yolunda savaşır, kafirler ise tağut yolunda savaşır. O halde şeytanın dostlarına karşı savaşın; şüphe yok ki şeytanın kurduğu düzen zayıftır.”(Nisa/76)

“Ey iman edenler! Kafirlerden yakınınızda olanlara karşı savaşın ve onlar sizde bir sertlik bulsunlar. Biliniz ki Allah müttakilerle beraberdir.”(Tevbe/123)

“Allah ve Rasulü’ne karşı savaşanların ve yeryüzünde bozgunculuk yapanların cezası ancak ya acımadan öldürülmeleri, ya asılmaları, yahut el ve ayaklarının çaprazlama kesilmesi, yahut da buldukları yerden sürülmeleridir. Bu onların dünyadaki rüsvaylığıdır. Onlar için ahirette de büyük azap vardır.”

Bu ayetlerin istismar edilmesiyle harekete geçirilen teröristler hedeflere yönlendirilmekte ve eylemlerini gerçekleştirmektedirler. Zira onların ifadesiyle ‘küfür önderlerine’ ve ‘fitne komutanlarına’ yöneltilen bu eylemler bu radikal görüşe göre şer’i bir hüküm ve akla mantığa uygun zaruri bir eylemdir. (Ebu Kuteybe,2009:47) Ayrıca bu ‘Cihadi’ eylemlere katılmamak büyük bir zulüm, İslam ümmetini sıkıntıya düşüren bir kötülük olarak görülmek suretiyle bu eylemlere rıza göstermeme hainlik sayılmakta ve geri dönüş yolları kapanmakta örgüt mensuplarının terörist eyleme mutlaka gerçekleştirmesi sağlanmaktadır.

Dini istismar eden terör örgütlerinin diğer bir hedefi de Müslümanlar içinde yaşayıp Müslüman olmadığı iddia edilen kişiler, yani örgüt dilinde yaygın kullanımıyla mürtedlerdir. Terörizme ideolojik destek sağlayan ideologlardan Katade el-Filistini Cihadın hedefinin yeryüzünde fitnenin kalmaması ve dinin tamamının yalnız ve yalnız Allah’a ait olması olduğunu belirtmiş ayrıca mürted gruplarla yapılacak olan savaşın, müşrikler, münafıklar ve ehl-i kitaptan olan diğer düşmanlarla yapılacak savaştan birkaç yönüyle önde geldiğine inandıklarını öne sürmüştür.

Yine başka bir ideolog İbni Teymiye’nin istismar edilen görüşü de şöyledir:

“Rasulullah’ın Sallallahu Aleyhi ve Sellem sünnetinde mürtedlerin cezasının, asli kafirlerin cezasından daha ağır olduğu sabittir. Bu birkaç yöndendir. Bu yönlerden birisi; mürtedin her halukarda öldürülmesi, onlardan cizyenin kabul edilmemesi ve onlar ile zimmet akdinin yapılmamasıdır. Bu hükümler asli kafirlerin hükümlerinden farklı ve daha ağırdır.” (Ebu Kuteybe,2009:92)

İstismar edilen Kur’an ayetleri ve ideolog görüşleri sonucunda terör örgütlerince ulaşılan sonuç propaganda kitaplarında şu şekilde geçmektedir.

“Allahu Teala’nın dinine karşı savaş için biraraya gelen, Allah yolundaki mücahidler ve Allah’a çağırın davetçilere karşı her yönden savaş ilan etmiş olan küfür önderlerinin ve onların dostlarının öldürülmeleri gerektiğine delalet etmektedir. Onları öldürmek, diğer küfür sınıflarındaki kimseleri öldürmekten daha önceliklidir. Onların öldürülmeleri için, bütün imkanların kullanılması gerekir. (Ebu Kuteybe,2009:56)”

Bu eylemleri gerçekleştirilen ve eylemi gerçekleştirirken ölenlerin şehit olacağı örgüt mensuplarını motive etmek için kullanılmaktadır. Buna dayanak olarak Kur’an’dan Ahzab/23 ve Al-i İmran/169-171 ayetleri istismar edilmektedir:

“Mü’minlerin içinde Allah’a verdikleri sözde duran nice erler vardır. İşte onlardan kimi, sözünü yerine getirip o yolda canını vermiştir; kimi de beklemektedir. Onlar hiçbir şekilde ahitlerini değiştirmemişlerdir.”

“Allah yolunda öldürülenleri sakın ölümler sanma. Bilakis onlar Rableri katında diridirler, rızıklanırlar. Allah’ın lütfundan kendilerine verdiğiyle hepsi de sevinç içindedirler. Ve arkalarından henüz kendilerine katılmayanlara : “Onlar için hiçbir korku yoktur, onlar üzülecek de değildir” diye müjdelemek isterler.”

Bu ayetlerin yanında teröre kaynaklık eden kitaplarda yaygın olarak kullanılan Hz. Peygamber tarafından anlatılmış bir gencin hikayesi terör örgütlerince istismar edilmekte ve özellikle intihar eylemlerine dayanak olarak öne sürülmektedir.

“Sizden önce bir kral vardı. Onun bir de sihirbazı vardı. Sihirbaz yaşlanınca krala: “Ben artık yaşlandım. Bana bir oğlan çocuğu gönder ve sihir yapmayı öğreteyim!” dedi. Kral da öğretmesi için ona bir genç gönderdi. Gencin geçtiği yolda

bir rahip yaşıyordu. (Bir gün giderken) rahibe uğrayıp onu dinledi, konuşması hoşuna gitti. Artık sihirbaza gittikçe, rahibe uğruyor, yanında oturup onu dinliyordu.

(Bir gün) sihirbaz, delikanlıyı yanına gelince dövdü. Genç de durumu rahibe şikayet etti. Rahip ona: “Eğer sihirbazdan korkarsan, “Ailem beni oyaladı!” de; aileden korkacak olursan, “Beni sihirbaz oyaladı” de!” diye tenbihte bulundu. O bu halde (devam eder) iken, insanlara engel olan büyük bir canavara rastladı. Kendi kendine, “Bugün sihirbazın mı, rahibin mi daha üstün olduğunu bileceğim!” dedi. Bir taş aldı ve, “Allahım! Eğer rahibin işi, sana sihirbazın işinden daha sevimli ise, şu hayvanı öldür ve insanlar geçsinler!” deyip, taşı fırlattı ve hayvanı öldürdü. İnsanlar yollarına devam ettiler. Delikanlı rahibe gelip durumu anlattı. Rahip ona: “Evet oğlum, bugün sen benden üstünsün! Görüyorum ki, yüce bir mertebedesin. Sen imtihan geçireceksin. İmtihana maruz kalınca sakın beni anlatma!” dedi. Çocuk, anadan doğma körleri ve alacahastalığına yakalananları tedavi ediyor, insanları diğer hastalıklardan da kurtarıyordu. Onu kralın gözleri kör olan bir arkadaşı işitti. Birçok hediyeler alarak yanına geldi ve: “Eğer beni tedavi edersen, şunların hepsi senindir” dedi. O da: “Ben kimseyi tedavi etmem, tedavi eden Allah’tır. Eğer Allah’a iman edersen, sana şifa vermesi için dua edeceğim. O da şifa verecek!” dedi. Adam derhal iman etti, Allah da ona şifa verdi.

Adam bundan sonra kralın yanına geldi. Eskiden olduğu gibi yine yanına oturdu. Kral: “Gözünü sana kim iade etti?” diye sordu. “Rabbim!” dedi. Kral, “Senin benden başka bir rabbin mi var?” dedi. Adam: “Benim de senin de rabbimiz Allah’tır!” cevabını verdi. Kral onu yakalatıp işkence ettirdi. O kadar ki, (gözünü tedavi eden ve Allah’a iman etmesini sağlayan) gencin yerini de gösterdi. Genç de oraya getirildi. Kral ona: “Ey oğul! Senin sihrin körlerin gözünü açacak, alaca hastalığını tedavi edecek bir dereceye ulaşmış, neler neler yapıyormuşsun!” dedi. Genç: “Benkimseyi tedavi etmiyorum, şifayı veren Allah’tır!” dedi. Kral onu da yakalatıp işkence etmeye başladı. O kadar ki, o da rahibin

yerini haber verdi. Bunun üzerine rahip getirildi. Ona: “Dininden dön!” denildi. O bunda direndi. Hemen bir testere getirildi. Başının ortasına konuldu. Ortadan ikiye bölündü ve iki parçası yere düştü. Sonra genç getirildi. Ona da: “Dininden dön!” denildi. O da bundan kaçındı.

Kral, onu da adamlarından bazalarına teslim etti. “Onu falan dağa götürün, tepesine kadar çıkarın. Zirveye ulaştığımız zaman (tekrar dininden dönmesini talep edin); dönerse tamam, aksi takdirde dağdan aşağı atın!” dedi. Gittiler, onu dağa çıkardılar. Genç: “Allahım, bunlara karşı, dilediğin şekilde bana yardım et!” dedi. Bunun üzerine

dağ onları salladı ve hepsi de düştüler. Genç yürüyerek kralın yanına geldi. Kral: “Yanıdakilere ne oldu?” dedi. “Allah, onlara karşı beni korudu” cevabını verdi. Kral onu adamlarından bazularına teslim etti ve: “Bunu bir gemiye götürün. Denizin ortasına kadar gidin. Dininden dönerse tamam, aksi takdirde onu denize atın!” dedi. Söylendiği şekilde adamları onu götürdü. Genç orada: “Allahım, dilediğin şekilde bunlara karşı bana davran!” diye dua etti. Derhal gemileri alabora oldu ve boğuldular.

Genç yine yürüyerek hükümdara geldi. Kral: “Yanıdakilere ne oldu?” diye sordu. Genç: “Allah onlara karşı beni korudu” dedi. Sonra krala: “Benim emrettiğimi yapmadıkça sen beni öldüremeyeceksin!” dedi. Kral: “O nedir?” diye sordu. Genç: “İnsanları geniş bir düzlükte toplarsın, beni bir kütüğe asarsın, sadağımdan bir ok alırsın. Sonra oku, yayın ortasına yerleştirir ve: “Gencin Rabbinin adıyla” dersin. Sonra oku bana atarsın. Eğer bunu yaparsan beni öldürürsün!” dedi. Hükümdar, hemen halkı bir düzlükte topladı. Genci bir kütüğe astı. Sadağından bir ok aldı. Oku yayının ortasına yerleştirdi. Sonra: “Gencin Rabbinin adıyla!” dedi ve oku fırlattı. Ok çocuğun şakağına isabet etti. Genç, elini şakağına, okun isabet ettiği yere koydu ve Allah'ın rahmetine kavuşup öldü. Halk: “Gencin Rabbine iman ettik!” dediler. Halk bu sözü üç kere tekrar etti. Sonra krala gelindi ve: “Ne emredersiniz? Vallahi korktuğunuz başınıza geldi. Halk gencin Rabbine iman etti!” denildi. Kral hemen yolların başlarına hendekler kazılmasını emretti. Derhal hendekler kazıldı. İçlerinde ateşler yakıldı. Kral: “Kim dininden dönmezse onu bunlara atın!” diye emir verdi. İstenen derhal yerine getirildi. Bir ara, beraberinde çocuğu olan bir kadın getirildi. Kadın oraya düşmekten çekinmişti, çocuğu: “Anneciğim sabret. Zira sen hak üzeresin!” dedi.(Ebu Müslim,2009)

Bu hadisten terör örgütlerince istismar edilerek ideolojik dayanak olarak birçok sonuç çıkarılmıştır. Bunlardan ilki gencin öldürülmeyle kendi rızasıyla istemiş olması ve kendini nasıl öldürebileceğini bildirmiş olmasıdır. Bununla yapılan intihar eylemlerinin meşru olduğu iddia edilmektedir. Ayrıca gencin ölümü tercih etme sebebinin davetin başarıya ulaşması olduğuna vurgu yapılmakta ve yapılan terör eylemlerinde de aynı gayenin mevcut olduğu izlenimi verilmeye çalışılmaktadır.

4.2.3.5.Eylem Meşrulaştırması

Yapılan terör eylemlerinde özellikle sivillerin ve masumların öldürülmesi dini yönden nasıl meşrulaştırılmanın yapıldığını merak konusu haline getirmiştir. Terör örgütlerince bu konuda bazı din âlimlerinin görüşleri istismar edilmektedir. Örgütlere

göre Kendilerinden başkalarını kalkan olarak kullanmaları veya kendilerinden başkaları ile aynı ortamda bulunmaları halinde, eğer ki zorunluluk ya da Müslümanların buna ihtiyacı varsa, rehin olarak kullanılan Müslüman veya öldürülmesi yasak olan diğerlerinin kasıtlı olarak hedef alınmaması şartı ile onlara ateş edilmesi caizdir. Örgütler normalde savaş zamanı geçerli plan İman Şafii'nin görüşlerini kendi terör eylemlerinde dayanak olarak kullanma yoluna gitmişlerdir. Bu görüşlere istismar edilerek aşağıdaki çıkarımlar yapılmıştır:

1)Günümüzde, asli kafirlerin ve mürtedlerin kuruluşlarına ateş edilmesi, Cihadın zorunluluklarından biri niteliğindedir. Zira müstaz'af mücahidlerin karşısında, büyük ve düzenli ordular bulunmaktadır ve dolayısıyla da savaş açık bir alana taşınmamaktadır.

2)Zırhı araçlar kullanmaları, yoğun güvenlik uygulamaları altında korunmaları ve birçok korumaya sahip olmaları nedeni ile tağutlara ve küfrün önderlerine ulaşmak oldukça zordur. Bu nedenle onlara karşı patlayıcı, roket ya da buna benzer etkili silahlar kullanmanın dışında başka bir yol bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu tür hedeflere karşı, bu tür silahların kullanılması caizdir.

3)Tağutlar ve Allah düşmanlarının toplantı ve konvoyları genellikle kalabalık insan kitlelerinin bulunduğu yerlerde olmaktadır. Bu nedenle onların, halka zarar vermeden hedef alınması güçtür. Bu sebepten dolayı onlara karşı Cihadın terkedilmesi, Cihadın işlevsiz kalmasına sebep olacaktır. Ancak şunun belirtilmesi gerekir ki biz, uygun fırsatın bulunabilmesi halinde bu tağutlara ve Allah düşmanlarına yönelik yapılacak olan operasyonların, Müslümanlara veya öldürülmeleri caiz olmayan insanlara en az zararın dokunacağı yerlerde yapılması gerekmektedir.

4)Patlayıcı ve roketler, Mısır, Cezayir, Filistin ve Lübnan'da kullanılmış ve Allahu Teala'nın düşmanlarına oldukça şiddetli zararlar vermiştir. Bu yüzden bu yönteme devam edilmelidir.

5)Mubah olan bir nedenden dolayı onlara karışmış olan ve mücahitler tarafından kasıtsız olarak öldürülen bu Müslümanların, şehit olmuşlardır. İbn-i Teymiye'nin onlar hakkında söylediği şeyi söyleriz: "Kalkan olarak kullanılan bu

Müslümanlardan öldürülenler şehit olurlar. Şehit olarak öldürülen kimse için, farz olan Cihat terkedilmez.”(Ebu Kuteybe,2009:62-82)

Yukarıda sayılan maddeler İslam dininde ancak hukukuna uygun olarak başlatılmış bir savaş zamanında geçerli olabilmektedir. Yoksa hiçbir zaman bir terör örgütü tarafından eylemleri meşrulaştırma amacıyla kullanılması dinin uygun görünmemektedir.

Dini istismar eden terör örgütlerinin gözünde ülkelerin güvenlik güçleri korkuları nedeni ile kafirleri dost edinmiş kişiler ve suçları daha büyük olan şeklindedir. Onlara göre; Müslüman olduklarını iddia da etseler, namaz da kılsalar ve oruç da tutsalar şüphesiz kafirdirler. Yine teröristler, tağutların ve tağutların askerlerinin, Müslümanlara karşı yürüttükleri savaşları nedeni ile tekfir edilmeleri için, İslam dininden nefret ediyor olmaları şart olmadığını iddia etmektedirler.

Yine masum insanların öldürülmesini şu şekilde savunmakta ve meşrulaştırmaya çalışmaktadırlar:

“Onlar, işbirlikçi mürted hükümetlerin askerleri ve ayakta durmalarını sağlayan sütunlarıdır. Ki bu yönetimler İslam’ın hükmetmesini engellemekte, laik yasaları ve kanunları ise silah, zindan, işkence, sahte seçimler, saptırıcı basın ve urzları kirleterek dayatmaktadırlar. Onlar, kendi aralarında yaptıkları bir takım güvenlik anlaşmalarına binaen mücahidleri ve davetçileri memleketlerinden çıkaran mürted yönetimlerin temsilcileridirler. Onlar, binlerce tutuklunun bulunduğu hapisanelerde, Müslümanlara karşı en sert işkence ve sindirme çeşitlerini uygulamak için uğraşan mürted hükümetlerin temsilcileridirler. Her ay Filistin topraklarına gelen milyonlarca Yahudinin ve yönetimlerinin haklarını silah zoru ile korumuşlardır. Günümüzde ise, Yahudilere teslim olmanın eşiğindedirler.(Ebu Kuteybe,2009:62)”

Terör örgütlerinin basında sürekli çıkan “Müslüman bir vatan evladı, nasıl olurda kendi vatandaşını öldürebilir?” sorusuna cevap olarak bazı meşrulaştırmaya yönelik bazı görüşler iddia edilmektedir. Bu görüşe göre, İslam’a göre, dostluk ve düşmanlığın tek kaynağı, milliyetçilik ya da diğer yeryüzü bağları değil, sadece dindir. Buna dayanılarak radikal görüşe göre aynı milletten insanlar öldürülebilir. Dayanak olarak Kur’an’dan Mücadele/22 ayeti istismar edilmektedir:

“Allah’a ve ahiret gününe iman eden bir toplumun, babaları, oğulları, kardeşleri, yahut akrabaları da olsa, Allah’a ve Rasülü’ne düşman olanlarla dostluk ettiğini

göremezsin. İşte onların kalbine Allah, imanı yazmış ve katından bir ruh ile onları desteklemiştir. Onları içlerinden ırmaklar akan cennetlere sokacak, orada ebedi kalacaklardır. Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. İşte onlar, Allah'ın tarafında olanlardır. İyi bilin ki, kurtuluşa erecekler de sadece Allah'ın tarafında olanlardır.”

27 Mart 2002'de bir intihar bombacısı İsrail,Netonya'daki bir otelde en az 29 kişinin ölümüne neden olan saldırı sonrası PIC(Filistin Enformasyon Merkezi) internette şu açıklamayı yapmıştır:

“Bağışlayan ve esirgeyen Allah'ın adıyla

Qassam Brigades:

Askeri bildiri:

Savaşta onları siz öldürmediniz; fakat Allah öldürdü onları, attığın zamanda sen atmadın fakat Allah attı(Onu) ve bunu, müminleri güzel bir imtihanla denemek için (yaptı).Şüphesiz Allah işitendir, bilendir. Onlarla savaşın ki Allah sizin ellerinizle onları cezalandırsın, onları rezil etsin, sizi onlara galip kılsın ve mümin toplumun kalbini ferahlatsın. Halkımız güven içinde yaşamaya başlayana dek Siyonistler güvende olmayacaklar. Mücahit Filistin, Halkımız, büyük Arap ve İslam ümmetimiz. Allah şehidimize rahmet eylesin. Abdullah Based Muhammed kassam Udeh,25 yaşında, Sebatkar Tulkrım şehrinde 1948'de işgal edilen topraklarımız üzerine kurulu Netonya dedikleri Um.Khaled şehrinde 1423(Hicri) - 27.03.2002 (Miladi) tarihinde, Muharrem ayının 13'ünde bir çarşamba günü saat 7.25'te Barak Oteli'ne ulaşmak için Siyonist güvenlik hattının içine sızmayı başardı. Şehirlerimizi ve köylerimizi gasp eden bir grup Yahudi yerleşimcinin ortasında masum bedenini bombaladı(Bunt,2007:138).”

İntihar saldırıları radikal terör örgütleri için kurumsallaşmış bir yöntem haline gelmiştir. Bu yöntemi benimseyenler toplumun sadece bir kesimden değil bütün kesimlerinden gelmektedir. ”Çılgın kötü ve umutsuz” gibi vasıflardan çok uzak gayet akli başında yaptığı şeye son derece inanmış eğitim seviyesi yüksek kişilerce bu tür eylemlere kalkışılmaktadır.

4.2.3.6. İstismar Edilen Yaygın Dini Kaynaklar

“Yeryüzünde düşmanı tamamiyle sindirip hakim duruma gelmedikçe hiçbir peygambere esir almak yakışmaz. Siz geçici dünya menfaatini istiyorsunuz, halbuki Allah ahireti (kazanmanızı) istiyor. Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.”(8-67)

“Baskı ve şiddet kalkıncaya ve din tamamen Allah’ın oluncaya kadar savaşın.”(8-39)

“Onlarla savaşın ki, Allah onlara sizin ellerinizle azap etsin, onları rezil etsin, onlara karşı size yardım etsin, mümin topluluğun gönüllerini feralatsın.”(9-14)

“Savaşta inkar edenlerle karşılaştığınız zaman boyunlarınızı vurun. Nihayet onları çökertip etkisiz hale getirdiğinizde bağı sıkı bağlayın(sağ kalanları esir alın). Artık bundan sonra esirleri ya karşılıksız ya da fidye karşılığı salıverin. Savaş sona erinceye kadar hüküm budur. Eğer Allah dileseydi onlardan oç alırdı. Fakat sizi birbirinizle denemek için böyle yapıyor. Allah yolunda öldürülenlere gelince, Allah onların amellerini asla boşa çıkarmayacaktır.”(47-4)

“İnsanlar, ‘keşke bir sure daha indirilse!’derler. Fakat hükmü apaçık bir sure indirip de onda savaştan söz edilince kalplerinde hastalık olanların, ölüm baygınlığına girmiş kimsenin bakışı gibi sana baktıklarını görürsün.”(47-20)

“Bu ahiret yurdunu, yeryüzünde böbürlenmeyi ve bozgunculuğu istemeyen kimselere veririz. Sonuç Allah’a karşı gelmekten sakınanlarındır.”(Kasas-83)

“Mü’minleri savaşa teşvik et.”(Enfal/65)

“Ey iman edenler! Kafirlerden yakınınızda olanlara karşı savaşın ve onlar sizde bir sertlik bulsunlar.”(Tevbe/123)

“İman edenler Allah yolunda Cihat ederler. Küfredenler de tağut yolunda!..Kendilerine kitap verilenlerden Allah’a ve ahiret gününe inanmayan, Allah’ın ve Reulü’nün haram kıldığını haram saymayan ve hak dinini din edinmeyen kimselerle küçüliüp boyun eğerek elleriyle cizye verecekleri zaman kadar savaşın.”(Tevbe-24)

“Fitne kalmayıncaya ve din tamamen Allah’ın oluncaya kadar onlarla savaşın. Eğer vageçerlerse muhakkakki Allah ne yaptıklarını görmektedir.”(Enfal-39)

4.2.4. Normal Yaklaşımlar

Bu bölümde diyanetin ve kabul görmüş dini otoritelerin görüşleri ışığında Cihadın gerçek manasının ne olduğu araştırılacaktır.

4.2.4.1. Diyanetin Görüşü

Cihat kavramı tanım olarak sözlükte çalışmak, uğraşmak, güç ve gayret sarf etmek, bir işi başarmak için elden gelen bütün imkanları kullanmak anlamlarına gelmekte olup, bir kavram olarak, dinî emirleri öğrenip ona göre yaşamak ve başkalarına öğretmek, iyiliği emredip kötülükten sakındırmaya ve İslâm'ı tebliğ çalışmak, nefse ve dış düşmanlara karşı mücadele vermek anlamına gelmektedir. Diyanet tarafından belirtilen bu konu ile ilgili ayet ve hadislere bakıldığında, Cihadın sadece savaşı ifade etmeyip, hayatın her safhasında iyilik için gayret etme, çalışma ve kötülüklerle mücadeleyi kapsadığı görülür. Hz. Peygamber, “(Gerçek) mücahit nefsiyle savaşandır” buyurmuşlardır . Buna göre Cihat; hayatın gayesi olarak Allah’a kulluk etmek, bu uğurda nefsin meşru olmayan arzularına karşı koymak ve şeytanla mücadele etmek, Allah ve Rasûlü’nün koyduğu evrensel ölçülerin fert hayatında uygulanmasına, toplum hayatında da yaygınlaşmasına çalışmak, İslâm’ı tebliğ etmek, ülke ve Müslümanları her türlü tehlike ve haksız saldırılara karşı savunmayı içeren kapsamlı bir kavram olup; kalp, dil, el ve beşerî aksiyonun ortaya konulduğu her türlü alet ve araçla yapılabilen eylem, davranış biçimidir.(Diyanet İşleri Başkanlığı[DİB],2011)

Savaş ise, ancak zaruret halinde başvurulabilecek bir çözüm yoludur. Harbin sebepleri; Meşru müdafaa, azınlık durumundaki Müslümanlara zulmedilmesi, onların haklarının çiğnenmesi ve daha önce yapılan sulhun düşman tarafından bozulması şeklinde belirlenmiştir. Nitekim Kur’an-ı Kerim’de “Size karşı savaş açanlara, siz de Allah yolunda savaş açın. Sakın aşırı gitmeyin, çünkü Allah aşırıları sevmez.” ; “Size ne oluyor da, Allâh yolunda ve, ‘Ey Rabbimiz! Bizi halkı zalim olan şu memleketten çıkar, tarafından bize bir dost ver, katından bize bir yardımcı gönder’ diye yalvaran erkekler, kadınlar ve çocuklar uğruna savaşmıyorsunuz?” “Eğer antlaşmalarından sonra yeminlerini bozup dininize dil uzatırlarsa, küfrün önderleriyle savaşın. Çünkü onlar yeminlerine riayet etmeyen kimselerdir. Umulur ki vazgeçerler.” buyurulmaktadır.

Savaş, tebliğ aracı değildir. Kur’an’da, dinde zorlamanın olmayacağı , dileyenin iman edip, dileyenin ise İslâm’ı kabul etmeyeceği genel ilke olarak belirtilmektedir. Hz. Peygamber de, insanları İslâm’a zorlamak şöyle dursun, kendileri Müslüman olup da başka dinlerde kalan çocuklarını İslâm’a girmeye

zorlayan sahabîyi dahi ikaz etmiştir . Yine Hz. Peygamber Necranlı Hıristiyanlarla yaptığı anlaşma gereği, onların dînî sembollerini serbestçe sergilemelerine izin vermiş ; diğer din mensuplarının Müslümanların mescidinde ibadetlerine müsaade etmiştir . Tarihimiz de bunun örnekleri ile doludur. Kendi toplumunda veya bulunduğu yerde inancı nedeniyle baskı gören Yahûdî ve Hıristiyanlar, ecdadımızdan yardım istemişler ve onlara sığınmışlardır. “... Fitne kalmayınca ve din yalnızca Allâh’ın oluncaya kadar onlarla savaşın.” mealindeki ayetle, baskı, anarşi, terör, toplum düzenini bozma gibi anlamlara gelen “fitne”yle mücadele edilmesi, toplumsal bir görev haline getirilmiştir. Ayetin devamında yer alan, “... vaz geçerse artık zulmedenlerden başkasına hiçbir düşmanlık yoktur.” ifadesi de, buradaki savaş emrinin anarşi, baskı ve zulümle mücadele bağlamında verildiğini açıkça göstermektedir. Günümüz medenî toplumlarında da, inanca ve düşünceye karşı yapılan haksız baskı ve zulüm hoş görülmemiş; bu tür eylemler uluslar arası hukukun öngördüğü müeyyidelerle karşılanmıştır. Tebliğ, zor kullanma üzerine değil, güzellikle ikna temeline oturtulmuştur. Kur’an-ı Kerim’de, “Ey Muhammed! Rabbinin yoluna hikmetle, güzel öğütle çağır, onlarla en güzel şekilde mücadele et...” buyurulmaktadır . Tebliğ metodunda zor kullanma ve tehdit değil, temenni ve öğüt verme hakim olmuştur. Öyle ki, tarihe zulüm ve küfür timsali olarak damgasını vuran azılı din düşmanlarının bile, Allâh’ın yoluna yumuşak ifadelerle davet edilmesi öğütlenmiştir. Çünkü iman ve Allâh’a kulluk, kişinin hür iradesine bağlı bir seçimdir. Bu nedenle herkes dilediği dini seçme, inanma ya da inanmama özgürlüğüne sahiptir . Din seçme konusunda böylesine bir serbesti getirmiş olan İslâm’da, zorla, savaşla, insanlara İslâm’ı kabul ettirmenin hedeflendiğini söylemek insafsızlık olur. Terör, İslâm’da kesin olarak yasaklanmıştır. Temeli barış, uzlaşma, hoş görüye dayanan ve ismini de bu anlamlara gelen “İslam” kelimesinden alan yüce dinimiz, insanlar arasındaki ilişkileri sevgi, merhamet ve kardeşlik üzerine bina etmiş, sadece insanlara değil, yer yüzündeki bütün canlılara şefkatle yaklaşmamızı emretmiş; zulmü, azgınlık ve fenalığı yasaklamıştır . Özellikle masum insanlara, yaşlılara, kadınlara, çocuklara; suçlu suçsuz ayırımı yapmadan cana, haklı haksız farkı gözetmeden mala yönelik terör ve tedhişi bir insanlık suçu kabul ederek, nereden ve kimden gelirse gelsin, adı ne olursa olsun şiddetle men etmiştir. Hz. Peygamber, savaş ortamında bile Müslümanlarla savaşmayan gayri Müslim kadınların, çocukların, yaşlıların, ibadetleriyle meşgul din adamlarının öldürülmesini, hatta ibadethanelerinin yıkılmasını, ağaçların kesilmesini, hayvanların öldürülmesini

yasaklamıştır. Rasulullah, katıldığı gazvelerden birinde öldürülmüş bir kadın görmüş ve bunun üzerine kadınları ve çocukları öldürmeyi yasaklamıştır. Masum kimselerin kanını akıtan, korku ve dehşet salarak toplum düzenini bozan ve bir insanlık suçu olan terör ve tedhişin; İslâm ve Cihat kavramı ile hiçbir ilişkisi yoktur.(DİB,2011)

Ayrıca Cihadın savaş bölümü, İslam'da fertlerin değil devletin görevidir. Bu nedenle fertler, her ne ad altında olursa olsun dahilde silah ve şiddet kullanamazlar. Bu alimlerin icmasıyla yasaklanmıştır.

Konu ile ilgili âyet ve hadislere bakıldığında, Cihadın sadece savaşı ifade etmeyip, hayatın her safhasında iyilik için gayret etme, çalışma ve kötülüklerle mücadeleyi kapsadığı görülür. Hz. Peygamber, "(Gerçek) mücahit nefsiyle savaşıdır" buyurmuşlardır . Buna göre Cihat; hayatın gayesi olarak Allah'a kulluk etmek, bu uğurda nefsin meşru olmayan arzularına karşı koymak ve şeytanla mücadele etmek, Allah ve Rasûlü'nün koyduğu evrensel ölçülerin fert hayatında uygulanmasına, toplum hayatında da yaygınlaşmasına çalışmak, İslam'ı tebliğ etmek, ülke ve Müslümanları her türlü tehlike ve haksız saldırılara karşı savunmayı içeren kapsamlı bir kavram olup; kalp, dil, el ve beşerî aksiyonun ortaya konulduğu her türlü alet ve araçla yapılabilen eylem, davranış biçimidir.

Savaş ise, ancak zaruret halinde başvurulabilecek bir çözüm yoludur. Harbin sebepleri; Meşru müdafaa, azınlık durumundaki Müslümanlara zulmedilmesi, onların haklarının çiğnenmesi ve daha önce yapılan sulhun düşman tarafından bozulması şeklinde belirlenmiştir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de "Size karşı savaş açanlara, siz de Allah yolunda savaş açın. Sakın aşırı gitmeyin, çünkü Allah aşırıları sevmez." ; "Size ne oluyor da, Allâh yolunda ve, `Ey Rabbimiz! Bizi halkı zalim olan şu memleketten çıkar, tarafından bize bir dost ver, katından bize bir yardımcı gönder' diye yalvaran erkekler, kadınlar ve çocuklar uğrunda savaşmıyorsunuz?" "Eğer antlaşmalarından sonra yeminlerini bozup dininize dil uzatırlarsa, küfrün önderleriyle savaşın. Çünkü onlar yeminlerine riayet etmeyen kimselerdir. Umulur ki vazgeçerler." buyurulmaktadır.

Savaş, tebliğ aracı değildir. Kur'an'da, dinde zorlamanın olmayacağı , dileyenin iman edip, dileyenin ise İslâm'ı kabul etmeyeceği genel ilke olarak belirtilmektedir. Hz. Peygamber de, insanları İslâm'a zorlamak şöyle dursun, kendileri Müslüman olup da başka dinlerde kalan çocuklarını İslâm'a girmeye

zorlayan sahabîyi dahi ikaz etmiştir . Yine Hz. Peygamber Necranlı Hıristiyanlarla yaptığı anlaşma gereği, onların dînî sembollerini serbestçe sergilemelerine izin vermiş ; diğer din mensuplarının Müslümanların mescidinde ibadetlerine müsaade etmiştir . Tarihimiz de bunun örnekleri ile doludur. Kendi toplumunda veya bulunduğu yerde inancı nedeniyle baskı gören Yahûdî ve Hıristiyanlar, ecdadımızdan yardım istemişler ve onlara sığınmışlardır.

"... Fitne kalmayınca ve din yalnızca Allâh'ın oluncaya kadar onlarla savaşın." mealindeki ayetle, baskı, anarşi, terör, toplum düzenini bozma gibi anlamlara gelen "fitne"yle mücadele edilmesi, toplumsal bir görev haline getirilmiştir. Ayetin devamında yer alan, "... vaz geçerlerse artık zulmedenlerden başkasına hiçbir düşmanlık yoktur." ifadesi de, buradaki savaş emrinin anarşi, baskı ve zulümle mücadele bağlamında verildiğini açıkça göstermektedir. Günümüz medenî toplumlarında da, inanca ve düşünceye karşı yapılan haksız baskı ve zulüm hoş görülmemiş; bu tür eylemler uluslar arası hukukun öngördüğü müeyyidelerle karşılanmıştır (DİB,2009).

Tebliğ, zor kullanma üzerine değil, güzellikle ikna temeline oturtulmuştur. Kur'an-ı Kerim'de, "Ey Muhammed! Rabbinin yoluna hikmetle, güzel öğütlerle çağır, onlarla en güzel şekilde mücadele et..." buyurulmaktadır . Tebliğ metodunda zor kullanma ve tehdit değil, temenni ve öğüt verme hakim olmuştur. Öyle ki, tarihe zulüm ve küfür timsali olarak damgasını vuran azılı din düşmanlarının bile, Allâh'ın yoluna yumuşak ifadelerle davet edilmesi öğütlenmiştir . Çünkü iman ve Allâh'a kulluk, kişinin hür iradesine bağlı bir seçimdir. Bu nedenle herkes dilediği dini seçme, inanma ya da inanmama özgürlüğüne sahiptir . Din seçme konusunda böylesine bir serbesti getirmiş olan İslâm'da, zorla, savaşla, insanlara İslâm'ı kabul ettirmenin hedeflendiğini söylemek insafsızlık olur (DİB,2009).

4.2.4.2.Kabul Görmüş Dini Otoritelerin Görüşü

"Cihat" kavramı ile ilgili otuz bir ayetten on yedisi savaş bağlamında ve çoğunlukla Hz. Peygamber ve ashabının savaşlarının söz konusu edildiği Enfâl ve Tevbe sûrelerinde, ayrıca Bakara, Âl-i İmrân, Nisâ, Muhammed ve Mümtehine sûrelerinde geçmekte ve Allah yolunda malları ve canlarıyla Cihat edenler

övlükte, onlara Allah'ın rahmeti, mağfireti, mükâfatı ve cenneti va'd edilmektedir. İmanları uğrunda hicret edenler ve bunlara yardım edenler, gerçek müminler olarak nitelendirilmektedir (Bakara, 2/218; Nisâ, 4/95-96; Enfâl, 8/74). Tevbe Sûresinin 20. âyetinin mealini örnek olarak zikredebiliriz:

"İman edip hicret eden ve Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla Cihat eden kimselerin mertebeleri, Allah katında daha üstündür. İşte ancak onlar, başarıya erenlerdir."

Geriye kalan on dört âyetten ikisinde sözlük anlamında (Ankebût, 29/8; Lokmân, 31/15), on âyette (bk. Mâide, 5/35,69; Hac, 22/78; Nahl, 16/110) mutlak anlamda kullanılmıştır. Özellikle Mekke'de inen âyetler; İslâm'ın bilinmesi, tanınması, yaşanması ve yücelmesi için gösterilen çabayı ifade eder.

"Ey peygamber! Kafirlerle ve münaфіklara karşı Cihat et ve onlara karşı çetin ol..." (Tevbe, 9/73; Tahrîm, 66/9) anlamındaki âyette Peygambere emredilen münaфіklarla savaş, "kıtâl" anlamında savaş değildir. Dolayısıyla âyetteki Cihat kavramı; münaфіklarla hak uğrunda dil ile mücadele etmek, İslâm gerçeği ile ilgili delilleri anlatmak, fitne ve fesatlarına engel olmak anlamındadır.

Mekke'de ve henüz fiili savaşa izin verilmeyen bir dönemde inen Furkân sûresinin, "Öyle ise kafirlere itaat etme, onlara karşı bu Kur'ân ile büyük bir Cihatta bulun" anlamındaki 52. âyetinde geçen "kâfirlere karşı Kur'ân ile büyük Cihat", harp meydanında fiilen savaşmayı değil, onlara karşı Kur'ânî delillerle mücadele etmeyi, onlara boyun eğmemeyi ifade eder.

Yine İslâm düşmanlarıyla fiilen savaşa izin verilmeden önce inen, "Bizim uğrumuzda Cihat edenler var ya, biz onları mutlaka yollarımıza iletacağız. Şüphesiz Allah mutlaka yararlı işleri en güzel biçimde yapanlarla beraberdir" (Ankebût, 29/69) anlamındaki âyette geçen "Allah yolunda Cihat; düşmanlarla fiilen savaşmayı değil, Allah'ın dinine yardım etmeyi, İslâm'a karşı çıkanlarla en güzel şekilde mücadele etmeyi, zulmü önlemeyi, emr-i bi'l-ma'ruf ve nehy-i `anil-münker görevini yapmayı ve Allah'a itaat edebilmek için nefisle mücadele etmeyi ifade eder.(DİB,2009)

Bu âyetler, Cihadın İslâm'ın doğuşundan beri var olduğunun ve sadece savaş anlamına gelmediğinin delilidir. Medine döneminde müşriklerin Müslümanlara saldırıları ve savaş açmaları sebebiyle fiili savaşa izin verilmesi ve savaş yapılması

üzerine "Cihat" kavramına, ağırlıklı olarak savaş anlamı yüklenmiş ve bu anlamda algılanmaya başlanmıştır.

Mâide sûresinin 54., Hucurât sûresinin 15. ve Sâf sûresinin 11. âyetlerinde geçen Allah yolunda Cihat", Allah sevgisine mahzar olan, kurtuluşa eren, özünde, sözünde ve işlerinde dürüst müminlerin niteliği olarak zikredilmiştir. Allah'ın övdüğü bu kimseler; sadece Allah yolunda fiilen savaşımlar değil, İslâm'ın bilinmesi, tanınması, yücelmesi, emir ve yasaklarına uyulması için çaba gösteren her Müslümanı ifade eder.

"Allah uğrunda hakkıyla Cihat edin?" (Hac, 22/78) anlamındaki ayetlerde geçen "Allah yolunda Cihat" emri, hem düşmanla savaş araç gereçleriyle fiilen savaşımayı hem İslâm'ın emir ve yasaklarına bizzat uymayı, nefsi kötülüklerden ve haramlardan alıkoymayı, hem de İslâm'ın bilinmesi, yücelmesi ve egemen olması için gösterilen sözlü, ekonomik ve her türlü çabayı ifade eder.

Hadis kitaplarının "Cihat" bölümlerine baktığımızda, bu bölümlerde hem fiili savaş yapma, savaş araç gereci hazırlama (Tirmizî, 6, IV, 168), Allah yolunda infakta bulunma (Tirmizî, Fedâilü'l-Cihat, 4, IV, 167, No: 1625) ve savaş hukuku ile ilgili hadislere yer verildiğini hem de doğrudan fiili savaş ile ilgili olmayan nefisle mücadele etmeyi, İslâm'ın bilinmesi, yücelmesi, emir ve yasaklarına uyulması için gösterilen çabayı ifade eden hadislere yer verildiğini görüyoruz. Bu da "Cihat" kavramının "harb, gazâ ve kıtal" kavramları ile özdeş olmayıp çok daha geniş bir içerikle kullanıldığını görmekteyiz. Mesela,

"Allah'ı inkâr edenlerle savaşın" (İbn Mâce, Cihat, 38, II, 953)

"Kim Allah'ın kelimesinin yücelmesi için savaşırsa o, Allah yolundadır" (Buhârî, Cihat, 15, III, 206)

"Allah yolunda öldürülen kimse şehittir" (İbn Mâce, Cihat, 17, II, 937-938) anlamındaki doğrudan savaş ile ilgili hadisler ve benzerlerine Cihat bölümünde yer verilmiştir.

Allah'a itaat konusunda nefsi ile mücadele etmeyi ifade eden,

"Mücâhid, nefsi ile mücadele eden kimsedir" (Tirmizî, Cihat, 2, IV, 165) anlamındaki hadis, İslâm'ı müslüman olmayanlara tebliğ etmeyi ifade eden,

"Müşrikler ile mallarınız, canlarınız ve dilleriniz ile Cihat edin" (Ebû Dâvûd, Cihat, 17, III, 22) anlamındaki hadis, Oruç ibadeti ile ilgili, "Kim Allah rızası için bir gün oruç tutarsa Allah onu cehennemden bin (yıllık) bir mesafeye uzaklaştırır" (Buhârî, Cihat, 36, III, 213) anlamındaki hadis Cihat bölümlerinde zikredilmiştir.(DİB,2009)

Anne-babaya hizmet de Cihattır. Abdullah ibn Amr anlatıyor: Bir sahabe Hz. Peygambere geldi ve ondan Cihada (savaşa) katılmak için izin istedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber ona, "Annen-baban var mı" diye sordu, Adamın "evet" demesi üzerine, "Sen onlara hizmet ederek Cihat et" buyurdu (Müslim, Birr, 5, III, 1975).

Adaletsizlik ve haksızlık (zulûm) karşısında susmayıp doğru sözü söylemek de Cihattır (Tirmizî, Fiten, 13, IV, 471):

Yukarıda zikrettiğimiz âyet ve hadisleri birlikte değerlendirdiğimizde; Cihadı; iman edip sâlih ameller işlemek, hak dinde sebat etmek, kötülüklerden ve haramlardan geri durmak, İslâm'ı öğrenmek ve öğretmek, İslâm'ın bilinmesi, tanınması, yücelmesi, emir ve yasaklarına uyulması için çalışmak, müslümanları her türlü tehlike ve saldırılara karşı savunmak, fitne ve fesadı önlemek, güven ve huzuru sağlamak ve benzeri şekilde İslâm toplumunun yararına olan kişisel ve kurumsal bazda sözlü, yazılı, görsel, bilimsel ve ekonomik olarak yapılan her türlü çabayı göstermek; Allah rızasına yönelik her türlü gayret; gerektiğinde düşmanla canı ve malı ile savaşmak ve savaş araç gereci hazırlamak ve hazırlanmasına katkı sağlamak şeklinde anlayabiliriz.

Buna göre Cihadı üç kısma ayırmak mümkündür:

a) İslâm'ı anlatarak ve bizzat yaşayarak tebliğ etmek; düşmanlar tarafından saldırı yapıldığında ve savaş açıldığında gerekeni yapmak (Buhârî, Rikâk, 34, VII, 188; Cihat, 2, III, 201)

b) Allah'a itaat konusunda sabırlı ve kararlı olmak, nefisle mücadele etmek,

c) Şeytanın hile ve tuzaklarına karşı koymak (bk.Bakara, 2/ 44, 285; Âl-i İmrân, 3/173; Mâide, 5/67; Yûsuf, 12/ 108; Nahl, 16/ 125; Ankebût, 29/ 46; Sebe', 34/46)

Allah'a itaat konusunda sabırlı ve kararlı olmak, nefisle mücadele etmek,

Diyanet İşleri eski Başkanı, Prof.Dr. Ali BARDAKOĞLU(2011) “Cihat” teriminin etimolojik açıdan “harb” veya “kital” terimlerinden farklı olduğunu belirtmektedir. Cihadın ilk anlamı “gayret etmek”, “çaba sarf etmektir.” Birincil anlamı üzerinden içinde bu terim geçen ayetlere baktığımızda “Allah yolunda Cihat”, Onun uğruna Müminin malı ve canı ile çalışıp çabalaması ve gayret sarf etmesi anlamına gelir. Hadislerde geçen insanın kendi nefsiyle olan mücadelesine “büyük Cihat” denmesinin sebebi de budur. Her şeyden önce İslam “kutsal savaş” (holy war) terimine yabancıdır. İslam kültüründe savaş (kital veya harb) hiçbir şekilde kutsal olarak nitelendirilmemiştir. Savaş vardır ya da yoktur; o belirli sebeplerden dolayı meşru görülebilir veya yine belirli sebeplerden dolayı görülemez. Kur’an hiçbir zaman sürekli ve sınırları olmayan bir savaş durumunu meşru görmemiştir. Kur’an’da müslümanların karşılıklılık ilkesine dayalı olarak “kendilerine savaş açanlara karşı savaşması”ndan söz edilir (Bakara 2: 191). Fakat bu durumda dahi Kur’an onlardan “haddi aşmamalarını” ister (Bakara 2:190; Maide 5:2). Duygularına hakim olmaları, galeyana kapılıp savaş açmamaları istenir: Kur’an bunu “Mescidi Harama [girmenizi] engellemelerinden dolayı bir halka duymuş olduğunuz kin ve nefret, [onlara] saldırmanıza yol açmasın! O halde erdemli davranma ve Allah bilincini içinizde canlı tutma [takva] konusunda birbirinizle yarışın; ama günah işleme ve düşmanlık etme konusunda birbirinizle yardımlaşmayın!” (Maide 5: 2) ayetiyle ifade eder. Temelde Allah Müslümanlardan gerek kendi aralarında gerekse

inanmayanlarla olan ilişkilerinde adaletli olmalarını ister. (Mümtehine 60: 8) Hatta Müslümanlar “kendi aleyhlerine” dahi olsa adaletten ayrılmamakla memurdur. Tüm bu ayetler Müslümanların da diğer insanlar gibi zaman zaman hislerine kapılabileceği, tarafgir davranabileceği ve hatta haddi aşabileceği gerçeğini göz önüne alarak, her durumda ahlaki bir tutum sergilemelerini ister.

Yine Kur’an’da barış yapma imkanı bulunduğu sürece barış emredilir. “Bununla birlikte, eğer onlar barışa meyil edecek olursa, sen de ona meyil et ve Allah’a güven; çünkü O, en iyi işiten, en iyi bilendir.” (Enfal 8: 61) “Eğer sizden uzak dururlar, sizinle savaşmazlar ve size barışı önerirlerse, Allah onlara saldırmanıza izin vermez.” (Nisa 4: 90) Tüm bu ayetler İslam’ın barış dini olduğu, barışı tercih ettiği ve gerekmedikçe savaşa karşı olduğunu göstermektedir.

Tarih boyunca İslam dünyasında görülen iç savaşları ve komşu ülkelerle yapılan savaşları dini zeminden doğmuş, İslamın bir emrinin gereği olarak yapılmış savaşlar olarak görmek yanlış olur. Bunlar aynı dönemde diğer bölge ve toplumlardaki savaşlardan farklı değildir. Kendi şartları içinde oluşan savaşların toplumun bütün üst ve kutsal değerleriyle desteklenip insanların motive edilmesi dikkatli bir değerlendirme yapmayanlar için yanıltıcı olabilmektedir.

4.2.5.Radikal Yaklaşımlara Cevap Olarak Dini Kaynaklar

Dini otoritelerce kabul görmüş dini otoritelerin cihadın hakiki anlamıyla ilgili görüşleri mümkün olduğu kadar geniş tutulmuş bir literatür taramasından geçirilerek aşağıda sunulmuştur. Aktarılan bilgilere bu satırların yazarının yorumlamaya yetecek dini bilgiye sahip olmamasından dolayı öz halinde verilmesi uygun görülmüştür. Temel amaç başta da belirtildiği gibi Dini İstismar Eden Terör Örgütleriyle mücadelede ve yakalanan örgüt mensuplarıyla yapılan sorgulamada örgüt mensubunu dini argümanlar kullanarak sahip olduğu radikal dini ideolojiden vazgeçirerek sahip olduğu ideolojinin doğrusunu anlatarak ve güvenlik güçleriyle işbirliği yapmasını sağlamaktır.

- “Size ne oluyor da ‘Rabbimiz! Bizi halkı zalim olan bu şehirden çıkar, katından bize bir sahip çıkan gönder, katından bize bir yardımcı lutfet’ diyen zavallı çocuklar, erkeklerve kadınlar uğruna ve Allah yolunda savaşmıyorsunuz?” (Hadis)(Canan,2004:29)

- “İslamdaki Cihat ülküsünü çeşitli bölümlere ayırmanın doğru olamayacağını görmek mümkündür. Herşeyden önce Cihati hemhücum hem de savunma savaşıdır. Çünkü müslüman topluluk, İslami kurallara uymayan her türlü yönetim şekline karşı olduğu gibi böylesi bir yönetimin kökünü kurutmak için, gerekirse bütün gücünü bu uğurda harcamaktan sakınmaz.”(Özel,2007:60)
- “Cihat Kuran’da isim olarak dört, bundan türeyen fiil şekliyle yirmi dört yerde geçmektedir; ‘Cihat eden anlamındaki mücahid ise iki ayette zikredilmiştir. Bu ayetlerden bir kısmında Cihat kelimesinden doğrudan savaşın kastedildiği anlaşılmakta, bir kısmından da Cihat ‘Allah’ın rızasına uygun yaşama çabası’ şeklinde özetlenebilecek olan genel anlamıyla geçmektedir” (Özel,2007:61)
- “Hz. Aişenin, ‘Ey Allah’ın Resulü! Görüyoruz ki Cihat amellerin en faziletlisidir; öyleyse biz de Cihat etmeli değil miyiz? Diye sorması üzerine, ‘Sizin için Cihatın en faziletlisi makbul hacdır’ şeklinde cevap vermesi, Cihatın gerek kapsamını gerekse yöntemlerini göstermesi açısından önem taşımaktadır. “ (Özel,2007:65)
- “Şiadan Caferiye mezhebine göre İslam’ı İslamı tebliğ için düşman ülkesine yönelik olarak yapılan Cihat, ancak masum imamın veya onun özellikle bu konuda yetkili kıldığı naibin iznine bağlıdır.”(Özel,2007:63)
- “Hz. Peygamberin bir savaş dönüşünde söylediği belirtilen ve daha çok tasavvuf ehline önem atfedilen, “Küçük Cihatdan(Savaş) büyük Cihata(nefisle mücadele) döndük” sözünün zayıf, hatta uydurma olduğu ileri sürülmekle birlikte Ibn Kayyim El Cezviyye, ‘Mücahid nefsiyle Cihat edendir’ mealindeki hadise dayanarak kulun nefsiyle olan Cihatının dış düşmanlara karşı gerçekleştirilen cihasa nispetle asıl olduğunu, Allah’ın emirlerine uyma konusunda nefsiyle Cihat edemeyen kimsenin düşmanla Cihat edemeyeceğini belirtir.” (Özel,2007:60)
- “Hanefiler ile birlikte Hanbeli ve Maliki mezheplerine mensup hukukçuların oluşturduğu çoğunluğa göre İslam’da savaşın sebebi inanmayanların Müslümanlara savaş açmaları v e tecavüzkar davranmalarıdır. Şafiiler ise kafir olmalarını başlı başına bir savaş sebebi saymışlar, Zahirler’le bazı Hanbeli ve Maliki hukukçuları da bu görüşü benimsemişlerdir. Buna göre

İslam hukukçularının çoğunluğu, savaşın meşruiyet sebebinin düşmanın tecavüzü olduğunu , Müslümanlarla savaşmanın ve sadece Müslümanlığı benimsemediği için bir insanı öldürmenin caiz olmadığını belirtmiştir. “ (Özel,2007:63)

- “Hz. Peygamber savaş sırasında bir kadının öldürülmüş olduğunu görünce, ‘Bu kadın savaşmıyordu’ diyerek hoşnutsuzluğunu ifade etmiş öncü birliklerin başında bulunan Halid bin Velid’e haber göndererek kadın ve çocukların öldürülmemesini emretmiştir.”(Özel,2007:64)
- “Kin ve nefrete yol açan savaş bir tebliğ vasıtası olarak düşünmek mümkün değildir. Ayrıca inanmayan kimselerin hayatlarının sonuna kadar her an iman etmeleri ihtimali vardır. İmana gelmeleri için onlarla savaşmak, savaş sırasında öldürülenler için bu imkânı ortadan kaldırmaktadır. Şu halde Müslümanlara silahlı saldırı da bulunmaya gayrimüslimlere karşı öncelikle yapılması gereken şey onlarla savaşmak değil barışçı davet yollarına başvurmaktır.”(Özel,2007:67)
- “İslam dini bir insanın öldürülmesini ancak çok kesin şartlar oluştuğunda mazur görmüştür. Aksi halde dinden çıkmayla eş saymıştır. Savaşırken masum insanların öldürülemeyeceğine hüküm vermiş ve bu mevzuda hiç kimsenin fetva veremeyeceği ifade edilmiştir.” (Canan,2004:10)
- “İslam dininde savaşın kurallarının belli olduğu konusunda uzman dini otoritelerce belirtilmiştir. Savaş fertler tarafından ilan edilemez. Devletler kendi iç yapılarına göre savaşa karar verebilir. Bir grubun, bir örgütün veya bir partinin kendi başına savaş ilan etmesi düşünülemez. Savaş söz konusu da değilse Cihattan bahsedilmesi mümkün değildir. Cihat konusundaki ayetlerin uygulanması da mümkün gözükmemektedir.” (Canan,2004:11)
- “İslam kelimesi, sulh,barış , teslimiyet ve selamet manalarındaki ‘silm’ kökünden gelmektedir.” (Canan,2004:20)
- “İslam dinine göre inkârcı bile olsa insanların malı canı ırzı haramdır. Savaş halinde iken bile muharip olmayan kadın çocuk ve ihtiyarlara ilişilmez. Kurana göre masum bir insanın öldürülmesi bütün insanlığın öldürülmesi kadar büyük bir cinayettir.” (Maide-32)
- “Ey Usame! İhanet etmeyin, haksızlık etmeyin, mal yağmalamayın(Meşru öldürmenin dışına çıkıp) müsle yapmayın(ölü cesedin azalarına dokunmayın)

Çocuk, yaşlanmış, ihtiyar, kadın öldürmeyin. Hurmalıkları kesip, yakmayın. Meyveli bir ağacı da kesmeyin. Yemek maksadı olmaksızın davar, sığır, deve öldürtmeyin. Yol boyu mabetlere çekilmiş insanlara rastlayabilirsiniz. Onlara dokunmayın, ibadetlerine karışmayın”.(Hadis)

“Kim bir zımniye eziyet ederse ben onun hasmıyım. Ben kimin hasmı isem, kıyamet günü onunla hesaplaşırım”.

- “İslam dinine göre meşru bir hedefe giderken meşru vasıtaların kullanılması gereklidir. Bu sebeple zor,işkence, anarşi, terör asla İslam dinine uygun bir vasıta olarak kabul görmemektedir İslam tebliğ edilirken firavunlara bile yumuşak sözle hitap edilmesi Kuran’da ifade edilmiştir: ‘Gidin firavuna, zira o iyice azgınlaştı. Ona tatlı yumuşak bir tarzda hitap edin. Olurki aklını başına alır yahut hiç değilse biraz çekinir.’”(Taha-43-44)
- Canan’ın belirttiği gibi yakinen incelenince görülür ki bu savaşlar esas itibariyle müdafaaya yöneliktir:

“Bedir Savaşı Müslümanları yerinden yurdundan eden Kureyşlilerin kendilerine Medine’nin iktisadi açıdan ne derece ehemmiyet arzettiğini ihsas ederek, husumetlerini kırıp barışa yanaşmalarını sağlamaya, hem de Medine’ye hicret sebebiyle Müslümanların Mekke’de kalan mallarını gaspederek, bunları satmak üzere hazırlanan ve Suriye’ye gönderilen kervandakileri geri almaya yönelik olmuştur. Uhud Savaşı, Mekkelilerin Bedir’in intikamını almak için Medine’ye kadar gelerek çıkardıkları bir savaştır. Bu müslümanlar bakımından tamamen bir müdafaa savaşı idi. Keza Hendek Savaşı da Medine’yi kuşatan ordulara karşı Medine’nin etrafına kazılan hendeklerin gerisinde verilen bir müdafaa savaşı olmuştur.”(Canan,2004:32)

- Müslümanların ülkelerinin işgal edilmesine, sömürü ve baskılarına tepki duymaları ve bunlara karşı mücadele etmeleri meşru görülmüştür. Ancak bu mücadelenin meşru araçlarla görülme şartı aranmıştır. Sivil insanları, kadın, çocuk ve yaşlıları öldürmek, otomatik tüfeklerle okul servislerini taramak, ev, dükkân ve araba yakmak olayla ilgisi olmayan kişileri rehin alıp kaçırmak, vücutlarına bağladıkları veya arabalarına yükledikleri patlayıcıları kalabalıklar ortasında infilak ettirerek hem kendilerini hem de masum insanları öldürmek Cihat olarak değerlendirilemez ve İslam dinince kabul görmemektedir. (Aktan,2004:41)

- “Sizin en hayırlınız da müşriklerin çocukları değiller miydi? Her çocuk İslam fitratı üzerine doğar ve masumdur.”(Ebu Davud, Cihat 111)(Hadis)
- “Sizinle savaşanlarla siz de Allah yolunda savaşın. Fakat savaşta sınırı aşmayın. Muhakkak ki Allah haddi aşanları sevmez”(Maide 8)
- “‘Kendi elinizle kendinizi tehlikeye atmayınız.’ (Bakara-195) ayeti gereğince kişinin kendisini tehlikeye atma hakkı bulunmadığı gibi ‘Kendi kendinizi de öldürmeyiniz. Çünkü Allah size pek merhametlidir.’(Nisa-29) ayeti gereğince kendi kendisini öldürmeye hakkı yoktur. Dolayısıyla hangi gerekçeye dayanırsa dayansın İslam’da kendine de başkasına da karar verme yasağı genel bir kural olduğundan masum insanları öldürmek, affedilmesi mümkün olmayan insanlık suçudur.” (Karlıağa,2004:63)
- Cihat, vaat ve nasihat ile yada Selefi alimlerinin kalemiyle yapılabileceği gibi 'kendisine biat edilmiş' bir imamın direktifleriyle silahlı olarak da yapılabilir. Bunlar dışında sıradan herhangi bir insanın liderliği altında, arabalara tuzak kurmak, büyük olasılıklar bombalar yerleştirmek çoğu zaman bu eylemleri gerçekleştirmek için canını feda etmek hem de bunları kendilerine enam verilmiş insanlara karşı yapmak Cihat değildir. Cihat açıyorum veya Cihada gidiyorum demekle Cihat yapılmış olmaz. Cihada karar verecek merci, siyaset bilgisi veya deneyimi olan devlet adamlarından başkaları değildir.(Büyükkara,2007:227)
- Hz. Peygamber; savaşta öldürülen bir kadın gördüğünde ' bu kadın' buyurarak Halid Bin Telif'e haber yollayıp savaşmayan kadın ve çocukların öldürülmemelerini emretmiştir.(Büyükkara,2007:242)
- Hz. Peygamber bir gün bir sahabeyle otururken bir cenazenin götürülmesi anında ayağa kalkar. Bunun üzerine yanında bulunan kimseler 'Ey Allah'ın Resulü! Bu bir Yahudi cenazesidir' dediler. Bu söz üzerine Hz. Peygamber ' O insan değil mi ' karşılığı verir. (Büyükkara,2007:246)
- Kuran bir insanın ya da insan grubunun haksız bir şekilde ve kasıtlı olarak öldürülmesini ağır bir suç saymıştır. ‘Kim bir mümini kasten öldürürse onun cezası, içinde ebedi kalmak üzere gireceği cehennemdir. Allah ona gazap etmiş, onu lanetlemiştir ve onun için büyük bir azap hazırlamıştır.(Nisa 4/93) (Büyükkara,2007:298)

- Tarihi farklılıklarına günümüzde de devam eden anlaşmazlıklarına rağmen Sünniler ve Şiiler genel olarak aynı Cihat anlayışına sahiptir. Kimin Cihat edebileceği konusunda ayrılırlar. Sünnilere göre halife, ulemanın desteğiyle, Cihat ilanına dini ve siyasi olarak yetkiliydi. Şiiler bu gücün Hz. Muhammed'in gerçek halefleri olan İmamlardan haksız bir biçimde alındığını düşünürler. Ne var ki, imamların olmadığı koşullarda yalnızca savunmaya yönelik cihada izin verilebilirdi. Bu sorun, bir kısım ulemanın bütün meşru Cihat biçimlerinin savunmaya yönelik olduğunu ve bu nedenle de imamın yokluğunda da sürdürülebileceğini iddia etmesiyle çözüldü. Bu düşünüş tarzı İran'ın Ayetullah Humeyni'sinin yanı sıra Lübnan'daki Hizbullah'ın da Cihat ilan etmesine yol açtı. (Esposito,2002:57)
- “Sizinle savaşanlarla (savaşmaya ehil ve kudreti olup da bizzat savaşanlarla) siz de Allah yolunda savaşın. Fakat haksız yere saldırmayın, haddi aşmayın, muhakkak ki Allah haddi aşanları sevmez.”(Bakara 2/190)(Çapan,2007:126)
- “Başka çare yok ne yapılınsın” ın mazeret olarak sunulması mümkün değildir. Mekke'de çok ağır işkencelere, eziyetlere maruz kalan sahabeler ve daha sonraki dönemlerde onların çizgisinden giden Müslümanlar, böyle bir yola başvurmamışlardır. (Çapan,2007:131)
- İntihar eylemlerinde mesnet gösterilmek istenen delillerden biri de fıkıh kitaplarında yer alan” teterrüs” yani düşmanın elinde esir olan Müslümanın kadın ve çocukları kendisine siper olarak kullandığında mümkün mertebe bu insanları hedef almaksızın Müslümanların oralara saldırıda bulunmasına cevaz verilmesidir. Bu da yine savaş ortamı ile ilgili bir meseledir. Sivil ve masum – savaşla ilgisi olmayan- insanların bulunduğu yerde bombayla intihar eylemi yapmaya delil olamaz. (Çapan,2007:131)
- İntihar eylemleri hedefi ve kimin öleceği belli olmayan saldırılardır. İnsanların günlük meşguliyetleri içerisinde kadın, çocuk,yaşlı, Müslüman gayri Müslim demeden çarşı, Pazar, lokanta, otobüs gibi umuma açık sivil hayatın her yerinde yapılmaktadır. Dolayısıyla hedefi ve kimin öleceği belli olmayan bu tür saldırılara girişmek İslam hukukunun genel prensiplerine zıttır.(Çapan,2007:135)
- İslam dininde cezalar şahsidir. Suç fiilini kim işlemişse o suçludur, cezayı da yalnız o çeker. Kuran ın defalarca belirttiği gibi” Hiç kimse kimsenin

günahını çekmez.” (6/ 164; 17/ 19; 35/18) hukukta suçun ve cezanın şahsiliği ilkesi vardır. İntihar eylemlerinin hedefleri ise tamamen suçsuz olan sivil insanlardır. Bu temel prensip açısından masum insanlara yönelik intihar eylemleri doğru değildir ve İslam ın anlayışına terstir. (Çapan,2007:135)

- Genel olarak ifade etmek gerekirse barış ortamında hangi şekilde olursa olsun Cihat ediyoruz diyerek intihar eylemi yapmak çok büyük bir cinayettir. Savaş ortamında iken ise sivil hedeflere yönelik yapılan intihar eylemleri savaşta öldürülmesi yasaklanan kadın, çocuk, yaşlı vs... leri (muharip olmayanları) hedef almasından, masum, suçsuz insanları katletmesinden, teröre sebebiyet vermesinden, İslam ın imajına gölge düşürmesinden ve bütün Müslümanlar a zarar vermesinden dolayı kesinlikle tecviz edilemez.(Çapan,2007:137)

4.3.MÜLAKAT ANALİZİ VERİLERİ

Araştırmanın tüm yönlerinin ortaya konulması için mülakat yapılması gerekli görülmüştür. Bu kapsamda iki farklı grupta mülakat yapılmıştır. İlk grup Uzman Diyanet Personeli olup dini literatür ile ilgili kapsamlı bilgi almak amaçlanmıştır. İkinci grup ise Uzman Güvenlik Personeli olup teorik bilgilerin pratikte nasıl uygulandığı konularında bilgi almak amaçlanmıştır.

4.4.1. Uzman Diyanet Personeli Mülakatı Analizi Verileri

Muhataplara Cihat kavramından ne anlaşılması gerektiği sorulmuş. UDP1 cihat kavramından anlaşılması gerekeni fıkhi yönüyle açıklamıştır. İslam dininde ‘Büyük Cihat’, ‘Küçük Cihat’ ayrımının olduğunu ve kişinin kendi nefsiyle mücadelesinin, savaşmaktan daha büyük bir öneme sahip olduğunu vurgulamıştır. Bu noktada terör örgütlerinin özellikle cihat kavramının sürekli fiili mücadele yönüne vurgu yapması ve bu konuda kendilerini benimsemeyen her türlü düşünceyi ki bu düşünceyi benimsemeyenler kendilerini Müslüman olarak atfetmeler bile, kafir olarak nitelemesi önem atfetmektedir. UDP2 cihat kelimesinin kelime kökeni olarak ‘cehd’ kelimesinden geldiğini belirtmiştir. Anlam olarak da ‘çabalamak, mücadele etmek’ manasına gelmektedir. Burada çabalamaktan kastın öncelikle nefisle mücadele olduğu, bir diğer kastın ise İslam dininin en önemli yükümlülüklerinden olan tebliğ

yani Allah'ın adının anılmasının sağlanması olduğunu vurgulamıştır. Cihadın tarihi sürecinde cihat amaçlı yapılan savaşlarda temel amacın tebliğ için uygun ortam sağlanması olduğunu açıklamıştır. UDP3 de cihat kelimesin 'cehd' kökünden geldiğini belirtmiştir. UDP3'e göre Kuran'daki geçen ayetler bütünüyle değerlendirilmezse ve ayetlerin geliş sebepleri bilinmezse yanlış sonuçlar çıkarılabilir. Cihat kelimesinin Kuran'da 30 farklı yerde geçtiği, ancak öncesi ve sonrasıyla ele almadan değerlendirilme yapılamayacağını söylemektedir. Anlam olarak bütün kötülükler karşı hayat boyu mücadele etmek olarak anlaşılması gerektiği gibi, zaman içerisinde evvel emirde sulh içerisinde mücadelenin devam ettirilmesi gerekmele beraber, zalimin zulmüne karşı ise sonuna kadar İslam'ın koyduğu ölçüler içerisinde aşırılığa kaçmamak şartıyla, ta ki zalim barışa boyun eğinceye kadar mücadele edilmesi şeklinde açıklamaktadır. Bu noktada koyulan şartların UDP2'nin bahsettiği şartlar olduğu anlaşılmaktadır.

İkinci soru olarak cihat kavramının farklı yorumlanarak şiddet eylemlerine dayanak yapılmasının dini boyutu sorulmuştur. UDP1 yapılan şiddet eylemlerinin cihat yapmakla ilgisinin olduğunu belirtmiştir. Tarihi süreçte fetih politikası olarak cihat kavramının devlet nezdinde dini altyapıyı oluşturmak amacıyla vurgulandığını ve bu noktada da amacın insanların dini yaşayabilmelerini sağlamak olarak açıklamıştır. Terör örgütlerinin ise amacının kavramı ideolojik bir silah olarak kullandıklarını ve yanlış yorumladıklarının altını çizmiştir. UDP2 cihadın İslam dininde yapılması zorunlu olan yükümlülüklerden yani farz olduğunun altını belirttikten sonra cihada gidilebilmesi için şartların net olarak yerine gelmiş olması gerektiğinin altını çizmiştir. Şartlara ilişkin olarak cihadın devletlerarası münasebetlerle ilgili bir konu olduğunu, kişilerin cihat ilan edebilmesinin mümkün olmadığını, devletin üst makamlarının verebileceği bir karar olduğunu belirtmiştir. Terör örgütleri tarafından Darül harp kavramı da istismar edilerek, harp zamanında olduğundan ve cihat edilmesinin zorunlu olduğu iddia edilmekte olduğu ve bu durumun İslam dininin temel esaslarıyla bağdaşmadığını söylemektedir. UDP3 bu konuda Hz. Peygamberin sebepsiz yere bir insana zulmeden veya öldüren, bütün insanlığa zulmetmiş veya öldürmüş gibidir mealindeki sözlerine vurgu yaparak dini referanslarda konunun net olduğunu ancak farklı kesimlerin kendine göre sebep uydurarak, kendi görüşlerine göre yorumlama yapabildiklerine ifade etmiştir. Bu duruma misal olarak Irak savaşında, Suudi Arabistan âlimleri tarafından, Amerikan

işgali esnası sırasında cihat fetvası verilmesini, diğer taraftan Iraklı devrik liderin de İslam âlimlerinden ABD ve Suud'a karşı cihat etmenin fetvasını alabilmelerini göstermektedir.

Bir diğer soru olarak muhataplara genel olarak din ve terör arasında özellikle batı literatüründe ilişki kurulduğunu ve bu konuda ne düşündükleri sorulmuştur. UDP1 din ve terör arasında batı literatüründe kurulan ilişkiye ilişkin olarak konunun küçük gruplarca İslam dinini kötölemek için araç olarak kullandıklarını ve terör bahanesi ile İslam ülkelerinin sömürüldüğünü ve siyasi hamleler için ön propaganda aracı olduğunu söylemektedir. Müslümanın ahiret inancından dolayı her türlü haksızlığa ve şiddete karşı olduğunu ve dini yönü zayıf kişilerin ajanlaştırılmak suretiyle kullanıldıklarını belirtmektedir. UDP2 batılı kaynaklarda 'İslami Terör' kelimesinin kullanıldığını ve bunun kavramsal olarak çok yanlış olduğunu vurgulamaktadır. İslam kelimesinin kelime kökeninin 'silm' den yani 'barış' kökünden geldiğini, İslam dininin bütün muhtevasıyla terörle yan yana getirilemeyeceğini söylemektedir. UDP3 11 Eylül ve buna benzer terör eylemlerinin halkların dünya çapında İslam ve onun kitabı olan Kuran'dan ilgisini azaltmak hatta nefret uyandırmak maksadıyla derin yapılar tarafından bilerek planlandığını iddia etmektedir. İslam'ın bir terör dini olduğunun bilinçli olarak yayılmaya çalışıldığını, Müslüman halkları olan devletlere saldırmayı meşru göstermede kullanıldığını belirtmektedir.

Muhataplara ayrıca Cihat kavramının DİTÖ'ler tarafından istismar edilmesinin sebebinin ne olduğu sorulmuştur. UDP1 Cihat kavramının DİTÖ'ler tarafından istismar edilmesine neden olarak İslam dininde cihat sınırları içerisinde yapılan savaş ve çatışmalar sonucu olan şehitlik ve gazilik durumunun çok değerli olmasını iletmektedir. Ayet ve hadis gibi İslam dininin en temel kaynaklarında şehitliğe ve gaziliği öven birçok ifadenin bulunması her Müslümanın bu makamlara ulaşmak isteğini doğurduğunu ve terör örgütleri insanların bu hassasiyetlerinin istismar etmek suretiyle faaliyetlerine katılım sağladığını belirtmiştir. UDP2 sebep olarak eğitimsizlik ve bilgi eksikliğini göstermektedir. Din olgusunu insanların yumuşak karnı olarak vurgulamış ve insanların üzerinde hassas olduğu dini kavramları ön plana çıkarmak suretiyle bu yumuşak karnın istismar edildiğini belirtmektedir. UDP3 sebep olarak medya ve diğer iletişim araçları ile İslam dininin saldırgan yönü varmış gibi ön plana çıkarıldığını ve bununla fanatik örgütlere üye, sempatizan

kazandırmanın amaçlandığını ve nihai hedefin İslam halklarını iç savaşlara sürükleyecek projelerin olduğunu ifade etmektedir.

Son soru olarak konu ile ilgili aktarmak istedikleri başka bir konu olup olmadığı sorulmuştur. UDP1 cihat kavramının ne anlama geldiğinin çok iyi anlatılması gerektiğini ve istismarın engellenmesinin önemli olduğunu eklemiştir. UDP3 konu ile ilgili öğretmenlerin, din görevlilerinin siyasi ve idarecilerin çok iyi bilgilendirilmesinin ve eğitilmesinin çok önemli olduğunu vurgulamıştır.

4.4.2. Uzman Güvenlik Personeli Mülakatı Analizi Verileri

Mülakat yapılan muhataplara ilk olarak DİTÖ'lerle mücadele de hangi dini argümanlar istismar edildiği sorulmuştur. UGP1 DİTÖ'ler tarafından istismar edilen dini argümanlardan öncelikle Kuran'ın geldiğini belirtmiştir. Bu amaçla örgütlerin kendi tefsirlerini yaptıkları ve istismarı kolaylaştırıldıklarını vurgulamıştır. Tarihi bir örneklem olarak da Haşhaşilerin lideri Hasan Sabbah'ın örgütüne bağlı kişileri motive etmek için kurduğu yalancı cennetleri Kuran'ı inceleyip oradaki cennet tasvirlerini öğrenip ona göre kurduğunu iletmiştir. UGP1, Hz Peygamberin hadislerinden de kısmen istismar edildiğini belirtmiştir. UGP2 DİTÖ'lerde iman, tağut, cihat, Müslüman, münafık, kâfir, dar'ul harp, dar'ulislam, mustazaf, müstekbir, şehadet ve şehadet eylemi(ameli iştihami) gibi kavramlar sıklıkla istismar edilmekte olduğunu belirtmiştir. Bireyin farklılaştırılması ve sosyal çevreden kopartılması noktasında iman, küfür, kâfir, münafık, mürted gibi kavramlar sıklıkla istismar edilirken, bireye hedef saptama konusunda şehadet, şehadet eylemi ve cihat kavramları yoğunlukla istismar edildiğini ifade etmiştir. UGP3'e göre ise Öncelikle ve bariz şekilde istismar edilen kavram 'cihat'dır. Cihat kavramının İslam dini içerisindeki konumu ve önemi ile insanları harekete geçirme, eyleme yöneltme kabiliyeti düşünüldüğünde neden bu kavramın DİTÖ tarafından seçildiğini daha kolay anlaşılabilir. Dar-ul Harp kavramı da UGP3 tarafından istismar edildiğinin düşünüldüğü kavramlardandır. UGP3 İslam diyarı olmayan yerler için kullanılan bir kavram olan Darül Harp'in İslam dini içerisinde kendine has bir yeri olduğunu, fihhi olarak İslam diyarı olan yerler ile Darül Harp olan yerlerdeki uygulamalar arasında çeşitli farklılıklar bulunduğunu terör örgütleri bu kavramın istismarı ile İslâm idaresi olmayan bir memlekette yapılan bütün ibadetlerin bâtil olduğu inancını ileri sürmekte ve sanki günah işlemenin serbest olduğu algısını

oluşturmaya çalışıldığını belirtmiştir. Örgütlerin ülkemizi de Darül Harp olarak ilan ettikleri ve yapılan eylemlere dini meşruiyet sağlamayı amaçladıkları bilinmektedir.

İkinci soru olarak cihat kavramı hangi DİTÖ'ler tarafından ne şekilde istismar edildiği sorulmuştur. UGP1 Cihat kavramının El Kaide, Hizbullah Terör Örgütleri tarafından yoğun olarak istismar edildiğini ifade etmiştir. El Kaide Terör Örgütünde kendi ideolojisi dışındaki tüm insanları kâfir olarak ilan etmenin çok yaygın olduğunu ve kafir olarak ilan edilen kişilere yönelik her türlü şiddet olayını meşru gördüğünü belirtmektedir. Cihat kavramının uygulamasında UDP1, UDP2, UDP3 tarafından ifade edilen şartlara riayet edilmeden birkaç örgüt mensubunun kendilerince yorumlamalarıyla cihat ilan ettiklerini ve şiddet eylemlerine dayanak yaptıklarını vurgulamaktadır. UGP2 de cihat kavramının DİTÖ'ler tarafından en yoğun şekilde istismar edilen kavram olduğunu vurgulamıştır. UGP2 örgüt mensuplarının algı dünyaları oluşturulurken öncelikle "İslam" tebliğ edildiğini (burada kasıt kendi ideolojilerinde ve yorumlamalarındaki bir sin anlayışı esas alınmaktadır) ve hedef şahıs "Müslüman" birey haline geldiğini; ikinci aşama olarak "Müslüman " olarak kabul edilen şahsa kendi inanç dünyaları dışındaki tüm inançların yanlış olduğu, Allah'ın kanunlarına muhalif olduğu sistemlere, rejimlere tabi olanların şirke düştükleri dolayısıyla mücadele edilmesi ve yıkılması gereken tağuti sistemler ve rejimler olduğu kanaati yerleştirildiğini ve dolayısıyla örgüt üyelerine bir hedef gösterilmiş olduğunu ifade etmiştir. Bu hedefin ise ancak "cihat" ruhu ile gerçekleştirilebileceğine inanırlar. UGD2'ye göre DİTÖ'lerde cihat kavramı, İslam'ın özüne hakim olduğu şekliyle geniş bir manada değerlendirilmez, siyasi bir amaca ulaşmak için yapılan öldürme eylemi ile eş tutulur. Cihat eşittir tağuta, tağuti düzene ve mensuplarına karşı savaştır mantığı ile hareket edilir. UGP3 Kuran da Nisa suresinin 95. Ayeti "Mü'minler'den –özür sahipleri müstesna- oturanlarla, mallarıyla ve canlarıyla Allah yolunda cihat edenler bir olamaz. Allah, malları ve canlarıyla cihat edenleri, derece bakımından oturanlara üstün kılmıştır..." ve TevbeSuresi 41. Ayette "Gerek hafif, gerek ağır olarak savaşa çıkın. Mallarınız ve canlarınızla Allah yolunda cihat edin. Eğer bilerseniz, bu sizin için daha hayırlıdır." Denildiğini ve bu ayetlerden yola çıkarak cihat kavramının temel olarak iki şekilde istismar edildiğini belirtmiştir. UGP3'e göre ilk olarak, ayetlerde belirtilen 'mallarıyla' ifadesi terör örgütlerinin maddi gelir elde etmek için cihat kavramını istismar etmelerinin dayanağını oluşturmaktadır. Söz konusu örgütler en başta

kendilerinin mücadelesinin hak ve doğru olduğunu, bu mücadeleye –yani kendilerine- yapılacak yardımların doğal olarak Allah yolunda harcanmış hükmünde olduğunu söyleyerek örgütsel faaliyetleri için gelir temin etmektedirler. Ayetlerin ‘canlarıyla’ ifadesi ise cihat kavramının terör örgütlerince istismarında fiziki mücadele ve eylemsellik noktasında dayanağını oluşturmaktadır. Cihat, en başta kitleleri harekete geçirmek için tercih edilmektedir. Terör örgütleri, dünyanın çeşitli yerlerinde cereyan eden ve Müslümanların mağdur olduğu menfur hadiseler üzerinden hedef kitlelerine propaganda faaliyetinde bulunmakta ve belli bir reaksiyoner seviyeye ulaşan kişileri eylemselliğe yöneltmeye çalışmaktadır. UGP3 “İslam dini cihat kavramına önem vermiş ve tüm Müslümanları cihat ile mükellef tutmuştur. Ancak cihat, belli şartları olan ve ancak dini kuralların tanımladığı bu şartlar gerçekleştiğinde yerine getirilmesi gereken bir vecibedir. Üstelik cihadın da yerine getirilişinde kendine has kuralları vardır. Terör örgütleri ise dar ve parçacı bir bakış açısıyla cihat kavramını oldukça sığ bir yaklaşımla ele alarak gerçekleştirmek istedikleri eylemleri meşrulaştırmak istemektedir.” Demek suretiyle UDP1 UDP2 tarafından belirtilen cihadın oluşma şartlarıyla paralel ifadelerde bulunmuştur. UGP3 terör örgütleri tarafından militanlarını eyleme sevk etmek ve gerçekleştirilen eylemleri meşrulaştırmak, ayrıca kendilerine maddi gelir temin etmek için kullanıldığını söyleyerek meseleyi kısaca açıklamıştır.

Bir diğer soru olarak muhataplara DİTÖ’ler tarafından dini açıdan kutsal Kabul edilen kavramların istismar edilememesi için neler yapılabileceği sorulmuştur. UGP1 dini açıdan kutsal Kabul edilen kavramların istismar edilememesi için yapılması gerekenlerle ilgili olarak; dini kavramların güvenilir kaynaklardan öğrenilmesini, örgütlerle fiili mücadelede bulunan güvenlik güçleri ile bu konuda yeterli bilgi donanımına sahip diyanet görevlilerinin koordineli olarak birlikte hareket etmesi gerektiğini söylemiştir. UGP2 DİTÖ’lerin eleman kaynağına bakıldığında genellikle sosyal bağları zayıf insanları tercih ettiklerinin görüldüğünü ve bu şahısların sosyo-ekonomik ve de eğitim durumları incelendiğinde düşük gelir grubu ve eğitimsiz insanların tercih edildiğini belirtmektedir. Bu konuda devletin ilgili birimlerinin özellikle diyanet teşkilatının etkinliğini arttırarak bireylerin eğitimsiz kalmalarının önüne geçmesi gerektiği kanaatinde olduğunu ifade etmiştir. UGP3 de aynı şekilde bilgisizlik ve cehalete dikkat çekerek, düzenleyici ve denetleyici tedbirlerin devlet tarafından alınarak herkesin dinini doğru şekilde öğrenmesi için ortam oluşturması

gerektiğini, devletin belki doğrudan kendisi veya sivil toplum örgütleri aracılığıyla bu ortamın oluşumunu sağlaması gerektiğini ifade etmiştir.

Dördüncü soru olarak muhataplara DİTÖ'lerin yaptıkları şiddet eylemlerinde istismar ettikleri dini argümanlar neler olduğu sorulmuştur. DİTÖ'lerin yaptıkları terör eylemlerinde istismar ettikleri dini argümanlarla ilgili olarak; UGP1 militan kimlik oluşturmada şiddet içerikli eylemlerde kullanılacak şahsın belli bir kıvama gelmesi gerektiğini ve bu konuda cihat sırasında hayatını kaydedenlere ölümden sonra gidecekleri yer olarak dinen müjdelenen 'cennet' kavramının hedef argüman olarak kullanıldığını belirtmektedir. Cennet kavramı istismar edilerek insanlara öbür dünyada sonsuz bir mutluluk kaynağı olarak sunuluyor ve şiddet eylemlerinin kolay bir şekilde gerçekleşmesi sağlanıyor. Afganistan'da intihar eylemlerini düzenleyenlerin videolarını incelediğimde militanların eylem öncesi konuşmalarında cennete gideceklerinden emin olduklarını söyledikleri, orada kendilerini hurilerin beklediklerini ifade ettiklerini görüyoruz. DİTÖ'lerin motive kaynakları diğer örgütlerle kıyaslandığında çok keskin olduğunu görüyoruz.UGP1 bu konuda Hizbullah Terör Örgütü 1980'li yılların başında kurulmasına rağmen örgütün arşivi 1997 yılında deşifre edilebildiğini söylemiş ve buna sebep olarak da Ahiret inancı örgüt mensuplarının sır saklama, örgüte bağlılık konusunda çok etkili bir argüman olduğunu vurgulamıştır. UGP3'e göre özellikle canlı bomba türü eylemlerde şehitlik kavramı istismar edilmektedir. Birçok terör örgütün görevleri sırasında çeşitli çatışmalarda hayatını kaybeden asker ve polis şhit olmadığını savunduklarını, aynı zihniyetin yaklaşımına göre birçok masum sivilin hayatını kaybettiği bir intihar eylemini gerçekleştiren kişinin şhit kabul edildiğini bu nedenle terör örgütlerinin eyleme yönlendirdikleri militanlarına yoğun bir şekilde şehitlik kavramının propagandasını yaptıklarını ve bu militanların güvenlik güçleriyle çatıştıklarında veya benzeri eylemler gerçekleştirdiklerinde cihat etmiş olduklarına, bu sırada hayatlarını kaybederlerse de şhit olacaklarına inandıklarını ifade etmiştir. UGP3 kâfir ve münafık kavramlarının da bu çerçevede istismar edildiğini belirterek şu şekilde devam etmiştir. "DİTÖ'ler kendilerince bir Müslüman tanımı yaparak bu tanıma uymayanları kâfir ilan etmektedirler. Tekfircilik dediğimiz bu anlayışın uygulandığında ise neredeyse kendileri dışında herkesi tekfir ettiklerini görmekteyiz. Bu kavramların istismarının sonucu olarak da, eylem gerçekleştirilecek kitle din dışına çıkartılmış olmaktadır. Militanlar gerçekleştirdikleri terörist eylemlerin

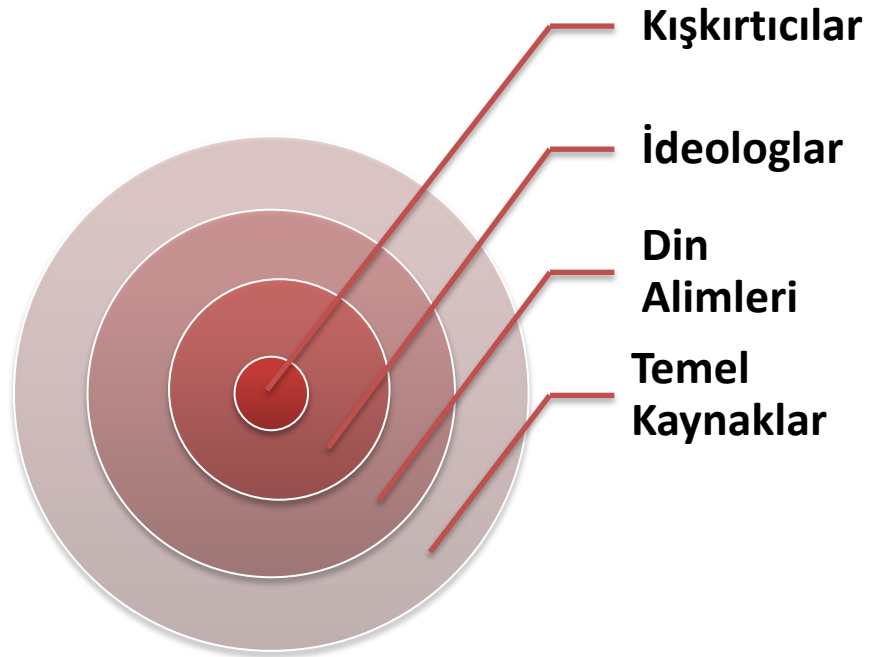
hedefindekileri Müslüman olarak kabul etmediklerinden daha rahat eylem yapmakta ve kendi vicdanlarında meşruiyet kaynağı oluşturmaktadırlar.”

Son olarak muhatapların eklemek istedikleri bir şey olup olmadığı sorulmuştur. UGP2 Terörle mücadele ederken teröristle mücadele anlayışında, terörün kaynaklarına müdahale anlayışı geliştirilmesi, DİTÖ ile ilgili olarak öncelikle diyanet teşkilatı böyle sorunun farkına varması ve toplumu tahlil etmeye çalışması gerektiğini vurgulamıştır. UGP3 Terör örgütlerinin propaganda faaliyetlerine karşı insanlar bilinçlendirilmesi, hukuki çerçevede terör örgütlerinin insanları etkilemeye yönelik faaliyetleri engellenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu konuda devletin ilgili birimlerince terör örgütlerinin propagandaları sonucu örgütlere sempati duymaya başlayan ve bu örgütlerin ağına düşeceği düşünülen kişilere karşı bilgilendirme faaliyetinde bulunulması gerektiğini vurgulamıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan araştırma kapsamında cihat kavramının detaylı analizi yapılarak farklı kesimlerce getirilen farklı yorumlamalar ve fikirler ortaya koyulmuştur. Yapılan incelemeler neticesinde cihat kavramının DİTÖ'ler tarafından istismar edildiği, yaptıkları şiddet eylemlerinde meşrulaştırıcı, harekete geçirişi bir rol verildiği ortaya çıkmaktadır.

Batı literatüründe DİTÖ'lerin istismar ettikleri kavramlara genellemeci bir bakış açısıyla bakarak İslam dininin bütününe yönelik bir korku, nefret duygusu uyandırıldığı anlaşılmaktadır. Bunun da toplumlarda İslamifobia tarzında akımları beslediği görülmektedir. Bu sebeple DİTÖ'lerin istismar ettikleri dini argümanların ve kişilerin tasnif edilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Araştırmanın bir sonucu olarak hazırlanan tasnif şeması şu şekildedir:

Şemada belirtilen ‘Temel Kaynaklar’ İslam dininin temelinde yer alan Kur’an ve Hadis vb. kavramlardır. Buradaki argümanlar tamamen özünden saptırılarak

radikal gruplarca istismar edilmektedir. ‘Din Alimleri’ ise İbn-i Teymiye gibi tarihte içinde bulunduğu şartlara göre fetvalar vermiş ve içtihatlar oluşturmuş insanlardır. Bu insanların kendi zamanlarında verdikleri fetvalar yanlış ya da eksik yorumlanarak istismar edilmektedir. ‘İdeologlar’ olarak belirtilen ise özellikler 19. ve 20. yüzyılda yaşamış İslam dininin siyasallaşmasında rol oynamış özellikle Mısır ve İran kökenli şahıslardır. Seyyid Kutub, Hasan El Benna, Mevdudi bu gruba örnek olarak verilebilir. Yapılan tespitlerde bu üç grubun teröre ve terör eylemlerine herhangi teşvik, yönlendirme, meşru görme durumu söz konusu değildir. DİTÖ’lerce bu argümanlar yanlış yorumlanarak istismar edilmektedir. ‘Kışkırtıcılar’ olarak tabir ettiğimiz grup ise bu üç grubu istismar ederek DİTÖ’ler için teröre ve şiddet eylemlerine dayanak sağlayan kişilerdir. Abdullah Azzam, Usame bin Ladin gibi kişiler bu gruba örnektir.

Şiddet ve terörü dinle irtibatlandırmak yanlıştır. Ancak, insanlığı bu beladan kurtarabilmek için dinden yardım almaktan başka çıkar yol gözükmemektedir. İnsanoğlu dini dışladığı zaman, hayatın anlamını yakalama şansını da yitirmiş olmaktadır. Anlamsızlık da şiddet ve terörü beslemekte olduğuna göre, dinin insan hayatına anlam kazandıran boyutunun öne çıkarılması çözüm olabilecektir. (Rudolp,1996:30)

Cihat kavramı radikal dini terör örgütlerince istismar edilen konuların başında gelmektedir. Kavramın eğitim programlarında yeterince açıklanmaması bu kavramın muallaklaşmasına sebep olmuş ve geniş kitlelerce anlaşılmayan bir kavram haline getirmiştir. Kavramın dini, felsefi ve kültürel arka planı ile ortaya çıktığı çevrenin sosyal, siyasal ve ekonomik şartları göz ardı edilerek, günlük siyasi hedeflerin bir aracı olarak kullanılmaktadır.

Hemen hemen bütün kutsal kitaplarda istismar edilmeye müsait olgular bulunmaktadır. Kutsal kitaplardaki bu bölümler hiçbir zaman terör faaliyetleriyle birlikte düşünülmemiştir. Buna karşılık yaygın biçimde kutsal savaş diye çevrilen Cihat kavramı, yüzyıllar boyunca Avrupa’da İslam’ın fanatik bir din olduğuna, öğretisinin kılıçla yayıldığına ve hala bugün de başkalarına şiddet yoluyla kabul ettirildiğine çok açık bir delil gibi görülmüş, gösterilmiştir.(Yutrseven,2006:33)Ancak durumun sosyal, ekonomik ve siyasi yönleri göz ardı edilmektedir. Asıl üzerinde durulması gereken konu terör örgütü

mensuplarının neden aslında barış dini olan İslam dininin kutsal kitabının içinden cımbızlayarak tek başına değerlendirildiğinde şiddet ideolojisinin altyapısını oluşturabilecek bölümleri çıkarma ihtiyacı hissetmeleridir. Benzer şartların Yahudi ve Hıristiyan toplumlarında yaşanması durumunda bu cımbızlama yönteminin bu dinlere mensup kişiler tarafından da kullanılacağı muhakkaktır.

Cihadın ‘kutsal savaş’ (holy war) olarak adlandırılması doğru değildir. İslam dininde savaşın kutsallığı olmayıp hiçbir şekilde kutsanmamıştır. İnsanları dine sokmak için savaşmak gayri meşru sayılmıştır.

Esposito’nun dikkati çektiği gibi Cihat günümüzde birçok insan için İslam dinini bir şiddet ve fanatizm dini olarak simgelemede bir araç ve asırlık taraftarları ile terör eylemlerinde bulunanların kendileri gibi düşünmeyenlere yönelik saldırılarını haklılaştırmak için kullanılan bir kavram olagelmiştir.

İslam’ın diğer dinlere göre daha fazla şiddet içerdiği düşüncesi dayanaksız bir düşüncedir. Kaldı ki Hıristiyanlar yüzyıllar boyunca Müslümanlardan daha fazla insan öldürmüştür. İslam’ın kılıçla yayıldığından dem vurarak şiddete teşvik ettiğini düşünmek sakat bir düşüncedir. İslam diğer büyük dinler gibi farklı biçimlerde yorumlanabilir. Bin Ladin gibi insanlar Kur’an’ı ‘*kâfir*’ öldürme gerekçesi yapabilir. Fakat haclı seferleri başladığında Papa da aynı şeyi yapmış tüm Hıristiyan halklara ‘Cihat’ çağrısı yapmıştır.(Huntington,2001:330)

Batılı yazarların büyük bir kısmı terör eylemlerinde bulunan El Kaide gibi örgütlerin, ideolojik arka planlarındaki Cihat kavramını İslam dinindeki genel Cihat anlayışı olarak görmektedir. Bu, dine karşı ön yargı getirmekle birlikte İslami çevrelerde hoşnutsuzluğa sebep olmakta, dindar insanları radikalleştirmek isteyenlerin eline malzeme vermektedir. Bilinçli ya da bilinçsiz yapılan bu yanlış düzeltmek yine Müslüman dini otoritelere düşmektedir.(Habeck,2006:164)

Batılı bazı aydınların meseleye yaklaşımı bizatihi sorun oluşturmaktadır. Teröristler Müslümanlardır(!), evrene hakim olan İslamcı bir terörizmdir(!), İslamcı teröristler amaç ve araçlarını İslam’ın kendisinden almaktadır(!). Öyleyse, dünya ve öncelikle İslam dünyası bu teröristlerden arındırılmalıdır gibi yaklaşımlar karşı tarafı tahrik etmekte ve radikal dini terör terör örgütlerinde komikleşmiş bir yapının oluşmasına sebep olmaktadır. 11 Eylül Saldırılarından hemen sonra ABD Başkanı

George W. Bush'un saldırıları gerçekleştirenleri aptal şeytanlar(evil covards) olarak adlandırması Batı'nın bakış açısının ne kadar tepkisel olduğunun göstergesidir.

Ayrıca Batı'nın konuya tepkisel dini yaklaşımı sorunu için içinden çıkılmaz bir kısır döngüye dönüşmektedir. Sorunun İslam dini ile pek ilgisi olmayan dinin istismar edilmesiyle oluşan bir olgu olduğunun kabul edilmesiyle, ekonomik, siyasi ve kültürel yönlerinin de değerlendirilerek, Müslüman ülkelerde koordineli bir şekilde çözüme kavuşturulması için yöntemler geliştirilmesi gerekmektedir.

Bugün batı toplumlarında görülen dinden uzaklaşma ve toplumları etkileyen materyalist akımlar sonucu oluşan ateist yapının aksine, Arap Birliğine bağlı 23 ülkede katı bir İslami yönetim hüküm sürmektedir. Dini istismar eden terörün çözümsüz kalmasındaki diğer bir sebep budur. Batılı aydınlar dinin toplumdan hemen hemen silinmiş liberal dünyada yetişmiş olmaları sebebiyle, yoğun dini ideoloji ile yoğrulmuş radikalleşmeyi ve bu radikalleşmenin sonunda meydana gelen şiddeti anlamakta çok zorlanmaktadırlar. Bu nokta da dünyanın ihtiyacı laik devlet yapısı, tüm toplumca kanıksanması aynı zamanda dini özgürlüğün alabildiğine yaşandığı, diğer taraftan İslam dininin en güzel biçimde yaşandığı bir devlet olan Türkiye'dir.

İslam'ın diğer dinlere göre daha fazla şiddet içerdiği düşüncesi dayanaksız bir düşüncedir. Kaldı ki Hıristiyanlar yüzyıllar boyunca Müslümanlardan daha fazla insan öldürmüştür. İslam'ın kılıçla yayıldığından dem vurarak şiddete teşvik ettiğini düşünmek sakat bir düşüncedir. İslam diğer büyük dinler gibi farklı biçimlerde yorumlanabilir. Bin Ladin gibi insanlar Kur'an'ı '*kâfir*' öldürme gerekçesi yapabilir. Fakat haçlı seferleri başladığında Papa da aynı şeyi yapmış tüm Hıristiyan halklara 'Cihat' çağrısı yapmıştır.(Huntington,2001:330)

Son yıllarda teknolojinin gelişmesiyle internet dini istismar eden terör örgütlerince yoğun bir şekilde kullanılır hale gelmiştir. Örgüte eleman kazanımı internet üzerinden cihat odaları vb. yöntemlerle gerçekleştirilebilmektedir. İstanbul'da Neva Shalom ve Beth İsrail sinagoglarına saldırıları gerçekleştirenlerden biri olan Gökhan ELALTUNTAŞ'ın El-Kaide terör örgütüyle tanışması internet üzerinden olmuştur. Ayrıca internet üzerinden yayınlanan fetvalarla terör örgütleri mensuplarının ideolojik eğitimini yapabilmekte ve onları radikalleştirerek eyleme

hazır hale getirebilmektedir. Bu sebeple internet dünyasının güvenlik güçlerince çok iyi denetim altında tutulması gerekmektedir.

Cihat kavramının istismar edilmesindeki en büyük sebeplerden biri bu konudaki bilgi eksikliğidir. Yeterli doğru bilgiyi almamış bireyler kolayca kandırılabilen ve terör örgütlerinin kucağına düşebilmektedir. Bunu engellemek için Cihat konusundaki doğru bilgiler okullarda gösterilen Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri kapsamında verilmeli, özellikle suiistimal edildiği açıklanmalıdır.

KAYNAKLAR

Aktan, Hamza (2004), *Kur'an ve Sünnet Işığında Terör ve İntihar Saldırıları*, ed. Ergun Çapan (2004), *İslam'a Göre Terör ve İntihar Saldırıları*, Işık Yayınları, İstanbul

Albayrak, Ali (2007), *Terör-Din İlişkisi(zliği) Üzerine*, Dini Araştırmalar Dergisi Terör Özel Sayısı

Alkan, Necati (2002), *Gençlik ve Terörizm*, TEMÜH Yayınları, Ankara

Atay, Mehmet,(1999) *Avrasya dosyası İran İslam Devriminde Tarihsel Süreç* akt Yurtseven, Ömer Alper, *Türkiye de Faaliyet Gösteren Dini Bir Terör Örgütü Olarak Hizbullah*

Avcı, Gültekin (2008), *Entrikalar Ağında Kürt Buhranı, Öcalan-PKK-Hizbullah-Devlet-ABD*. Metropol Yay. İstanbul Berko, Anat,(2007), *The Path to Paradise*, Praeger Security International

Aydınalp, Halil (2012), *Din ve Terör: İntihar Eylemleri Ekseninde*, Birleşik Yayınları, Ankara

Aytaç, Önder (2002) *Terör ve Medya*, akt. Gökhan Gökkuşu Terör Eylemlerinin Medyaya Yansıması (15 – 20 Kasım 2003 İstanbul Saldırıları Örneği), Yüksek Lisans Tez

Bal, İdris,(2003) *Terörizm, Liberal Devlet ve Uluslararası İşbirliği*, Uluslararası Polislik ve İç Güvenlik Dergisi,

Bal. İhsan (2006), *Alacakaranlıkta Terörle Mücadele ve Komplo Teorileri*, Usak Yayınları, Ankara

Bardakoğlu, Prof.Dr. Ali,(2011) *Din ile Özgürleşme: Türkiye Tecrübesi* ,www.diyinet .gov.tr e.t:05.02.2012

Bozkurt Nadide (2007), *Terör ve Şiddet Bağlamında Kullanılan Rivayetlerin Kullanılması Üzerine*, Dini Araştırmalar Dergisi Özel Sayısı

Bunt, Gary R.(2007), *Dijital Çağda İslam*, Babil Yayınları, İstanbul

Büyükkara, Mehmet Ali (2007), *11 Eylül'le Derinleşen Ayrılık: Suudi Selefiye ve Cihati Selefiye*, Dini Araştırmalar Dergisi Terör Özel Sayısı

Canan, İbrahim(2004), *Sulh ve Musamaha Dini Olarak İslam*, ed. Ergun Çapan (2004), *İslam'a Göre Terör ve İntihar Saldırıları*, Işık Yayınları, İstanbul

Canikli, İlyas. (2007), *Dini Terör Senaryoları*, Dini Araştırmalar Dergisi Özel Sayısı

Cox, James (2003),*Kutsalı Anlamak*, İz yayıncılık İstanbul

Çağrı, Erhan (2000), *Küreselleşme Döneminin Tehditleriyle Mücadele*, akt. Salim Aydemir, (2008), Soğuk Savaş Sonrası Uluslararası Terörizm, Yüksek Lisans Tezi

Çapan, Ergün (2004), İntihar Saldırıları ve İslam, ed. Ergun Çapan (2004), İslam'a Göre Terör ve İntihar Saldırıları, Işık Yayınları, İstanbul

Demirel, Emin, (2005), Türkiye de El Kaide Unsurları, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul

Düzdün, Şaban Ali (2007), Bir Şiddetin Anatomisi: Latin Batı'nın Haçlı Terörü, Dini Araştırmalar Dergisi Özel Sayısı

Ebu Katâde el-Filistîni, *El-Cihat Ve'l-İctihad*, www.davedvecihat.com, **El-Hadid Kitaplar** e.t.09.08.2010

Ebu Kuteybe eş-Şâmi, *Cihata Teşvik*, www.davedvecihat.com, **El-Hadid Kitaplar** e.t.09.08.2010

El-Hadid, *İslam'da Şehadet Operasyonları*, www.davedvecihat.com, **El-Hadid Kitaplar** e.t.09.08.2010

Esposito, John,(2002), Kutsal Olmayan Savaş, Oğlak Yayınları

Fıncing , Prof.Dr Fang, Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi nin düzenlediği Küresel terörizm ve uluslar arası işbirliği konferans , Dinci Terörizmin Evrimi sunumu

Gökkulu, Gökhan, (2003), *Terör Eylemlerinin Medyaya Yansıması, İstanbul Saldırıları Örneği*, Yüksek lisans Tez, İstanbul

Habeck, Mary R.,(2006), *Knowing the Enemy:Jihadist Ideology and the War on Terror*, Yale University Press, New Haven and London

Halliday, Fred, (2001), *Bin Ladin'in Ötesi*, der. Ahmet Demirhan,(2001), *ABD, Terör ve İslam*, Vadi Yayınları

Hungtington, Samuel,(2001), *Medeniyetler Savaşta mı?*, der. Ahmet Demirhan,(2001), *ABD, Terör ve İslam*, Vadi Yayınları

Hohlov, İ.İ. (2005) “İslamskiy Terrorizm – Globalny Djihad Salafi, Mejdunarodnaya Set Al-Kaida” (İslami Terörizm – Küresel Cihat Selefî, Uluslararası Terör Örgütü El Kaide), akt Saadat, Rustemova(2006), Küresel Terörizm, Doktora Tezi

İsmael, J.S. (1980), *Social Change in Islamic Society. The Political Thought of Ayatollah Khomeini*

Karaman Hayrettin Prof. Dr., Prof. Dr. Mustafa Çağrı, Prof Dr. Kafi Dönmez (2007), *Kuran Yolu Türkçe Meal Ve Tefsir*, DİB Yayınları, Ankara (Belirtilen ayetler bu kitaptan yararlanılmıştır.)

Karlıağa, Bekir (2004), *Din, Terör, Savaş ve Global Etik İhtiyacı*, ed. Ergun Çapan (2004), *İslam'a Göre Terör ve İntihar Saldırıları*, Işık Yayınları, İstanbul

- Kepel, Gilles (2006), *Jihad: the trail of political Islam*, İ.B Tauris Publishers
- Mevdudi, Kutup, Seyyid; (2004), *Cihat*, Dünya Yayınları
- Lewis, Bernard, (2001), *Haçlı Seferi ve Cihat Ne Demek?*, der. Ahmet Demirhan,(2001), *ABD, Terör ve İslam*, Vadi Yayınları
- MacArthur, John,(2001), *Terrorism, Jihad, and the Bible*, W Publishing Group
- Musallam, Adnan A.,(2005), *From Secularism to Jihad: Sayyid Qutb and the Foundation of Radical İslamism*, Westport, Connecticut, London
- Napoleoni, Loretta,(2003), *Modern Cihat*, Bulut Yayınları, İstanbul
- Özel, Ahmet (2007), *İslam ve Terör: Fikhi bir Yaklaşım*, Küre Yayınları
- Pedazhur, Ami,(2005), *Suicide Terrorism*, Polity Press
- Peters, Rudolph,(1996), *Jihad in Classical and Modern Islam*, Markus Wiener Publishers, Princeton
- Post, Jerrold M.,(2007), *The Mind of the Terrorist*, Palgrave Macmillian
- Rustemova, Saadat, (2005) *Küresel Terörizm* ,Doktora Tezi,
- Tanör, Bülent,(2003) *Osmanlı Türk Anayasal Gelişmeleri*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul akt. Yurtseven Ömer Alper *Türkiye de Faaliyet Gösteren Dini Bir Terör Örgütü Olarak Hizbullah*
- Türkoğlu, Mehmet Emin, (2006), *Türkiye'deki Dini Motifli Terörün Arka Planındaki Nedenler*, Yüksek Lisans Tez
- UTSAM,(2005), *İngiltere'deki Müslümanların Radikalleşmesi, İngiliz Güvenlik Servisi Raporu*
- Yurtseven, Ömer Alper, (2006) *Türkiye de Faaliyet Gösteren Dini Bir Terör Örgütü Olarak Hizbullah*,
- <http://en.wikipedia.org>
- www.globalsecurity.com
- www.huseynisevda.com
- www.diyenet.gov.tr
- www.davedvecihat.com

EK 1: GÖRÜŞME FORMU

Görüşme kapsamında Uzman Diyanet Personeline sorulan sorular aşağıda belirtilmiştir. Görüşmeler yüz yüze yapılmıştır. Muhatapların talebi üzerine kimlikleri gizli tutulmuştur.

1. Cihat kavramından anlaşılması gereken nedir?
2. Kavramın istismar edilerek şiddet eylemlerine dayanak yapılmasının dini boyutu nedir?
3. Genel olarak din ve terör arasında özellikle batı literatüründe ilişki kuruluyor? Bu konuda ne düşünüyorsunuz?
4. Cihat kavramının DİTÖ'ler tarafından istismar edilmesinin sebebi nedir?
5. Konu ile ilgili aktarmak istediğiniz başka bir konu var mıdır?

Görüşme kapsamında Uzman Güvenlik Personeline sorulan sorular aşağıda belirtilmiştir. Görüşmeler yüzyüze yapılmıştır. Muhatapların talebi üzerine kimlikleri gizli tutulmuştur.

1. DİTÖ'lerle mücadelede hangi dini argümanlar istismar edilmektedir?
2. Cihat kavramı hangi DİTÖ'ler tarafından ne şekilde istismar edilmektedir?
3. DİTÖ'lerle dini açıdan kutsal kabul edilen kavramların istismar edilememesi için neler yapılabilir.
4. DİTÖ'ler yaptıkları terör eylemlerinde istismar ettikleri dini argümanlar nelerdir.
5. Konu ile ilgili aktarmak istediğiniz başka bir konu var mıdır?

ÖZGEÇMİŞ

İlyas TUNÇ 1987 yılında Niğde’de doğdu. Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesinden 2009 yılında mezun oldu. 2010 yılında Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Ana Bilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladı. İlyas TUNÇ 2009-2013 yılları arasında Gaziantep ve Elazığ İl Emniyet Müdürlüğü bünyesinde Terörle Mücadele alanında çalıştı. Evlidir ve İngilizce, İspanyolca, Arapça bilmektedir.

VITAE

İlyas TUNC wasborn in Niğde in 1987. He graduated from the Faculty of Security Sciences at Police Academy in 2004. He began to study his master degree on the Department of Security Strategies and Management at Gaziantep University in 2010. İlyas TUNC worked on Counter Terrorism Comparpment from 2009 until 2013 in Gaziantep and Elazig Police Department. He is married and he can speak English, Spanish, Arabic.